

voice ATHENS

Culture 2023

Θέατρο - Τέχνη - Live

Τι θα δούμε και θα ακούσουμε
τη νέα χρονιά

Των Ιωάννας Γκομούζα,
Δημήτρη Αθανασιάδη

Resto 2023

8+1 λαμπερά openings
για την καινούργια χρονιά

Της Νενέλας Γεωργελέ

Γιάννης Πετριδης

Ένας από τους
πιο σημαντικούς
ραδιοφωνικούς
παραγωγούς
μιλάει για τη ζωή του

Του Γιώργου Φλωράκη

Μανόλης Κ. Χατζουγιακουμής

Διασώζοντας
την παραδοσιακή
μουσική της Κω

Της Αγγελικής Μπυρμπίλη

Νίκος Παπανδρέου

Η αόρατη δύναμη
Μαργαρίτας - Αντρέα

Του Γιάννη Κοροβέση

Γιώργος Σταθόπουλος

Ο σπουδαίος
ζωγράφος
μιλάει στην Α. Β.

Της Πηνελόπης Μασούρη

Γ. Σταθόπουλος 21

VEGAN

ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΣΟΥ!

Όλο τον Ιανουάριο, ανακαλύψτε τη μεγάλη ποικιλία vegan και vegetarian επιλογών στα Lidl.

VEGANUARY

Το Veganuary είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που εμπνέει ανθρώπους σε όλο τον κόσμο να τρέφονται από την αρχή του έτους με vegan επιλογές. Η ενέργεια Ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2014 και μέχρι σήμερα παραπάνω από 1,5 εκατομμύρια άτομα έκαναν εγγραφή στον ιστότοπο Veganuary ξεκινώντας μια vegan διατροφή μαζί με το ξεκίνημα της νέας χρονιάς.

Chef Select
Χούμους
ποικιλία

200 g
1,45€

1 Kg = 7,25€

VEMONDO

Ανακαλύψτε

Veggie & Vegan γεύσεις!

Αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

Καλό για σένα, καλό για όλους:

Κλιματική ουδετερότητα Προϊόν

ClimatePartner.com/12555-2105-1001

Για να αντισταθμίσουμε τις CO₂ εκπομπές [σε επιλεγμένα προϊόντα], υποστηρίζουμε διαπιστευμένα και διεθνώς πιστοποιημένα προγράμματα προστασίας του κλίματος.

[lidl-hellas.gr](https://www.lidl-hellas.gr)

Εκδότης-Διευθυντής Φώτης Γεωργελάς

Σύμβουλος Έκδοσης Σταυρούλα Παναγιωτάκη Διευθύντρια Σύνταξης Αγγελική Μπιρμπιλίη

Γενική Διεύθυνση Διαφήμισης
Λουίζα Ναθαναήλ

Art Director Φώτης Πελιβανίδης

Διεύθυνση Web Δημήτρης Αθανασιάδης

Αρχισυνταξία
Δανάη Καμζόλα (Podcast & City Guide)
Ελένη Μπεζιριάνγλου

Τεχνικός διευθυντής Βάιος Συντασιμάς

Υπεύθυνος ύλης Τάκης Σκριβάνος
Επιμέλεια ύλης Δήμητρα Γκρους
Διόρθωση κειμένων Φανή Κουλουντζού

Συντακτική ομάδα: Κ. Αθανασιάδης, Ν. Αμανίτης, Μ. Βελέντζας, Σ. Βλέτσας, Κ. Βνάτσιου, Ρ. Γεροδήμος, Ν. Γεωργελάς, Μ. Γκανά, Ι. Γκομούζα, Ν. Γεωργιάδης, Κ. Γιαννακίδης, Β. Γραμματικογιάννη, Β. Γρυπάρης, Θ. Ευθυμίου, Τ. Ζαράβλα, Μ. Ζουμπούλακη, Κ. Καϊμάκης, Σ. Καλαμαντή, Κ. Καμπούσου, Δ. Καραθάνος, Α. Κερώση, Γ. Κοροβέσης, Β. Κορωναίος, Σπ. Λαμπρόπουλος, Μ. Μανωλοπούλου, Δ. Μαστρογιαννίτης, Β. Ματζάρογλου, Τζ. Μελιτά, Ευ. Μουζακίτη, Γ. Μπελεσιώτης, Γ. Νένης, Γ. Χ. Παπαδόπουλος, Δ. Παπαδόπουλος, Π. Παναγιωτόπουλος, Κ. Παναγοπούλου, Γ. Παυριανός, Μ. Προβατάς, Τζ. Ρουσάκη, Μ. Ι. Σιγαλού, Τ. Σκραπαλιώρη, Ζ. Σφυρή, Α. Τριανταφυλλίδη, Σ. Τριανταφύλλου, Λ. Τρούγκου, Ζαράστο, Σ. Τσιτσόπουλος, Γ. Φλωράκης, Ε. Χελιώτη, Γ. Ψύχας

Γραμματεία Σύνταξης Γεωργία Σκαμάγκα
info@athensvoice.gr
avguide@athensvoice.gr

Ατελιέ Sotos Anagnos
LOOKmag Κωνσταντίνα Βλαχοπούλου

Εικονογραφήσεις art@athensvoice.gr
Φωτό: Θανάσης Καρατζάς, Γιώργος Ζαρχζώνης, Τάσος Βρεττός, Έκτορας Δ. Βούτσας, Κώστας Αμοιρίδης, Βαγγέλης Τάτσος, Χρήστος Κισατζεκιάν, Δημήτρης Κλεάνθης, Μαρία Μαρκεζή, Πέτρος Νικόλτσος

Account Director Digital & Print
Γιώτα Αθανασοπούλου
Account Digital Director
Γιάννης Γαλανός

Creative Marketing Director Βασιλική Κώτσου

Direct Market Advertising Managers
Μιχάλης Δρακάκης, Εύα Βαλαμβάνου,
Νώντας Νταμπάνης

Advertising Manager ATHENS VOICE Radio 102,5
Μαρία Μαθιουδάκη

Υποδοχή Διαφήμισης Νίκη Σκαμάγκα
Συντονισμός Διαφήμισης Μαίρη Κούρτη
marketing@athensvoice.gr
Digital Traffic Manager Εύη Τρανάρη
Digital Advertising Coordinator Μίνα Γιαννάκη

Διεύθυνση Λογιστηρίου Έφη Μούρτζη
Λογιστήριο Ουρανία Μιχάλη,
Βασίλης Νάκος, Μαίρη Λυκούση

Διαχωρισμοί - Εκτύπωση
«Καθημερινές Εκδόσεις ΑΕ»

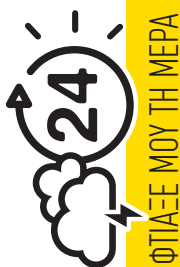
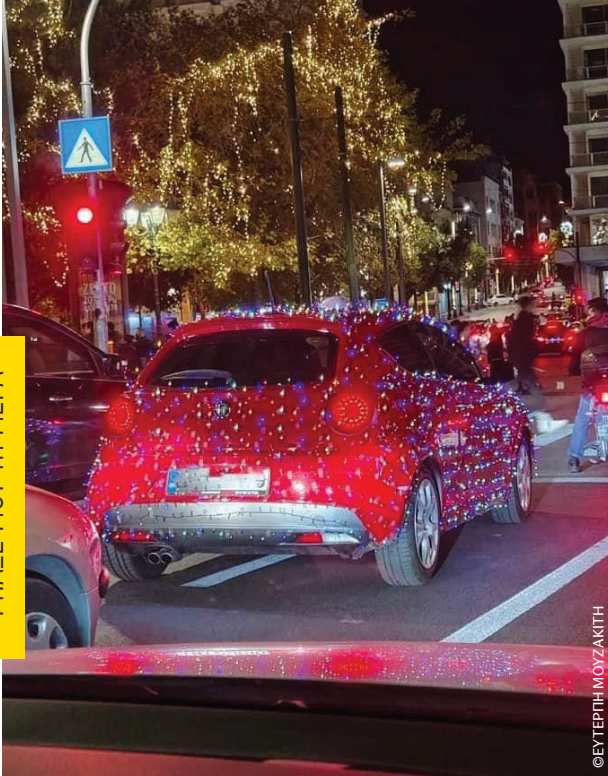
Athens Voice S.A.
Χαρ. Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα
Σύνταξη: 210 3617.360, 3617.369
fax: 210 3632.317
Διαφημιστικό: 210 3617.530,
fax: 210 3617.310
Athens Voice Radio 102.5: 210 3648.213
Αγγελίες: 210 3617.369
Λογιστήριο: 210 3617.170

www.athensvoice.gr

Αν δεν βρίσκετε την Α.Υ. στα σημεία διανομής,
επικοινωνήστε: 210 3617.360, 210 3617.369
Κωδικός εντύπου: 7021
ISSN 1790-6164

ATHENS voice

Εβδομαδιαία εφημερίδα. Διανέμεται δωρεάν. Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική ή μερική, η διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της έκδοσης με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή έγκριση του εκδότη.

Όταν ο χριστουγεννιάτικος στολισμός στην Αθήνα του 2022, χτύπησε κόκκινο

Να και το αυτοκίνητο που μας πήγε κατευθείαν στο 2023. Καλή χρονιά!

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Ο Γιώργος Σταθόπουλος σπούδασε γλυπτική στην ΑΣΚΤ (1966-1971) αλλά μεταπήδησε στη ζωγραφική. Στη γλυπτική εργάστηκε κυρίως σε μαλακά υλικά δημιουργώντας συνδέσεις με αφαιρετικές τάσεις. Στη ζωγραφική δέχτηκε επιρροές από την αρχαία ελληνική αισθητική και από νεοτερικά ρεύματα. Έχει, επίσης, ασχοληθεί με τη σκηνογραφία, με την εικονογράφηση βιβλίων, ημερολογίων, εξώφυλλων δίσκων και με τη φιλοτέχνηση αφισών και καρτών. Στο εξώφυλλο έργο από την τελευταία του ατομική έκθεση «Νήσος Ουτοπία» στην Sianti Gallery.

Info-DIET

Της ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ

2023

Θα σε υποδεχτώ με μια νέα διαίτα:
«Διαλειμματική ηλεκτρονική νηστεία».

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 2023

Κετελαπόνγκο, Κετελαπόνγκο...

ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΕΣ ΜΕΡΕΣ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΧΕΙΜΩΝΑ

Κλιματική - Ξεκλιματική αλλαγή, είναι θαυμάσιες. Το ωραιότερο δώρο της νέας χρονιάς.

DAVID BOWIE ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΣΤΟΝ ATHENS VOICE 102,5

Η έλλειψή του και η μεγάλη του σημασία στην τέχνη και τη μουσική γίνονται κάθε χρόνο και πιο έντονες, αντί να φθίνει η μνήμη του. Ο Ziggy ανέτρεψε και τον χρόνο.

ΤΑ ΠΙΟ ΝΟΣΤΙΜΑ «ΣΟΥΤΖΟΥΚΑΚΙΑ» ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Καβαλιώτικη ορίτζιναλ συνταγή για μικρά κεμπάκια, κατευθείαν σε αλάωτη πίτα ή χύμα σε λαδόκολλα, μόνο με κρεμμύδι, ντομάτα, μαϊντανό. Βρείτε τα στη Βόλβη, στην Ευριπιδίου. Μεγάλο χιτ.

GATSBY ATHENS HOTEL

Τι συμβαίνει όταν δύο Χρυσοί Σκούφοι και δύο αστέρια Μισλάν ενώνονται; Το απόλυτο γευστικό μενού! Το δίδυμο του θρυλικού Funky Gourmet, Γεωργιάννα Χιλιαδάκη και Νίκος Ρούσσοσ, έφτιαξαν ένα μενού συναγωνιστο σε γεύση και πρωτοτυπία. Δοκιμάστε τις μπρουσκέτες σε μορφή μπάρας με φρέσκο ταραμά και αυγοτάραχο, πιείτε ένα κρασάκι και κατηφορίστε τη Θησέως για να αγοράσετε κουμπιά, κορδέλες και τις κουβαρίστρες σας. (στη μικρή οδό Λέκκα)

ATHENS VOICES

ΛΟΓΙΑ ΠΟΥ ΑΚΟΥΣΤΗΚΑΝ ΔΗΜΟΣΙΩΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

«Είπαμε, θα το ζήσουμε αλλιώς».

(Μοβ μαρκαδόρος σε τσίχο στο Παγκράτι)

-Δηλαδή τα έχετε ή απλά κάνετε παρέα; -Τρελή είσαι; Μπλέκεις με Πειραιώτη κάγκουρα; Έχουμε και κάποιο επίπεδο.

(Εφηβες, μετρό Χαλάνδρι, Κυριακή πρωί)

Οι ίδιες έφηβες λίγο αργότερα:

-Αχ, είναι πολύ ωραίος αλλά για one night stand μόνο. Ενώ εγώ τον θέλω για κάτι παραπάνω. -Άκου. Αν σου κάνει αίτημα φιλίας σε βλέπει σοβαρά. Αν όχι, έστω και για μια φορά να πας.

Δύο ευτραφείς κύριοι κοιτάζουν περιοδικό ζαχαροπλαστικής σε πάγκο εφημεριδοπώλη: -Αυτό είναι το περιοδικό του Παρλιάρου; -Όχι, ρε, αυτός βάζει πάντα τη φάτσα του στο εξώφυλλο.

(Ακαδημίας, Τρίτη απόγευμα)

«Καθημερινά, χιλιάδες αθώα λαχανικά θανατώνονται από χορτοφάγους. Βοηθήστε να μπει τέλος σε αυτή τη θηριωδία».

(Από τους Stickers for the Masses, αυτοκόλλητο σε ΚΑΦΑΟ στα Εξάρχεια)

Λεωφορείο Α8, γραμμή Πολυτεχνείο-Μαρούσι. Κυρία σταυροκοπέται σε κάθε εκκλησία που συναντάει σε όλη τη διαδρομή. Κάποια στιγμή χτυπάει το κινητό της με ήχο κλήσης: Γυριστρούλασα, σε φοβαάαααι...

(Παρασκευή, 5 το απόγευμα)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΕΝΕΣ
panikoval500@gmail.com

Μπορεί ένα παραμύθι να δράσει προληπτικά απέναντι στην παιδική κακοποίηση;

Η συγγραφέας **Ελένη Δασκαλάκη** και η δρ Αγωγής Υγείας **Νάντια Κουρμούση** εξηγούν

Του ΛΟΥΚΑ ΒΕΛΙΔΑΚΗ

Νάντια Κουρμούση

Ελένη Δασκαλάκη

Πρόκειται για εύλογη απορία στο μυαλό πολλών: Έχουν αυξηθεί εκθετικά τα περιστατικά (και σεξουαλικής) κακοποίησης παιδιών ή πλέον βγαίνουν πιο εύκολα στο φως με τη βοήθεια των social media; Η απάντηση δεν είναι εύκολη, ωστόσο το κακό είναι σαφές ότι υπάρχει για χρόνια – το ζητούμενο είναι να εντοπιστεί η ρίζα του. Το τελευταίο διάστημα η επικαιρότητα έχει πλήθος δυσάρεστων ειδήσεων που αφορούν σε σεξουαλική κακοποίηση – το #metoo άνοιξε το κουτί της Πανδώρας κι από μέσα ξεπήδησαν ποικίλοι εφιάλτες.

Η πρόθεση εδώ δεν είναι να ανακαλύψουμε τον τροχό, αλλά το πώς μπορεί να θωρακιστεί ένα παιδί προκειμένου –κυρίως– να αντιδράσει μπροστά στον κίνδυνο ή –έστω– να μπορέσει να μιλήσει ώστε να μπει φρένο στη συνέχεια. Μπορεί ένα παραμύθι να βοηθήσει προς αυτή την κατεύθυνση; Σύμφωνα με τη συγγραφέα του «*Η Ρίνα αποφασίζει να μιλήσει*», Ελένη Δασκαλάκη, ναι, μπορεί να αποτελέσει έναυσμα για συζήτηση και (ίσως και περισσότερο) να βοηθήσει τους γονείς να δώσουν τις δύσκολες απαντήσεις στα παιδιά τους. Το εν λόγω παραμύθι στοχεύει στην εκπαίδευση παιδιών για την πρόληψη της σεξουαλικής κακοποίησης. Το ζητούμενο είναι να μάθουν να «ακούν» το σώμα και το ένστικτό τους. Η μικρή αστερίνα της ιστορίας, η Ρίνα, το «άκουσε» όταν ένιωσε δυσάρεστα με το άγγιγμα του κυρίου Αχινού. Όταν μίλησε στη μητέρα της λυτρώθηκε, ένιωσε «σαν να φεύγει ένας θαλάσσιος ελέφαντας από το στήθος της».

Το βιβλίο δεν είναι απλώς ένα παραμύθι, πιο πολύ μοιάζει με οδικό χάρτη πρόληψης. Ο πρόεδρος του Ινστιτούτου Ψυχικής και Σεξουαλικής Υγείας, Θάνος Ασκητής, ο οποίος υπογράφει τον πρόλογο, σημειώνει: «Ο γονιός πρέπει να ανοίξει έναν διάλογο επικοινωνίας με το παιδί του και να του λύνει τις όποιες

απορίες και συνεχείς ανάγκες παράγονται καθ' όλη τη διάρκεια της ανάπτυξης του».

Η ιδέα και η δημιουργία της Ρίνας

«Έγραφα σε περιοδικά για γονείς. Κάποιος μου είχε πει ότι “δεν γράφουμε για τη σεξουαλική παρενόχληση στα παιδιά”, και απάντησα: “Όχι, γράφουμε”. Έχοντας δύο παιδιά, είχα ιδιαίτερη ευαισθητοποίηση για το θέμα. Όταν ξεκίνησε η Ρίνα αισθανόμουν ότι έπρεπε να ακουστεί, ότι δεν πρέπει να διστάσουμε να μιλάμε στα παιδιά μας για το οτιδήποτε. Απλά χρειάζονται τα σωστά λόγια» λέει στην Athens Voice η Ελένη Δασκαλάκη και προσθέτει: «Κάπως έτσι κατέληξα στο παραμύθι της Ρίνας. Υπήρχε, εκτιμώ, ένας δισταγμός να κυκλοφορήσει ένα παραμύθι που περιγράφει αυτά τα συναισθήματα. Εξ αρχής ήθελα να υπάρχει και η άποψη ειδικών. Έτσι, μαζεύτηκε μία ομάδα κι έγινε η Ρίνα».

Γιατί χρειάζεται να μιλάμε στα παιδιά μας για θέματα όπως η σεξουαλική παρενόχληση; «Κάποιες εμπειρίες που ζει ένα παιδί του δημιουργούν συναισθήματα που δεν ξέρει να τα ονομάσει. Επίσης το παιδί μπορεί να νιώθει άσχημα για κάποια πράγματα και να θεωρεί ότι το ίδιο φταίει σε κάτι. Είναι δύο βαθιά ζητήματα της ψυχολογίας του παιδιού, που είναι οι ευαίσθητοι κρίκοι σε αυτή την ιστορία. Πρέπει να μιλάμε στα παιδιά μας, να τους δίνουμε τα εναύσματα για να μπορούν να αναγνωρίσουν κάποιες εμπειρίες και τα λόγια για να μπορούν να τις ονοματίσουν».

Το βιβλίο απευθύνεται σε παιδιά από 4 έως 8-9 ετών, ωστόσο, όπως λέει η κ. Δασκαλάκη, έχει λάβει μηνύματα από ψυχολόγους ότι το παραμύθι αξιοποιείται και σε ομάδες ενηλίκων.

Η ίδια επισημαίνει ότι αν ένας γονιός νιώθει ότι το παιδί του έχει εκτεθεί σε μία τέτοια συμπεριφορά, αν στο σχολείο και στον κοινωνικό του κύκλο έχει συμβεί ένα επεισόδιο και έχει δημιουργηθεί μια συζήτηση, είναι χρή-

σιμο να υπάρχει διαθέσιμο ένα τέτοιο βιβλίο μέσα στο σπίτι, ώστε το παιδί να μπορεί να το διαβάσει. «Ένα παραμύθι σαν αυτό θα το άφηνα σε κάποιο σημείο του σπιτιού και θα λειτουργούσε ως ξεκίνημα για συζήτηση – σαν ένα εργαλείο για να μπορέσουμε να δώσουμε απαντήσεις σε ερωτήσεις που δεν κάνουν τα παιδιά», συμπληρώνει και σημειώνει με θλίψη ότι «από την ώρα που κυκλοφόρησε, δυστυχώς δεν έχει πάψει να είναι επίκαιρο».

Πώς μπορούμε να προφυλάξουμε το παιδί μας από τη σεξουαλική παρενόχληση; «Μαθαίνοντας εμείς οι ίδιοι κάποια πράγματα – το ένστικτο του γονιού είναι ισχυρό. Και πώς μαθαίνουμε; Πηγαίνοντας σε ομάδες ψυχολόγων στο σχολείο, σε ομάδες γονιών, σε ψυχολόγο. Αλλά είναι σημαντικό να μάθουμε, επίσης, στα παιδιά μας ότι υπάρχουν αυτά τα κακά πράγματα, να τους εξηγήσουμε ότι πρέπει να έχουν εμπιστοσύνη στο ένστικτό τους. Χρειάζεται από μικρή ηλικία να μιλάμε στα παιδιά μας για όλα τα δύσκολα θέματα».

Η κ. Δασκαλάκη εκτιμά ότι «πρέπει να μπει η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση στα σχολεία σοβαρά, όχι στις ευέλικτες ζώνες». Θεωρεί ότι είναι σαν τα μαθηματικά. Αν μπει στο σχολείο θα απενοχοποιηθεί, και μάλιστα από το νηπιαγωγείο, από τον παιδικό σταθμό. «Όπως και με τη γραφή – στο νηπιαγωγείο μαθαίνουν τα παιδιά να κάνουν γραμμούλες, όταν τελειώσουν το λύκειο έχουν μάθει να γράφουν δοκίμια. Έτσι πρέπει να ξεκινά και η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, δεν θα μιλήσεις στο παιδί κατευθείαν για την ερωτική πράξη και πώς θα προφυλάξει τη σεξουαλική του υγεία».

οταν τελειώσουν το λύκειο έχουν μάθει να γράφουν δοκίμια. Έτσι πρέπει να ξεκινά και η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, δεν θα μιλήσεις στο παιδί κατευθείαν για την ερωτική πράξη και πώς θα προφυλάξει τη σεξουαλική του υγεία».

Η δεξιοτέτα υπεράσπισης του εαυτού

Η δρ Αγωγής Υγείας, Νάντια Κουρμούση (ΕΔΙΠ Παιδαγωγικού Τμήματος ΑΣΠΑΙΤΕ με αντικείμενο Προαγωγή Ψυχοκοινωνικής Υγείας στην Εκπαίδευση), συμμετέχει στο εγχείρημα, έχοντας γράψει το παράρτημα που αφορά στους εκπαιδευτικούς. «Η πρόληψη μπορεί να επιτευχθεί με κατάλληλα σχεδιασμένες παρεμβάσεις, με τις οποίες τα παιδιά θα ενημερώνονται για το ασφαλές άγγιγμα και παράλληλα θα μαθαίνουν δεξιότητες υπεράσπισης εαυτού», σημειώνει στην Athens Voice, δίνοντας εξ αρχής την εικόνα μιας σκληρής πραγματικότητας. «Αυτό που ξέρουμε είναι μόνο η κορυφή του παγόβουνου, τα ποσοστά των παιδιών που δηλώνουν ότι έχουν κακοποιηθεί είναι πολύ χαμηλότερα από το πραγματικό νούμερο. Ένα στα τέσσερα παιδιά δήλωσε ότι είχε δεχθεί κάποιου είδους κακοποίηση. Η κακοποίηση δεν είναι απαραίτητο να εμπεριέχει σεξουαλική πράξη, στο φως βγαίνει περίπου το ένα δέκατο».

Σε τι αφορά το παραμύθι; «Είναι μια παιδική ιστορία που μιλάει με απλό τρόπο και βοηθάει τα παιδιά να καταλάβουν ότι μερικές φορές ένα άγγιγμα ή ένα βλέμμα μπορεί να μας κάνει να αισθανθούμε άσχημα, ότι ο άλλος εισβάλλει στον προσωπικό μας χώρο, ότι μας κοιτάζει όχι με καλοπροαίρετο τρόπο. Αυτή η ιστορία δεν περιγράφει μια κακοποίηση, όπως την αντιλαμβάνεται ευρύτερα ο κόσμος, για αυτό είναι σημαντική η συνεισφορά. Περιγράφει

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΝΟΥΜΕ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΣ ΕΝΑΥΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΝΑ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΟΥΝ ΚΑΠΟΙΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΚΑΙ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΝΑ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΤΙΣ ΟΝΟΜΑΤΙΣΟΥΝ

ότι το παιδί δεν αισθάνθηκε καλά διότι το δεν το κοιτάζε καλοπροαίρετα ο κακοποιτής – κι έτσι βοηθάει τα παιδιά να καταλάβουν ότι κάτι πρέπει να κάνουν για αυτό και βοηθά και εμάς τους ενήλικες να καταλάβουμε επίσης ότι κάτι πρέπει να κάνουμε».

Είναι διαχρονικό το θέμα, αλλά δεν το αγγίζαμε ιδιαίτερα; «Το έχει αναδείξει η ΕΛΙΖΑ, ο οργανισμός για την κακοποίηση των παιδιών. Τα τελευταία χρόνια, πάνω από δέκα, γίνονται δράσεις και στα σχολεία – οι γονείς το έχουν ζητήσει, καθώς πολλές φορές δεν ξέρουν πώς να το προσεγγίσουν. Χρειάζεται εκπαίδευση και οι γονείς να ασχοληθούν, κι αν δεν αισθάνονται επαρκείς να απευθυνθούν σε ειδικούς. Επίσης, οι εκπαιδευτικοί να υλοποιούν προγράμματα παρέμβασης τέτοια που να αναπτύσσουν τις δεξιότητες υπεράσπισης αυτού για τα παιδιά».

Πώς γίνεται αυτό; Τι δράσεις χρειάζονται; «Γίνονται κάποιες δράσεις ενημερωτικού χαρακτήρα στα σχολεία, αλλά υπάρχουν και προγράμματα παρέμβασης, όπως είναι το “Βήματα για τη Ζωή”, ένα δικό μου πρόγραμμα που εφαρμόζεται ευρέως σε νηπιαγωγεία και δημοτικά σχολεία και διδάσκει στα παιδιά δεξιότητες. Για παράδειγμα, αυτό που χρειάζεται σαν πρόληψη παιδικής κακοποίησης, αλλά και πρόληψη μπουλινγκ, είναι η δεξιότητα υπεράσπισης του εαυτού. Πρέπει να μάθουν τα παιδιά να λένε “όχι” και να εκπαιδευτούν σε αυτό».

Η στατιστική απεικόνιση

- Το **47,4%** των παιδιών είχε τουλάχιστον μια εμπειρία έκθεσης σε σωματική βία.
- Το **6-6,5%** των παιδιών είχε εμπειρίες έκθεσης σε 9 ή περισσότερους διαφορετικούς τύπους σωματικής βίας.
- Το **4,5%** είχε εμπειρίες έκθεσης σε σεξουαλική βία.
- Καταμετρήθηκε, για τις ίδιες ηλικίες και για το ίδιο χρονικό διάστημα (2010), πόσα περιστατικά ήρθαν σε γνώση υπηρεσιών υγείας, πρόνοιας, δικαιοσύνης, δημόσιας τάξης και εκπαίδευσης του κυβερνητικού και μη κυβερνητικού τομέα. Όλοι οι φορείς μαζί «έμαθαν» για

περιστατικά σωματικής κακοποίησης παιδιών που αντιστοιχούσαν μόλις σε 0,18% (έναντι του 6,5% που δήλωσε εμπειρία τουλάχιστον 9 περιστατικών) του παιδικού πληθυσμού των αντίστοιχων ηλικιών.

- Αναφορικά με τη σεξουαλική παραβίαση των παιδιών, η επίγνωση όλου του συστήματος παιδικής προστασίας, κυβερνητικού και μη, έφτασε μόλις το 0,07% (έναντι του 4,5% που δήλωσε εμπειρία σχετικών περιστατικών) του αντίστοιχου παιδικού πληθυσμού.

**Έρευνα BECAN, 2010. Διεξήχθη σε 9 βαλκανικές χώρες. Το δείγμα των παιδιών στην Ελλάδα ήταν 15.000, ηλικίας από 11-16.*

Όταν το σώμα λέει όχι, πρέπει και το στόμα...

Πώς καλλιεργείται η δεξιότητα να λες «όχι»; «Νομίζω ότι μπορούμε να το ξεκινήσουμε από το νηπιαγωγείο – το έχουμε δει ερευνητικά: την αποφυγή θυματοποίησης και την υπεράσπιση εαυτού σε 900 παιδιά νηπιαγωγείου και 3.000 μαθητές δημοτικού. Είδαμε δηλαδή ότι μπορούν να εκπαιδευτούν. Πώς; Χρησιμοποιώντας σενάρια και παιχνίδια ρόλων, μαθαίνουν στα παιδιά να λένε “όχι” και να υπερασπίζονται τον εαυτό τους. Είναι μια δεξιότητα που δεν την έχουμε ούτε εμείς οι μεγάλοι, γιατί και εμείς δεν βάζουμε όρια, είναι κάτι που δεν το έχουμε διδαχτεί. Είναι σημαντικό λοιπόν να εκπαιδευσουμε τα παιδιά από μικρά, όπως στο παράρτημα της ιστορίας. Στη “Ρίνα” περι-

γράφεται πώς μπορούν τα παιδιά να εκπαιδευτούν στο σχολείο, πώς με τα παιχνίδια ρόλων εξασκούνται σε μία στρατηγική που τη μαθαίνουν και την ανακαλούν όταν τη χρειαστούν. Μαθαίνουν να ακούν το σώμα τους – το σώμα μας, το ένστικτό μας, μας ειδοποιεί όταν κάτι δεν είναι καλό για εμάς. Όταν το σώμα μας λέει όχι πρέπει και το στόμα μας να πει όχι, αλλά για να γίνει αυτό πρέπει να το πει σωστά. Και τα παιδιά εκπαιδεύονται. Με απευθείας βλεμματική επαφή και κοιτώντας τον άλλο στα μάτια δίνουν το μήνυμα ότι είναι αποφασισμένα. Με χαλαρή στάση σώματος δίνουν το μήνυμα ότι δεν είναι φοβισμένα. Και με σταθερή, αποφασιστική φωνή δίνουν το μήνυμα ότι το εννοούν. Τους δίνουμε λοιπόν σενάρια και μέσα από την ασφάλεια του ρόλου του ηθοποιού το παιδί περνάει από τον ρόλο του θύματος, υπερασπίζεται τον εαυτό του και μαθαίνει μια στρατηγική που θα την ανακαλέσει τη στιγμή που θα τη χρειαστεί. Όχι απαραίτητα μόνο όταν κάποιος ενήλικας αποπειραθεί να το κακοποιήσει, αλλά κι όταν ένα άλλο παιδί το πειράξει στο σχολείο. Αυτή είναι μια σωστή πρακτική εκπαίδευσης στην υπεράσπιση του εαυτού ως πρόληψη παιδικής κακοποίησης και μπουλινγκ, θέσπισης ορίων κλπ. Η υπεράσπιση του εαυτού είναι από τα πιο σημαντικά εφόδια που μπορούμε να δώσουμε στα παιδιά». **A**

Το παραμύθι «Η Ρίνα αποφασίζει να μιλήσει» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Σοκόλη.

Δουλειά για σένα

Με τα 6 νέα προγράμματα της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης.

Το πρωί, είναι η ώρα που μια ολόκληρη χώρα ξεκινάει. Ξεκινά να δημιουργεί, να αφοσιώνεται, να προχωρά πέρα από εμπόδια. Κάθε επιχείρηση που δημιουργεί, ωθεί την Ελλάδα μπροστά. Και για να συνεχιστεί αυτή η κίνηση, έρχονται

6 νέα προγράμματα ύψους 490 εκατ. ευρώ, που στηρίζουν ανέργους και επιχειρήσεις, και δημιουργούν 68.000 θέσεις εργασίας.

Τα προγράμματα προσφέρουν δυνατότητες απασχόλησης σε νέους 18 έως 30 ετών, γυναίκες, μακροχρόνια ανέργους και ανέργους σε περιοχές με υψηλή ανεργία, άτομα με αναπηρία και ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Γιατί, η κίνηση της χώρας ξεκινά... από εσένα.

Ανακάλυψε τον τρόπο που το πρόγραμμα στηρίζει εσένα στο dyra.gov.gr

Η ΕΚΛΕΙΨΗ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

Του ΒΑΣΙΛΗ ΒΑΜΒΑΚΑ

Πολλές φορές η μυθοπλασία έρχεται να εντοπίσει, να αναδείξει και να μελετήσει θέματα που ο επιστημονικός φακός παραβλέπει ή αδυνατεί να εστιάσει. Τις τελευταίες τουλάχιστον δεκαετίες, κυρίως η κινηματογραφική και τηλεοπτική μυθοπλασία, έρχεται να μιλήσει σε ποικίλους τόνους για ένα πολύ κρίσιμο θέμα που ελάχιστα έχει απασχολήσει τις κοινωνικές επιστήμες. Αυτό είναι, σε διάφορες παραλλαγές, η απουσία του πατέρα, η αλλαγή του πατρικού ρόλου, η νοσταλγία της πατρικής φιγούρας.

Τελευταίο παράδειγμα η βραβευμένη ταινία «Aftersun», της Σάρλοτ Γουελς, που έρχεται με ιδιαίτερο καλλιτεχνικό ύφος και ξεκάθαρη ψυχαναλυτική στόχευση να μιλήσει για την έκλειψη της πατρότητας, τη δυσκολία του πατέρα να παίξει τον ρόλο του, τη σύγχυση ενήλικων και ανήλικων προσδοκιών σε μια εφηβεία μακράς διάρκειας, τη διαρκή αναζήτηση της πατρικής φιγούρας-προστασίας-φροντίδας από την κόρη. Παρόμοια στόχευση, όμως με εντελώς διαφορετικό ύφος, είδαμε πρόσφατα στην πολύ ενδιαφέρουσα ταινία του Σωτήρη Γκορίτσα «Εκεί που ζούμε». Εκεί, και πάλι η σχέση ενός διαζευγμένου πατέρα με τον γιο του αυτή τη φορά έρχεται να αποτελέσει τον καμβά πάνω στον οποίο αναζητούνται κατακερματισμένες αναμνήσεις, μικρά ή μεγάλα τραύματα, συναισθηματικές απουσίες αλλά και μια ιδιόμορφη γενεακή συμφιλίωση.

Είναι ένα κινηματογραφικό μοτίβο που το συναντάμε, ίσως, πρώτη φορά τόσο παραδειγματικά στην ταινία «Νεμπράσκα» (2013) του Αλεξάντερ Πέιν που σκιαγραφεί μια πατρική φυσιογνωμία αδύναμη, χρεοκοπημένη, απορυθμισμένη που δύσκολα αποτελεί πρότυπο ταύτισης για το παιδί και έχει πολύ λίγα πράγματα να του κληροδοτήσει πέρα από σκόρπιες μνήμες και ένα βαθύ, σχεδόν υπαρξιακό, κενό. Ένα κενό που μερικώς μπορεί να καλυφθεί μόνο εάν αναγνωριστεί.

Η απarıθμηση των περιπτώσεων στη σύγχρονη δημοφιλή μυθοπλασία που η απουσία της πατρικής φιγούρας έχει τεράστια συμβολική αξία είναι άσκοπη, αφού αυτές είναι αμέτρητες. Από σούπερ ήρωες των κόμικς και του κινηματογράφου, μέχρι μεγάλες τηλεοπτικές επιτυχίες («Dexter», «Lost», «Game of Thrones») για να αναφέρουμε μόνο μερικές ενδεικτικά, η έλλειψη και το «χάσιμο» της πατρικής παρουσίας, η διαρκής αναζήτησή της σε άλλα πρόσωπα αλλά και, σε ορισμένες περιπτώσεις, η ίδια η

Σκηνή από την ταινία του Σωτήρη Γκορίτσα «Εκεί που ζούμε»

πατροκτονία γίνεται κομβική αφηγηματική στρατηγική. Είναι με κάποιον τρόπο σαν όλες οι μορφές μυθοπλασίας—καλλιτεχνικές, εμπορικές και ενδιάμεσες—να μας προειδοποιούν εδώ και καιρό, ότι τα όσα συμβαίνουν, και κυρίως οι σύνθετες διαταραχές που προκύπτουν σε κοινωνικό επίπεδο, οφείλονται όχι στην επιβολή μιας πατριαρχικής εξουσίας (εδώ διαφέρει μόνο ο ελληνικός weird κινηματογράφος που μιλά για την επιστροφή μιας διαστροφικής πατριαρχίας), αλλά αντίθετα σε μια πολύμορφη υποχώρηση, σύγχυση και σε ορισμένες φορές εσκεμμένη θανάτωσή της.

Η ψυχανάλυση έχει επισημάνει την κρίσιμη σημασία του πατέρα όχι μόνο ως γονεϊκού ρόλου αλλά και ως εκείνου του συμβολικού προτύπου που εξαγεί το παιδί-άτομο από την οικογενειακή εστία και το συνδέει με τον Νόμο, με την κοινωνική τάξη πραγμάτων. Η διατάραξη αυτού του ρόλου που μας επισημαίνει η μυθοπλασία είναι μια συνθήκη που σε μεγάλο βαθμό υποτιμούμε. Ίσως γιατί μια ευπρόσδεκτη συνέπειά της είναι η μεγάλη ευελιξία που έχουμε να παίξουμε με τους εαυτούς μας, να αλλάξουμε τις ταυτότητες και τα πρότυπά μας. Από τη στιγμή που ο

Νόμος του πατέρα βρίσκεται σε αποδρόμη, από τη στιγμή που όλα είναι ρευστά, όλα φαντάζουν πιο ελεύθερα και δημοκρατικά. Ο καθένας μπορεί να είναι αυτό που θέλει, έξω από αυστηρούς ρόλους και προκαθορισμένες διαδρομές. Με τιμημα την ανασφάλεια, μπορούμε να είμαστε ό,τι θέλουμε, ακόμη και η βιολογική ταυτότητα μπορεί να παρακαμφθεί. Οι νόμοι δεν είναι δεδομένοι, εμείς τους φτιάχνουμε και τους αποφασίζουμε. Στα σχολεία κάλλιστα μπορούν Drag Queens να διαβάσουν παραμύθια για να σπάσουν τα στερεότυπα.

Είναι, εντούτοις, πολύτιμη αυτή η επιμονή του μυθοπλαστικού κόσμου να απεικονίζει μια πραγματικότητα με την πατρική εξουσία σε έκλειψη και ταυτόχρονα να νοσταλγεί την πατρότητα. Πρώτα από όλα γιατί μας θυμίζει ότι κοινωνική ζωή χωρίς συγκεκριμένα όρια και κοινά σημεία αναφοράς δύσκολα μπορεί να βοηθεί. Και, δεύτερευόντως, γιατί μας βοηθά να σκεφτούμε καλύτερα όλες εκείνες τις διαστάσεις του σύγχρονου κόσμου που φαντάζουν ακατανόητες και μας σοκάρουν. Ενδεικτικά και μόνο, ας σκεφτούμε ότι τα δύο βασικότερα εγκλήματα που συντάραξαν την εγκώρια επικαιρότητα—το παράδειγμα παιδεραστίας στον

Κολωνό και η υπόθεση Πισπιρίγκου—μπορεί εύλογα να έριξαν τα φώτα στις μητέρες, όμως εξίσου σημαντική ήταν η πραγματική και συμβολική απουσία του πατέρα, η οποία περνάει στα ψιλά γράμματα.

Επίσης, ας σκεφτούμε τις προσδοκίες που υπάρχουν τα τελευταία χρόνια για πολιτικές ηγесίες. Οι χώρες των αυταρχικών δημοκρατιών συνεχίζουν, βέβαια, την παράδοση του ολοκληρωτικού «πατερούλη» (Πούτιν, Ερντογκάν κ.ά.). Οι χώρες της φιλελεύθερης δημοκρατίας αναζητούν εύλογα, και κάποιες φορές επιτυγχάνουν, την πολιτική ανανέωση—τόσο την ηλικιακή όσο και σε όρους γυναικείου φύλου. Σε ορισμένες, πάλι, περιπτώσεις προκύπτει ένα παράξενο αμάλγαμα ενός απορυθμισμένου πατερούλη ή ενός μικρομέγαλου ηγέτη. Ας μείνουμε στα παραδείγματα του Ντόναλντ Τραμπ και του Μπεν Τσόσον για να μην επεκταθούμε και στην εγκώρια τραυματική εμπειρία. Η υποχώρηση του μοντέλου της πατρικής ηγесίας μπορεί να έχει ανοίξει τον δρόμο σε μια πολύ πιο πλουραλιστική επινόηση και ενσάρκωση του πολιτικού. Έχει, όμως, ταυτόχρονα διαμορφώσει προϋποθέσεις μιας ηγετικής ανομίας, μιας συστημικής αναρξίας, που αν δεν προσεχθεί έγκαιρα θα απειλήσει τα θεμέλια της φιλελεύθερης δημοκρατίας. ■

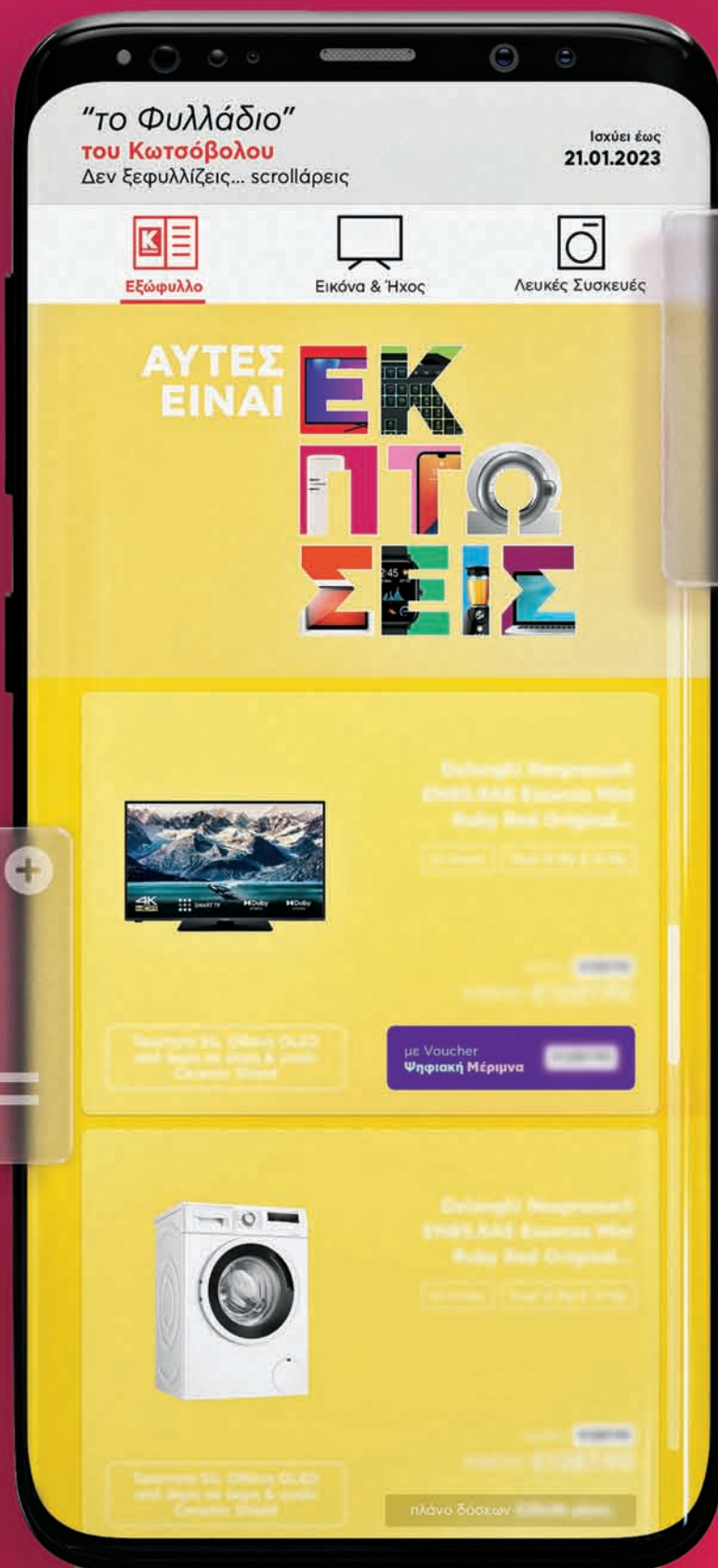
ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥΤΙΜΗ
Η ΕΠΙΜΟΝΗ ΤΟΥ
ΜΥΘΟΠΛΑΣΤΙΚΟΥ
ΚΟΣΜΟΥ ΝΑ
ΝΟΣΤΑΛΓΕΙ ΤΗΝ
ΠΑΤΡΟΤΗΤΑ

"το νέο Φυλλάδιο" του Κωτσόβολου

Δεν ξεφυλλίζεις... scrollάρεις

Μια νέα εμπειρία αγορών με τον πιο εύκολο, γρήγορο και «πράσινο» τρόπο. Το νέο φυλλάδιο του Κωτσόβολου είναι mobile friendly και με λίγα clicks μπορείς να βρεις τα πάντα για το προϊόν που θέλεις και να το αποκτήσεις.

100%
λιγότερο
χαρτί

100%
καλύτερη
εμπειρία

Σκάνναρε και δες το

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΧΩΡΙΣ ΠΑΡΩΠΙΔΕΣ

Πόσο καλά τα πηγαίνει η ελληνική οικονομία; Σε αυτή τη μίνι σειρά άρθρων, ο **Μάνος Ματσαγγάνης** και η **Σοφία Τσαρούχα** ρίχνουν μια ψύχραιμη ματιά στην πρόσφατη πορεία, στις σημερινές προοπτικές, στα νέα δεδομένα, καθώς και στα παλιά άλυτα προβλήματα.

Οι καλές ειδήσεις

Είναι ορθή η εκτίμηση ότι «ανατάχθηκε μια βαλτωμένη οικονομία», όπως υποστήριξε ο πρωθυπουργός στη συζήτηση στη Βουλή για την κύρωση του κρατικού προϋπολογισμού (Παρασκευή 16 Δεκεμβρίου 2022); Σε κάποιο βαθμό, ναι. Πέρα από την προπαγάνδα, οι καλές ειδήσεις της ελληνικής οικονομίας είναι πραγματικές, και αυτό πρέπει να αναγνωριστεί. Όχι μόνο επειδή αυτό επιβάλλει η εντιμότητα, και ο «πολιτικός πολιτισμός» στον οποίο ομνύουν (σχεδόν) οι πάντες. Αλλά επίσης επειδή σε μια οικονομία της αγοράς, όπου η συμπεριφορά των επενδυτών βασίζεται συχνά σε υποκειμενικές διαθέσεις, η αισιοδοξία μπορεί να έχει χειροπιαστά οφέλη – όπως, αντιστρόφως, η απαισιοδοξία πολλές φορές μεταφράζεται σε αυτοεκπληρούμενη προφητεία.

Οι αιτίες της αισιοδοξίας είναι συνοπτικά τρεις: η ταχεία ανάκαμψη μετά την πανδημία, η θεαματική μείωση του ελλείμματος στο ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών και η προσέλκυση διεθνών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Επιτάχυνση της ανάπτυξης

Καταρχάς, μετά από μια πολύ δύσκολη διετία (όταν λόγω κορωνοϊού η παγκόσμια οικονομία μπήκε στην κατάψυξη), η ελληνική οικονομία πέτυχε εντυπωσιακή επανεκκίνηση, καταγράφοντας ταχύτερους ρυθμούς ανάπτυξης από την υπόλοιπη Ευρώπη.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα τελευταία δεδομένα για το τρίτο τρίμηνο του 2022, το ΑΕΠ ξεπέρασε το επίπεδο στο οποίο βρισκόταν πριν την πανδημία (το ίδιο τρίμηνο του 2019) κατά 3,3% στην Ελλάδα. Δεν είναι πολύ – όμως η αντίστοιχη άνοδος στο σύνολο της Ευρωζώνης δεν ξεπέρασε το 2,2%, ενώ στην ΕΕ των 27 κρατών μελών έμεινε στο 2,8%.

Επίσης, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τον περασμένο Νοέμβριο, μέχρι το τέλος του 2022 η ανάπτυξη θα διαμορφωθεί σε 6,0% στην Ελλάδα έναντι 3,3% στο σύνολο της ΕΕ. Η πρόβλεψη για το 2023 είναι σημαντική επιβράδυνση της ανάπτυξης σε όλον τον κόσμο – αλλά και πάλι η αύξηση του ΑΕΠ θα είναι μεγαλύτερη στην Ελλάδα (1,0%) από ό,τι στην ΕΕ (0,3%). Το ίδιο και για το 2024: 2,0% στην Ελλάδα έναντι 1,6% στην ΕΕ.

Με άλλα λόγια, η ελληνική οικονομία ανέκαμψε ταχύτερα από την υπόλοιπη ευρωπαϊκή την τελευταία διετία, και προβλέπεται να συνεχίσει να τρέχει γρηγορότερα από τον μέσο όρο της ΕΕ την επόμενη διετία.

Άνοδος των εξαγωγών

Επιπλέον, η σύγκριση του πρώτου εννεαμήνου του 2022 με το αντίστοιχο του 2019 δείχνει σημαντική αύξηση των εξαγωγών αγαθών (+19%) και των επενδύσεων (+30%), κρίσιμα μεγέθη και τα δύο για τις μελλοντικές προοπτικές της χώρας.

Η μετατόπιση της ελληνικής οικονομίας προς ένα πιο εξωστρεφές και πιο βιώσιμο παραγωγικό μοντέλο γίνεται ακόμη καλύτερα αντιληπτή εάν συγκρίνουμε το πρώτο εννεάμηνο της φετινής χρονιάς με το αντίστοιχο του 2008 (τότε δηλ. που η ελληνική οικονομία έφτασε το μεγαλύτερο όριο διόγκωσης στην ιστορία της, για να αρχίσει αμέσως μετά να συρρικνώνεται).

Πράγματι, σε σύγκριση με την προ κρίσης χρέους εποχή, οι εξαγωγές είναι αυξημένες κατά 20%, ενώ οι εισαγωγές είναι μειωμένες κατά 8%. Η βελτίωση είναι ακόμη μεγαλύτερη στο εμπορικό ισοζύγιο: οι εξαγωγές αγαθών τα τελευταία 14 χρόνια έχουν ανέβει κατά 45%, ενώ οι εισαγωγές αγαθών έχουν υποχωρήσει κατά 14%. Αυτή η εξισορρόπηση του εμπορικού ισοζυγίου συνέβαλε στο να εξαλειφθεί πάνω από το μισό εξωτερικό έλλειμμα της χώρας (αγαθά και υπηρεσίες), το οποίο πέρασε από το 12,6% του ΑΕΠ το 2008 στο 6,2% του ΑΕΠ σήμερα.

Διεθνείς επιχειρηματικές δραστηριότητες

Τέλος, η πρόσφατη δημιουργία ερευνητικού κέντρου στη Θεσσαλονίκη από τη Pfizer, η ίδρυση κέντρου αριστείας στην τεχνητή νοημοσύνη από την εταιρεία συμβούλων EY σε συνεργασία με τον «Δημόκριτο», καθώς και οι επενδύσεις σε cloud computing («υπολο-

γιστικό νέφος») από κολοσσούς της Silicon Valley όπως η Microsoft και η Google, δείχνουν πόσο θεαματική είναι η βελτίωση της διεθνούς φήμης της χώρας ως προορισμού επιχειρηματικών δραστηριοτήτων υψηλής τεχνολογίας.

Το ίδιο θεαματική είναι η ανάδειξη της Ελλάδας ως περιφερειακού κέντρου της διεθνούς κινηματογραφικής βιομηχανίας, χάρη στις δράσεις και στα χρηματοδοτικά κίνητρα του Εθνικού Κέντρου Οπτικοακουστικών Μέσων και Επικοινωνίας (ΕΚΟΜΕ) από το 2017, και την πολύ πρόσφατη συνεργασία του με την Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου (Enterprise Greece), που έχουν οδηγήσει στην επιλογή της χώρας μας ως σκηνικού δεκάδων ξένων και εγχώριων κινηματογραφικών και τηλεοπτικών παραγωγών.

Εύκολα γίνεται κατανοητό ότι εξωστρεφείς δραστηριότητες σαν αυτές που αναφέρονται παραπάνω δεν θα προσθέσουν απλώς μερικά δις ευρώ στο εθνικό εισόδημα, και μερικές χιλιάδες (καλοπληρωμένες) θέσεις εργασίας, αλλά θα προσφέρουν επίσης πολύτιμες δεξιότητες, διασυνδέσεις, εμπειρίες, ιδέες, και ανοιχτούς ορίζοντες σε πολλούς νέους που προηγουμένως υποαξιοποιούνταν, και συχνά φλέρταραν με το ενδεχόμενο μετανάστευσης στο εξωτερικό.

Συμπερασματικά

Και οι τρεις εξελίξεις που σχολιάζονται εδώ (επιτάχυνση της ανάπτυξης, άνοδος των εξαγωγών, διεθνείς επιχειρηματικές δραστηριότητες) είναι ευεργετικές για μια οικονομία που φτώχυνε πολύ την περασμένη δεκαετία – και ως τέτοιες πρέπει να χαιρετιστούν από όλους: πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις, μέσα ενημέρωσης, και κοινή γνώμη.

Το ερώτημα είναι: αρκούν αυτά; Τι άλλο πρέπει να γίνει για να ολοκληρωθεί ο μετασχηματισμός της ελληνικής οικονομίας προς ένα πιο εξωστρεφές και πιο βιώσιμο παραγωγικό μοντέλο; Συνοπτικά, οι απαντήσεις μας σε αυτά τα δύο ερωτήματα είναι «όχι» και «πολλά». Για περισσότερες λεπτομέρειες, διαβάστε τα επόμενα άρθρα της μίνι σειράς. **Α**

Ο Μάνος Ματσαγγάνης είναι καθηγητής δημόσιας οικονομικής στο Πολυτεχνείο του Μιλάνου, και επικεφαλής του Παρατηρητηρίου Ελληνικής & Ευρωπαϊκής Οικονομίας του ΕΠΙΜΕΠ. Η Σοφία Τσαρούχα είναι οικονομολόγος (πτυχίο ΟΠΑ, μεταπτυχιακό LSE), και υποψήφια διδάκτωρ ΕΜΠ.

**ΚΑΙ ΟΙ ΤΡΕΙΣ
ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΠΟΥ
ΣΧΟΛΙΑΖΟΝΤΑΙ ΕΔΩ
ΕΙΝΑΙ ΕΥΕΡΓΕΤΙΚΕΣ
ΓΙΑ ΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΠΟΥ ΦΤΩΧΥΝΕ ΠΟΛΥ
ΤΗΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗ
ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΕΤΙΑ**

**-Μαμά, θα
διαβάσουμε μαζί
μαθηματικά;**

**-Σήμερα έχω το
ραντεβού μου.
Διάβασε και θα τα
δούμε μαζί μετά.**

choose

ΔΩΡΕΑΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΜΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ

απλά < δωρεάν > γρήγορα

Μπείτε τώρα στο mastografia.gov.gr και μάθετε όλα όσα χρειάζεστε για το Πρόγραμμα «Φώφη Γεννηματά – Πρόληψη κατά του καρκίνου του μαστού». Επιλέξτε ανάμεσα σε περισσότερα από 250 δημόσια και ιδιωτικά διαγνωστικά κέντρα και κλείστε το δικό σας ραντεβού για δωρεάν ψηφιακή μαστογραφία. Και, αν χρειαστεί, κάντε, επίσης δωρεάν, κλινική εξέταση και υπερηχογράφημα. Το Πρόγραμμα αφορά 1,3 εκατ. γυναίκες ηλικίας 50-69 ετών. Το μόνο που χρειάζεστε για το ραντεβού σας είναι είτε το παραπεμπτικό που θα λάβετε με την άυλη συνταγογράφηση είτε απλώς ο ΑΜΚΑ σας, αν δεν έχετε άυλη συνταγογράφηση.

mastografia.gov.gr

ΤΑ ΝΟΥΜΕΡΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Του ΣΤΑΜΑΘΗ ΖΑΧΑΡΟΥ

89 εκατομμύρια άνθρωποι από τον συνολικό πληθυσμό των 100 εκατομμυρίων της πόλης Χενάν, στην κεντρική Κίνα, νοσούσε από covid στις 6 Ιανουαρίου, σύμφωνα με αξιωματούχο των τοπικών υγειονομικών αρχών.

30 θανάτους από covid κατέγραψαν οι αρχές από τον Δεκέμβριο, οπότε και εγκαταλείφθηκε η πολιτική του zero-covid. Οι αριθμοί βεβαίως μπορούν να ερμηνευτούν με διάφορους τρόπους και κάτι καχύποπτοι χαρτογιακάδες στον Παγκόσμιο Οργανισμό υγείας θεωρούν ότι οι στατιστικές της Λαϊκής Δημοκρατίας δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.

11 Αυγούστου είναι η ημερομηνία της τελευταίας επικαιροποίησης στοιχείων για τις εισαγωγές ασθενών λόγω covid στο εξειδικευμένο site της ελληνικής κυβέρνησης.

150 απώλειες είχαμε δύο εβδομάδες πριν από τα Χριστούγεννα, σύμφωνα με το ίδιο site. Μετά πήραν άδεια ακόμη και τα computers, οπότε δεν καταγράφεται τίποτα. Εντωμεταξύ, έχοντας γλιτώσει, αυξάνονται οι σκεπτικιστές κατά των εμβολίων.

5 ημέρες στην Κούβα θα περάσει στο τέλος του μήνα ο Γιάννης Βαρουφάκης, μετά από πρόσκληση της κουβανικής κυβέρνησης.

5η φορά θα πραγματοποιηθεί το

88% είναι πλέον το overall statistic του Cristiano Ronaldo στο παιχνίδι FIFA23, σημειώνοντας «βουτιά» μετά τη μεταγραφή του στην ομάδα Al Nassr της Σαουδικής Αραβίας.

90% ήταν η στατιστική του πέρυσι, παρά την απογοητευτική χρονιά στο Μάντσεστερ.

81% από 84% διαμορφώθηκε η ντρί-

μπλα του και 70% από 74% η αντοχή του.

94% ήταν η κορυφαία συνολική επίδοσή του τις χρονιές 2017 και 2018.

συνέδριο «Οι Αιτίες και η Φύση του Νέου Ψυχρού Πολέμου», στο οποίο φυσικά ο Γιάννης θα είναι ομιλητής. Το περιεργό είναι ότι ο Γιάννης θα μεταβεί στην Αβάνα μαζί με διάφορους συντρόφους απ' όλο τον κόσμο, οι οποίοι αυτοαποκαλούνται «προοδευτική διεθνής». Ακόμη πιο ανεξήγητο είναι το γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία των υπόλοιπων ανθρώπων αντί για προοδευτικούς τους θεωρεί απολιθώματα.

11,4% είναι πλέον η ανεργία στην Ελλάδα από 11,5% τον Οκτώβριο και 13,1% τον Νοέμβριο του 2021, σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat.

7ος Λόρδος του Έλγιν ήταν ο ληστής των γλυπτών του Παρθενώνα. Παρά την αλπητεία που διέπραξε, πιθανώς με στόχο την αιωνιότητα, η ιστορία τον τιμώρησε και ου-

δείς τον μνημονεύει με το όνομά του, το οποίο "for the record" ήταν Τόμας Μπρους.

78% των αναγνώστών της εφημερίδας Sunday Times επιθυμεί την επιστροφή των Γλυπτών του Παρθενώνα στην Αθήνα. Η δημοσκόπηση πραγματοποιήθηκε τον Αύγουστο του 2022.

59% των Βρετανών απάντησε θετικά στο ενδεχόμενο επιστροφής των Γλυπτών, στην τελευταία «επίσημη» δημοσκόπηση του YouGov η οποία πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2021.

200.000 λίρες Αγγλίας ήταν η αμοιβή της δικηγόρου Αμάλ Αλαμουντίν-Κλούνι για σχετική γνωμοδότηση που συνέταξε και πληρώθηκαν από χορηγία Έλληνα εφοπλιστή. Ο τότε υπουργός Πολιτι-

σμού της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ Αριστείδης Μπαλτάς είχε «παγώσει» τη συνεργασία δηλώνοντας ότι «η τάση είναι να μην προχωρήσουμε σε νομική διεκδίκηση κυρίως γιατί κινδυνεύουμε να χάσουμε το σχετικό δικαστήριο». Στη συνέχεια φυσικά αρνήθηκε ότι εννοούσε αυτό που νομίζουμε. Δεν παρέλαβε καν τη μελέτη, σύμφωνα με δημοσιεύματα της εποχής.

7,6% ήταν ο πληθωρισμός στην Ελλάδα τον Δεκέμβριο, με το μέσο όρο της Ευρωζώνης να υποχωρεί επίσης στο 9,2%.

5η χαμηλότερη εντός της Ευρωζώνης ήταν η τιμή του πληθωρισμού στην Ελλάδα. «Μεγάλη αύξηση σε σχέση με έναν ήδη υψηλό πληθωρισμό 4,4% του περσινού Δεκεμβρίου» ήταν η ερμηνεία του διδύμου Αχτσιόγλου-Χαρίτση για την υποχώρηση

των μεγεθών.

26,4% των εμπορικών επιχειρήσεων σημείωσε υψηλότερες πωλήσεις κατά την εορταστική περίοδο συγκριτικά με την αντίστοιχη εορταστική περίοδο του 2021-22, σύμφωνα με στοιχεία της συννοσημοσπονδίας εμπορίου.

43,6% των επιχειρήσεων δεν κατέγραψε κάποια μεταβολή. Τα στοιχεία δεν μπορούν φυσικά να θεωρηθούν ακριβή, δεδομένης της εκτεταμένης φοροδιαφυγής.

134 πτήσεις πραγματοποιήσε το 2022 ο Elon Musk με το ιδιωτικό του τζετ.

1.895 τόνους CO2 παράχθηκαν από τις συγκεκριμένες πτήσεις. Κατά τα άλλα ο Musk θέλει να σώσει τον πλανήτη παράγοντας ηλεκτρικά αυτοκίνητα. Καλού κακού όμως φτιάχνει και πυραύλους μέσω της Space X μήπως και χρειαστεί να την «κοπανήσει».

16 τόνους διοξειδίου παράγει ετησίως ο μέσος Αμερικανός.

4 τόνους παράγουν κατά μέσο όρο ετησίως οι άνθρωποι στον υπόλοιπο κόσμο.

6.021 αυτοκίνητα Rolls Royce πουλήθηκαν το 2022 και ήταν η μεγαλύτερη επίδοση στην ιστορία της εταιρείας.

14 θα είναι τελικώς οι υποψήφιοι πρόεδροι της Κύπρου στις επερχόμενες εκλογές

που θα πραγματοποιηθούν στις 5 Φεβρουαρίου.

2.000 ευρώ κοστίζει η συμμετοχή και το ποσόν επιστρέφεται αν ο υποψήφιος συγκεντρώσει το 3% του συνόλου των έγκυρων ψήφων.

2.044 ευρώ είναι η αύξηση στον μισθό της Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν σε σχέση με το 2021 και θα φτάνει στα 31.250 ευρώ. Το ποσό αφορά κάθε μήνα και όχι όλο το έτος.

50.000 άλλοι εργαζόμενοι στην ΕΕ θα δουν αυξήσεις στις απολαβές τους και μάλιστα για δεύτερη φορά σε διάστημα έξι μηνών.

1.667 ευρώ περισσότερα θα λαμβάνουν (πάντα μηνιαίως) οι επίτροποι και πλέον θα κερδίζουν έως και 25.475 ευρώ.

700 ευρώ είναι η αύξηση στους μισθούς των ευρωβουλευτών και φθάνουν πλέον τα 10.495 ευρώ τον μήνα.

3.272 ευρώ τον μήνα είναι ο κατώτατος μισθός στην ΕΕ και αυξήθηκε κατά 214 ευρώ.

2,4% ήταν η πρώτη αύξηση που ίσχυσε αναδρομικά από τον Ιανουάριο του 2022 ενώ η νέα αύξηση ύψους 7% θα ισχύσει αναδρομικά από τον περασμένο Ιούλιο.

VERBA VOLANT

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ
ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ

«Απόφοιτος του Εθνικού Ωδείου με δάσκαλο τον Δ. Φάμπα, καθηγητής της Κλασικής Κιθάρας, ο Νότης #Μαυρουδής με τα σημαντικά μενδώνεια δεδομένα δεν είναι παρά ένας απλός απόφοιτος Λυκείου».

Ακόμη και η απώλεια ενός ανθρώπου δεν μπορεί «να πάει χαμένη» για τον σύντροφο. Παρεμπιπτόντως πρόκειται για μία από τις μεγαλύτερες κολοτούμπες της αριστεράς, η οποία αρνείται την ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων αλλά απαιτεί την εξίσωση των ιδιωτικών θεατρικών σχολών με τα πανεπιστήμια.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΝΤΩΝΑΡΟΣ

«Σιγά μη χάσουν την ώρα τους Μπτοστάκης και κυβέρνηση να πάνε στη... μακρινή Βραζιλία. Προτιμούν τα ταξίδια στο... κοντινό Κατάρ... Είναι πιο αποδοτικά. Ειδικά αν είναι «λεισμένα γειτονικά δωμάτια - 106 & 107».

Μετά τις ημερομηνίες, το «μέντιουμ της Πάτμου» δίνει αριθμούς δωματίων. Σύντομα έπονται και νούμερα παπουτσιών.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΤΖΑΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

«Ο Σύριζα έχει καταθέσει σαφέστατη πρόταση, η οποία λέει ότι το Μετρό στα Εξάρχεια δεν πρέπει να γίνει στην πλατεία».

Σεβόμαστε φυσικά τις απόψεις του Σύριζα για το Μετρό. Ωστόσο κατά τη διάρκεια διαβούλευσης την άνοιξη του 2017 από την περιφέρεια Αττικής (επί Ρένας Δούρου), δεν είχε καταθέσει καμία τέτοια πρόταση. Αντίθετα χωροθετήθηκε στην Πλατεία. Όταν αυτό εισηγήθηκε στον Τζανακόπουλο κατά τη διάρκεια τηλεοπτικής εκπομπής, εκείνος απάντησε ευθαρσώς ότι δεν είχε ορίσει συγκεκριμένη θέση. Άρα η κατασκευή του θα ξεκινούσε και θα έβλεπαν στην πορεία πού θα τους βγάλει ο μετροπόντικας. Παρ' το αλλιώς, θα βρει (ο μετροπόντικας)...

ΓΕΜΗΣ ΧΕΙΜΑΡΑΣ

«Όταν εξελέγη βουλευτής το 2019 δεν γνώριζα πως θα πρέπει να αλλάξω κάτι σε σχέση με την επιχείρησή μου. Επέλεξα να συνεχίσω στο δρόμο της ορθόδοξης επιχειρηματικότητας».

Δεν είμαι σε θέση να ορίσω πόσο ορθόδοξη ή αιρετική είναι η επιχειρηματικότητα του κυρίου Χειμάρη. Μπορώ ωστόσο, όπως και κάθε Έλληνας, να αναρωτηθώ αν ο βουλευτής-νομοθέτης μπορεί να ξεμπλέκει από μια σοβαρή υπόθεση δηλώνοντας άγνοια νόμου. Διότι αν απλώς πολίτης δηλώσει άγνοια νόμου στο δικαστήριο, τον τρώει η μαρμάγκα.

Ο πρώην πρύτανης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Μυλόπουλος με εξώδικη επιστολή του μας γνωστοποιεί ότι θεωρεί μειωτική μια αναφορά στο πρόσωπό του, η οποία έγινε στη στήλη «Νούμερα της εβδομάδας», στο φύλλο της 8ης Δεκεμβρίου. Στόχος μας ήταν και είναι πάντα να ακούγονται όλες οι

φωνές και γι' αυτό ευχαρίστως δημοσιεύουμε την εξώδικη δήλωση του κυρίου Μυλόπουλου. Δεν έχουμε λόγο να αμφισβητήσουμε όσα παραθέτει στην επιστολή του ο κ. Μυλόπουλος για τη μετέπειτα εξέλιξη των γεγονότων, ούτε φυσικά είχαμε στόχο να τον προσβάλουμε ή να τον πλήξουμε καθ' οιονδήποτε τρόπο.

Αλλωστε το δικό μας δημοσίευμα δεν περιέχει κάποια κατηγορία ή χαρακτηρισμό, αναφέρει απλώς ότι «είχε κερδίσει τη δημοσιότητα», γεγονός αυταπόδεικτο άλλωστε, αφού, όπως μας πληροφορεί, για τον ίδιο διεξήχθη εισαγγελική έρευνα η οποία τελικά κατέληξε στην αρχειοθέτηση, ο δε αντιπρύτανης δικάστηκε και αθώωθηκε.

Τι σχέση έχει ο κακομαθημένος ακτιβισμός με την παιδεία και το σχολείο;

Της ΣΟΦΙΑΣ ΚΑΛΑΜΑΝΤΗ

Πολύς λόγος έγινε την προηγούμενη εβδομάδα για την πρωτοβουλία που συνδιοργανώθηκε από το Thessaloniki Pride, τις οικογένειες «Ουράνιο Τόξο» και φοιτητές από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας για εκδήλωση με τίτλο «Η Drag Queen που έσωσε τα Χριστούγεννα», στην οποία μία drag queen διάβασε παραμύθια σε παιδιά ενός νηπιαγωγείου στη Θεσσαλονίκη. Η εκδήλωση απευθυνόταν σε παιδιά ηλικιών από 3 έως και 13 ετών και βασικός σκοπός των διοργανωτών ήταν να μεταδοθεί στα παιδιά το μήνυμα πως μπορούν να είναι ο εαυτός τους, να δείχνουν όπως θέλουν και, κυρίως, να παίζουν με ό,τι παιχνίδια θέλουν, χωρίς να καταπιέζονται από τα έμφυλα στερεότυπα.

Θέλλα αντιδράσεων και συγκρούσεων προέκυψε μετά από τη συγκεκριμένη πρωτοβουλία, με δημόσιες τοποθετήσεις από πολιτικούς φορείς, εκπροσώπους των κομμάτων, «επαγγελματίες» influencers και τηλεπερσόνες, που έσπευσαν στην πλειονότητά τους να επικροτήσουν την εν λόγω δράση, ως δείγμα φωτισμένου προοδευτισμού που αν και αργοπορημένα επιτέλους κατέφθασε και στη χώρα μας. Η ένθερμη υπεράσπιση εδραζόταν στο επιχείρημα πως είναι καιρός να εξοβελιστούν τα έμφυλα στερεότυπα από τα μυαλά των παιδιών. Αποτελούν κατάλοιπα της πατριαρχίας, που καταδυναστεύει μέχρι σήμερα τις δυτικές κοινωνίες, παράγοντας αποκλειστικά άβουλες θυματοποιημένες γυναίκες και κακοποιητικά αρσενικά, με τις μειονότητες να εγκαταλείπονται πάντοτε στο περιθώριο.

Η ιδέα να διαβάζουν drag queens παραμύθια σε παιδιά δεν είναι καινούρια, πρόκειται για μία «μόδα» που έχει καθιερωθεί εδώ και αρκετά χρόνια στο εξωτερικό και κυρίως στην Αμερική, στα πλαίσια κανονικοποίησης της ιδέας του "fluidity", δηλαδή του ισχυρισμού πως η φύση των ταυτοτήτων φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού είναι απολύτως ρευστή σε όλους τους ανθρώπους ανεξαιρέτως. Για τους υποστηρικτές της θεωρίας πρόκειται για μία πλήρως υπαρκτή αλλά καλά κρυμμένη στο σκοτάδι συνθήκη, που απλώς δεν είχε έως τώρα τη δυνατότητα να έρθει στην επιφάνεια εξαιτίας των έμφυλων στερεοτύπων που αναπαράγει η πατριαρχική δομή των κοινωνιών. Κανείς δεν πρέπει να θεωρείται απολύτως gay ή απολύτως straight, αγόρι ή κορίτσι, όλοι υπάγονται σε ένα ευρύ φάσμα επιμέρους ταυτοτήτων, τις οποίες μπορούν να εναλλάσσουν σε διαφορετικές φάσεις της ζωής τους. Στον χώρο του lifestyle, καλλιτεχνικές διασημότητες παγκόσμιου βεληνεκού έχουν υπερασπιστεί και προωθήσει τη συγκεκριμένη θεωρία, είτε με λόγια είτε με πράξεις. Ο πασίγνωστος τραγουδιστής Harry Styles προκάλεσε λατρευτική μανία όταν πόζαρε πριν από μερικά χρόνια με φόρεμα για το εξώφυλλο της αμερικανικής Vogue, σε μία κίνηση που χαιρετίστηκε με φανταζή τίτλους από ψυχαγωγικά MME της Αμερικής, τα οποία έκαναν λόγο για ένα «εμβληματικό» εξώφυλλο, που θα έμενε στην ιστορία. Ο ίδιος ο Styles έχει συνάψει σχέσεις με αρκετές διάσημες γυναίκες, αλλά η εικόνα του αυτή στο εξώφυλλο τον καθιστά όσο straight και cisgender πρέπει, αναδεικνύοντας το ρευστά ανδρό-

γυνο προφίλ που διαφνίζει πιστά τα τελευταία χρόνια: έχει αποτινάξει από πάνω του τα βαρίδια της τοξικής αρρενωπότητας, αποδεχόμενος και τη θηλυκή του πλευρά, άρα είναι straight σε αποδεκτό βαθμό.

Τι επίδραση θα έχει στα παιδάκια του νηπιαγωγείου η εμπειρία που είχαν; Απολύτως καμία. Θα είναι ένα γεγονός το οποίο δεν θα επηρεάσει κατά κανέναν τρόπο ούτε τη μετέπειτα εφηβική τους αφύπνιση, ούτε τον σεξουαλικό τους προσανατολισμό. Οι άμεσες επευφημίες που ακολούθησαν όμως, με τον βαθμό και την έντασή τους, γεννούν αυτομάτως το ερώτημα του κατά πόσο πιο χρήσιμα θα ήταν αυτά τα ηλεκτρισμένα αντανάκλαστικά για άλλα ζητήματα σχετιζόμενα με τον χώρο της εκπαίδευσης ευρύτερα. Ζητήματα που έχουν να κάνουν με την ορθή διδασκαλία της γραμματικής και της ορθογραφίας, την κατανόηση κειμένου, την προώθηση των κλασικών σπουδών, ακόμη και την καθιέρωση της διδασκαλίας της σεξουαλικής αγωγής στον κατάλληλο τόπο και χρόνο. Μαθητές του γυμνασίου και του λυκείου παραλύουν μπροστά στον μακροπερίοδο λόγο και γνωρίζουν μόνο την αργκό των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, δεν διαβάζουν λογοτεχνία, ούτε διαθέτουν το εύρος προσοχής για να το πράξουν. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η εντονότερη συζήτηση που έγινε πρόσφατα για κάποιο θέμα που αφορά τα παιδιά και το σχολικό περιβάλλον, στράφηκε στο αν το μπλε και το ροζ θρέφουν τη Λερναία Ύδρα της πατριαρχίας.

Η παιδεία και ο διαπλαστικός της ρόλος χάνονται έτσι μέσα στον δικαιωματιστικό κυκεώνα της εποχής, σε συζητήσεις και διαφωνίες με μηδενική βαρύτητα. Δεν διατυπώνεται καν μία σοβαρή πρόταση για την καλλιέργεια επίγνωσης της διαφορετικότητας κάθε είδους στο πλαίσιο των μαθημάτων μεγαλύτερων τάξεων, η οποία θα συνδεόταν και με τον σχολικό εκφοβισμό, ίσως τη μεγαλύτερη παθογένεια του ελληνικού σχολείου, που αφήνει στο διάβα της πλήθος από τραυματισμένα παιδιά, ψυχικά και σωματικά. Αντίθετα ο άνευ όρων ιδεολογικός εναγκαλισμός με έναν διασκεδαστή ενήλικων με βαρύ μακιγιάζ, που βρέθηκε σε μία σχολική αίθουσα για λίγη ώρα, αξίζει τόνους μελάνι και πλήθος δημόσιων τοποθετήσεων ανοικτομυαλιάς.

Το βέβαιο είναι πως η κατανόηση και ο σεβασμός στη διαφορετικότητα δεν μαθαίνονται μέσα από πυροτεχνήματα ενός δήθεν πολύχρωμου, κακομαθημένου ακτιβισμού ο οποίος πλέον το μόνο που θέλει κατά βάθος είναι να αποδείξει ότι, ναι, μπορεί να κάνει και αυτό, και όποιος διαφωνεί ή έχει ενδοιασμούς θα χρεωθεί χαρακτηρισμούς που λήγουν σε -φοβικός, ως ένας κοινωνικός παρίας που βαριανασαίνει αφημένος στον πνευματικό βόθρο μιας άλλης εποχής. Η ουσιαστική, αληθινή παιδεία, που έχει ερείσματα σε βάθος χρόνου και συμβάλλει καθοριστικά στη διαμόρφωση χαρακτήρων και στον τρόπο που βλέπει κανείς τον κόσμο, μπορεί εκτός από ορθή γραμματική και μαθηματικές εξισώσεις να καλλιεργήσει και την αγάπη και τον σεβασμό. Αρκεί κανείς να αποφασίσει να της δώσει –επιτέλους– τον χώρο και τα μέσα που της αξίζουν για να ευδοκιμήσει. **A**

**Η ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ
ΚΑΙ Ο ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΣΤΗ
ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΔΕΝ ΜΑΘΑΙΝΟΝΤΑΙ
ΜΕΣΑ ΑΠΟ
ΠΥΡΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ**

Να διαβάζουν παραμύθια στα παιδιά οι drag queen ή να μη διαβάζουν;

Να διαβάζουν, εννοείται. Και πολύ άργησαν.

Της ΜΑΝΙΝΑΣ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ

Έχουν γράψει οι πάντες και η θεία τους για αυτό το θέμα, και δεν θα ασχολιόμουν αν δεν με ρωτούσε δεικτικά κάποιος χθες μόλις, «Δηλαδή εσύ θα συμφωνούσες, όταν ήταν τα παιδιά σου στο νηπιαγωγείο, να τους διαβάζουν παραμύθια τραβεστί;»... και μου φάνηκε πολύ καζή αλλά ταυτόχρονα πολύ φορτισμένη ερώτηση. Φορτισμένη με φασιστο-ρατσιστικά αν όχι ομοφοβικά στοιχεία, από τις ερωτήσεις που πέφτουν για να απαντηθούν, και καλά, με φασιστο-ρατσιστικές αν όχι ομοφοβικές φράσεις ενθάρρυνσης (αυτών των στοιχείων) ως απαντήσεις. Το επόμενο βήμα είναι να σε ρωτήσουν, «Δηλαδή εσύ θα συμφωνούσες, όταν ήταν τα παιδιά σου στο νηπιαγωγείο, να τους διαβάζουν παραμύθια οι γκέι άντρες/γυναίκες;». Σκασίλα μου τι ερωτικούς συντρόφους διαλέγει ένας/μία νηπιαγωγός, αρκεί να μην το κάνει φάτσα-φόρα στα παιδιά, και να πλένει μετά τα χέρια του.

Όταν μια drag queen διαβάζει ένα παραμύθι σε μικρά παιδιά, το κάνει θεατράλε, παραστατικά, ζωγρά και με καλλιτεχνικό ενθουσιασμό. Η drag queen, ακόμα και η πιο πεζή, που δεν υπάρχει στη γη, η μέση drag queen ενέχει μια καλλιτεχνία, μια θεατρική διάσταση που δύσκολα υιοθετεί ένας στρέιτ άντρας, λόγω μη σχετικής εκπαίδευσης. Μια στρέιτ γυναίκα τα βρίσκει πιο εύκολα με το σόου που προϋποθέτει ένα σωστό παραμύθι, ειδικά αν είναι λίγο flamboyant προδιαγραφών ή έστω αν θέλει να δοκιμάσει την τύχη της στη σκηνή κάποια στιγμή. Η drag queen το έχει στο αίμα της το σόου έτσι κι αλλιώς, οπότε είναι βέβαιο ότι θα διαβάσει το παραμύθι με συγκλονιστικό τρόπο. Θα υποδυθεί όλους τους ήρωες, θα «κάνει» τις φωνές, θα δημιουργήσει σασπένς...

Όλα αυτά δεν τα βγάζω από το μυαλό μου, έτσι ήταν πράγματι στη Θεσσαλονίκη, έτσι διάβασαν παραμύθια στα παιδάκια, με μάτια και με φρύδια, οι υπέροχες drag queen. Το μέσο παιδάκι μπορεί να σκέφτηκε ότι πρόκειται για άντρες ντυμένους γυναίκες, μπορεί και όχι – γιατί το μέσο παιδάκι προτιμάει να περνάει καλά από το να είναι ρεαλιστής, εκτός που κανένα παιδάκι δεν είναι ρεαλιστής. Ούτε που ιδρώνει ποιος και τι είναι ο αναγνώστης του παραμυθιού, αυτό που το κόφτει είναι το παραμύθι και η διασκέδαση της (ζωηρής, καλλιτεχνικής) ανάγνωσης.

Οπότε, η απάντηση είναι: καθόλου δεν θα με ενοχλούσε, όταν ήταν τα παιδιά μου στο νηπιαγωγείο, αν πήγαινε μία εντυπωσιακή drag queen να τους διαβάσει παραμύθια. Τι θα με ενοχλούσε; Το ότι μπήκε στον ιερό χώρο του νηπιαγωγείου ένα άτομο το οποίο διάλεξε φύλο άλλο από αυτό που γεννήθηκε; Το ότι ντύθηκε με τα ρούχα και αξεσουάρ άλλου φύλου από αυτό που γεννήθηκε; Μα είναι δικαίωμα του κάθε ατόμου να φοράει ό,τι θέλει και να διαλέγει το φύλο που το εκφράζει καλύτερα, το άτομο. Και όσο πιο νωρίς το πάρουν χαμπάρι αυτό τα σύγχρονα μικρά παιδάκια, τόσο το καλύτερο – θα μεγαλώσουν με ανοιχτά μυαλά, χωρίς θυμό για τους άλλους ανθρώπους, είτε τους μοιάζουν στην εμφάνιση είτε δεν τους μοιάζουν.

Άλλωστε η εμφάνιση δεν είναι το παν σε καμία περίπτωση, πόσο μάλλον όταν διαβάζεις παραμύθια στα παιδάκια: ο τρόπος που τα διαβάζεις και τα ερμηνεύεις είναι αυτό που μετράει. Κι όταν είσαι drag queen έχεις τα σωστά εργαλεία για τη συγκεκριμένη δουλίτσα – ερμηνευτικές ικανότητες, θεατράλε εμφάνιση, μεγαλείο και, κυρίως, τόλμη. **A**

Η ΜΑΓΕΙΑ
ΤΗΣ ΟΔΟΥ

Επτανήσου

Μια βόλτα στον αρχιτεκτονικό πλούτο της γειτονιάς
με τον αρχιτέκτονα και ερευνητή, **Νίκο Καββαδά**

Του ΤΑΚΗ ΣΚΡΙΒΑΝΟΥ - Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Στη γωνία της Επτανήσου με την οδό Σύρου, εκεί όπου σήμερα στέκει μια συνηθισμένη πολυκατοικία του 1970, πολλά χρόνια πριν ακούγονταν τα γέλια και τα πειράγματα των κοριτσιών του 6ου Γυμνασίου Θηλέων. Πώς ήταν τα κορίτσια πριν από 90 χρόνια; Τι αγωγίες είχαν; Σίγουρα φορούσαν ποδιές, σίγουρα, όπως όλα τα παιδιά της ηλικίας, θα είχαν όνειρα, δεν θα έβλεπαν τον θάνατο, θα ήθελαν να ερωτευτούν. «Σ' ένα γυμνάσιο θηλέων» είναι ο τίτλος του αυτοβιογραφικού βιβλίου της **Κατίνας Παπά**, που εκδόθηκε το 1959, 11 χρόνια του θανάτου της. Η Κατίνα Παπά, Βορειοηπειρώτισσα, Αρσακιάδα, παιδαγωγός φιλόλογος, σπούδασε Ψυχολογία στη Βιέννη στο πλάι του διάσημου Άλφρεντ Άντλερ, και επιστρέφοντας στην Ελλάδα, στο 6ο Γυμνάσιο Θηλέων που δεν υπάρχει πια σήμερα, εφάρμοσε για πρώτη φορά στη χώρα μας τη θεραπευτική αγωγή. Μια από τις μαθήτρές της ήταν και η μητέρα του **Νίκου Καββαδά**, με τον οποίο είχαμε ραντεβού στη συμβολή της Επτανήσου με την Πιπίνου. Αρχιτέκτονας και ερευνητής, 75 ετών, πιο γρήγορος περπατητής από εμένα και με μια σπιθα στο βλέμμα σαν του Ιντιάνα Τζόουνς. Ξέρει χίλια πράγματα για την αρχιτεκτονική του Μεσοπολέμου και είχε την καλοσύνη να περπατήσουμε μαζί την οδό Επτανήσου, η οποία είναι γεμάτη από αρχιτεκτονικούς θησαυρούς και ιστορίες, που με κόπο έμαθε και με γενναιοδωρία μας μοίρασε.

Τα μαρμάρινα μπαλκόνια και οι σιδεριές της εξώθυρας μαρτυρούν ότι το κτίριο της **Επτανήσου 3** είναι του μοντέρνου κινήματος με επιρροές Αρ Ντεκό. Παρατηρήστε ψηλά στην εξώθυρα το ψηφιδωτό καράβι των Φαιάκων, την απήδαλο ναυς της Οδύσσειας, που αναπαριστά το πλοίο που δεν έχει τιμόνι, που ο μύθος θέλει να μετέφερε τον Οδυσσέα από την Κέρκυρα στην Ιθάκη. Το σπιτί αυτό χτίστηκε το 1938 για τον Κερκυραίο εφοπλιστή Βούλγαρη από τον αρχιτέκτονα Λεωνίδα Μπόνη, έργα του οποίου είναι, μεταξύ άλλων, το Rex αλλά και το κτίριο όπου στεγάζεται το πολυκατάστημα Attica. Ο Ν. Καββαδάς λέει ότι δεν υπάρχει άλλη συνοικία με τον αρχιτεκτονικό πλούτο της Κυψέλης, η οποία άρχισε να χτίζεται εντατικά την περίοδο του Μεσοπολέμου με αποτέλεσμα να έχουμε όλα τα αρχιτεκτονικά ρεύματα που μεσολάβησαν μέχρι τις πολυκατοικίες του 1960, καθώς και ότι μέχρι και τη δεκαετία του 1970 παρέμενε μια μεγαλοαστική περιοχή. Εδώ, λίγα μέτρα από την Επτανήσου, στην οδό Άνδρου 18, σε ένα κτίριο του 1925, πρωτοστεγάστηκε το **Κολλέγιο Αθηνών**, πριν τη μετεγκατάστασή του

Η εμβληματική πλατεία Αγίου Γεωργίου. Ο φανοστάτης στο άγαλμα είναι όμοιος με αυτόν της πλατείας Εξαρχείων. Αμφότεροι βρίσκονταν έξω από το δημοτικό θέατρο της Αθήνας μέχρι που καταδαφίστηκε με απόφαση του τότε δημάρχου Κώστα Κοτζιά.

1. Η εκκλησία του Αγίου Γεωργίου χτίστηκε το 1926 και αποτελεί ένα σύγχρονο μουσείο βυζαντινής ζωγραφικής με έργα των Κόντογλου και Πελεκάση.
2. Επτανήσου 44 & Φωκίωνος Νέγρη, εκεί όπου στεγάζεται και σήμερα το Select, καλλιτεχνικό στέκι στο παρελθόν.
3. Επτανήσου 3 & Πιπίνου. Κτίριο του 1938 με Αρ Ντεκό επιρροές.
4. Επτανήσου 32, νεοκλασική μονοκατοικία του 1900 όπου σήμερα στεγάζεται η καθολική εκκλησία της Αγίας Θηρεσίας.
5. Ο Νίκος Καβαδάς
6. Χαρακτηριστικό δείγμα της Κυψέλης η οδός Επτανήσου, όπου συνυπάρχουν όλα τα αρχιτεκτονικά ρεύματα που μεσολάβησαν μέχρι τις πολυκατοικίες του 1960.

στο Ψυχικό μετά από τρία χρόνια. Πρόκειται για ένα κτίριο του γαλλικού εκλεκτικισμού, διατηρητέο αλλά εγκαταλειμμένο, με χτισμένες με τσιμεντόλιθους τις πόρτες και τα παράθυρα του ισόγειου, προφανώς για να μη βρουν καταφύγιο σε αυτό άστεγοι ή άλλοι άνθρωποι.

Η εμβληματική πλατεία Αγίου Γεωργίου

Στα μέσα της περασμένης δεκαετίας η πλατεία Αγίου Γεωργίου ήταν μια συνοικιακή πλατεία, εδώ και λίγα χρόνια έχει γίνει αυτό που λένε hot spot, με πολλά καφέ και εστιατόρια και διαμερίσματα που νοικοιάζονται ως Airbnb. Στη μέση της πλατείας θα παρατηρήσετε έναν γλυπτό φανοστάτη, όμοιο με αυτόν που βρίσκεται στην πλατεία Εξαρχείων. Όπως διηγείται ο Ν. Καββαδάς, στο επιβλητικό Δημοτικό Θέατρο, έργο Τσίλερ, που βρισκόταν στην πλατεία Κοτζιά, υπήρχαν δύο φανοστάτες. Όταν ο Κοτζιάς αποφάσισε να γκρεμίσει το θέατρο, ο ένας φανοστάτης τοποθετήθηκε στην πλατεία Εξαρχείων και ο άλλος εδώ, στην πλατεία Αγίου Γεωργίου, η οποία έχει πάρει το όνομά της από την ομώνυμη εκκλησία, την οποία ο αρχιτέκτονας χαρακτηρίζει ως ένα σύγχρονο μουσείο βυζαντινής ζωγραφικής, καθώς εντός της υπάρχουν αγιογραφίες των μεγάλων Φώτη Κόντογλου και Δημήτρη Πελεκάση. Η εκκλησία του Αγίου Γεωργίου, η οποία αντικατέστησε άλλη εκκλησία, του Αγίου Γεωργίου κι εκείνη, χτίστηκε το 1926 σε σχέδια του περίφημου Κωνσταντινουπολίτη αρχιτέκτονα Κωνσταντίνου Κυριακίδη και διαθέτει στοιχεία Αρ Ντεκό, όπως το μοτίβο του κύκλου σε πόρτες, παράθυρα, φεγγίτες και στο καμπαριό. Στην πλατεία Αγίου Γεωργίου βρισκόταν το τελευταίο σπίτι όπου έζησε η Έλλη Λαμπέτη, ενώ γυριστρίσαν ελληνικές ταινίες όπως «Ο Ηλιάς του 16ου», «Ποιος Θανάσης», «Το σοφράκι» και «Οι παλατιές».

Προχωρώντας στην Επτανήσου, ο Ν. Καββαδάς σταματά στο **νούμερο 20**, στη συμβολή της με την Τήνου, κοιτώντας με θαυμασμό αυτό το κτίριο του 1927, ιδιοκτησίας τότε του βιομήχανου Άγγελου Σκιντζόπουλου, σε σχέδια του πολύ σημαντικού αρχιτέκτονα Αναστάσιου Μεταξά, Ολυμπιονίκη της σκωβολής, ο οποίος, μεταξύ άλλων, είχε αναλάβει την ορθομαρμάρωση του Καλλιμάρμαρου ενόψει Ολυμπιακών Αγώνων. Το σπίτι αυτό, που έχει εσωτερική αυλή, σήμερα είναι εγκαταλειμμένο. Λίγο μακρύτερα, στην Επτανήσου 32, στη νεοκλασική μονοκατοικία του 1900, στεγάστηκε το 1934 η καθολική ιερά μονή της Θεοτόκου και από το 1975 έως και σήμερα η καθολική εκκλησία της Αγίας Θηρεσίας, την οποία κατακλύζουν κάθε Κυριακή εκατοντάδες μετανάστες, φορώντας τα καλύτερά τους ρούχα.

Επτανήσου και Φωκίωνος Νέγρη γωνία

Η πολυκατοικία στην **Επτανήσου 44**, γωνία με Φωκίωνος Νέγρη, όπου στο ισόγειό της βρίσκεται το πάλι ποτέ φημισμένο στέκι καλλιτεχνών **Select**, είναι του 1955, σε σχέδια του αρχιτέκτονα Βασίλη Νικολαΐδη, ενώ ακριβώς απέναντι, η πολυκατοικία είναι του 1960, σε σχέδια του αρχιτέκτονα Ξένου. Το σπίτι αυτό, όπως και πολλά άλλα στην περιοχή, είχε κατασκευάσει η εταιρία Χανιώτης - Καθρέπτης. Μάλιστα, τη στατική μελέτη είχε αναλάβει ο Μπάμπης Βωβός, ο οποίος εργαζόταν στη Χανιώτης - Καθρέπτης, πριν φτιάξει τη δική του εταιρία. Η συμβολή της Επτανήσου με τη Φωκίωνος Νέγρη αποτελεί το κέντρο βάρους της Κυψέλης, λέει ο Ν. Καββαδάς. Το **ρέμα Λεβίδη** (από το όνομα ενός μεγαλοκτηματία της περιοχής) σκεπάστηκε το 1937, αλλά ρέει υπογείως μέχρι και σήμερα, δίνοντας δροσιά στα μεγάλα δέντρα της περιοχής. Εδώ, στη μικρή πλατεία, θα δείτε και το γλυπτό του Μιχάλη Τόμπρου που τοποθετήθηκε το 1939. Είναι η Λουόμενη ή, αλλιώς, η Κόρη σε Έκσταση.

Ακριβώς απέναντι, **Επτανήσου και Φωκίωνος Νέγρη 23**, βρίσκεται μια εντυπωσιακή πολυκατοικία, την οποία ο αρχιτέκτονας αποκαλεί «στολίδι της Κυψέλης». Αρ Ντεκό, με διαμερίσματα των 300 τ.μ., σε σχέδια του **Ιωάννη Ζολώτα**.

Στη γεμάτη νεραντζιές οδό Επτανήσου, που τώρα που άρχισε να πέφτει ο ήλιος δείχνει να ξεκουράζεται και αυτή από το τρέξιμο της ημέρας, συνυπάρχουν από (ελάχιστα) νεοκλασικά, κτίρια του μοντέρνου κινήματος, προπολεμικά και μεταπολεμικά, επιβλητικές πολυκατοικίες του 1950, πολυκατοικίες σαν αυτές που όλοι ξέρουμε του 1970 και κάποια φοβερά σπίτια, σαν αυτό που βρίσκεται στο **νούμερο 54**. Ο Ν. Καββαδάς σημειώνει ότι χτίστηκε το 1923 από τον Στέφανο Καΐρη από την Καπαδοκία και τη χαρακτηρίζει σαν ένα υπέροχο δείγμα γαλλικού εκλεκτικισμού, σαν ένα κόσμημα που σου δίνει την αίσθηση ότι με κάποιο μαγικό τρόπο μεταφέρθηκε για μια στιγμή στο Παρίσι. Δυστυχώς, πλήρως εγκατάλειψη κι εδώ. Η βόλτα μας, με κάμποσες ακόμα στάσεις, τελειώνει στην **εκκλησία της Αγίας Ζώνης**. Έργο του αρχιτέκτονα Αθανάσιου Δεμίρη από την Ερεσό της Λέσβου, ο οποίος είχε φτιάξει πολλές ακόμη εκκλησίες, μεταξύ αυτών την Αγία Φωτεινή στη Νέα Σμύρνη και την Αγία Τριάδα στο Ελληνικό. Η εκκλησία κατασκευάστηκε μεταξύ 1921 και 1925 και θεμελιώθηκε από τον πρίγκιπα Γεώργιο, μετέπειτα βασιλιά Γεώργιο Β'. Η εκκλησία, της οποίας ο εξωνάρθηκας -δηλαδή το έξω κομμάτι της- είναι μεταπολεμικός του ναοδότη Νομικού, διαθέτει και αυτή σπουδαίες αγιογραφίες, έργα του Στέφανου Ασμάνη, που έγιναν το 1938. Πίσω ακριβώς από τον ναό θα δείτε και την παλαιότερη εκκλησία της Αγίας Ζώνης, του 1843, η οποία θεμελιώθηκε από τον Ρώσο πρέσβη Οζερόφ. Ακριβώς δίπλα της βρίσκονται τα οστά αγωνιστών της επανάστασης του 1821, που σκοτώθηκαν σε μάχες στο Γαλάτσι το διάστημα 1821-1829. Ο Ν. Καββαδάς ασχολείται με την έρευνα για την ιστορία των αθηναϊκών κτιρίων τα τελευταία 12 χρόνια, που έχει βγει στη σύνταξη. Όπως λέει, ελάχιστοι αρχεαι υπάρχουν και ό,τι γίνεται γνωστό, γίνεται από την επιτόπια μελέτη των ερευνητών, από μαρτυρίες κατοίκων, από διάφορα ντοκουμέντα, από στοιχεία που διασταυρώνονται. Και τα μοιράζεται όλα αυτά με γενναιοδωρία. «Αυτό είναι το νόημα» λέει. «Όσο πιο πολλά ξέρουμε για την πόλη μας, τόσο περισσότερο θα την αγαπήσουμε και θα την προστατεύσουμε». **Α**

Δεν υπάρχει άλλη συνοικία με τον πλούτο της Κυψέλης, που άρχισε να χτίζεται εντατικά την περίοδο του Μεσοπολέμου, με αποτέλεσμα να έχουμε όλα τα αρχιτεκτονικά ρεύματα μέχρι τις πολυκατοικίες του 1960

ΓΙΑΝΝΙΝΗΣ

ΠΕΤΡΙΔΗΣ

Έχει φτάσει το τέλος των μουσικών κινημάτων

Ένας από τους πιο παλιούς και σημαντικούς ραδιοφωνικούς παραγωγούς μιλάει για όψεις της πορείας του, όψεις της μουσικής, όψεις της ζωής του

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΛΩΡΑΚΗ - Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

A

Αν δεν υπήρχε ο Γιάννης Πετρίδης, το «Ποπ Club» και το «Ποπ και Ροκ», δεν θα είχα ποτέ ονειρευτεί να κάνω ραδιόφωνο ή να γράψω για μουσική. Ήταν ο άνθρωπος που με οδήγησε χωρίς να το ξέρει στο να προσπαθώ να ακούσω και να μάθω όσο περισσότερα γίνεται στη μουσική. Με οδήγησε στη μονομανιακή χρήση του ελεύθερου χρόνου, στη μονομανιακή σχέση με τη μουσική, που στη συνέχεια έγινε δουλειά για μένα. Ένα απόγευμα, ακούω τη φωνή του να κλείνει το «Ποπ Club», το «Από τις 4 στις 5» δηλαδή, και τον περιμένω στο διπλανό στουντιόκι. Μιλάμε για την εκπομπή, τη δισκογραφία στην Ελλάδα, τα περιοδικά, την εξέλιξη της μουσικής. Πατώντας record και play στο κασετοφωνάκι, έχω την αίσθηση ότι αυτή η φωνή με συνόδευε πάντα...

Είναι 1975, έρχεστε εδώ στην ΕΡΤ και κάνετε το «Ποπ Club». Δεν ακούγεται παράξενα έξω, αυτή η ξένη μουσική σε μια εποχή που θέλει αντάρτικα από τη μια πλευρά και θεοδωράκη από την άλλη; Ναι, ακούγεται παράξενα. Θα σου πω ένα περιστατικό το οποίο επιβεβαιώνει αυτό που είπες. Στην αρχή είχαμε ξεκινήσει πρωί. Δηλαδή, έχει έρθει ο Χατζιδάκις, είναι διευθυντής σε όλο το ραδιόφωνο, όχι μόνο στο «Τρίτο Πρόγραμμα». Ο Μάικ Ροζάκης, ο συνθέτης, ο οποίος είναι πολλά περισσότερα από αυτό, δηλαδή από έναν μουσικό ενός ελληνικού συγκροτήματος, των Charms. Πώς θα μπορούσε κάποιος να φανταστεί ότι θα ήταν ένας πολύ καλός μαέστρος – δεν είναι καθόλου τυχαίο που τον πήρε ο Χατζιδάκις δίπλα του. Του είχε αναθέσει τα μουσικά προγράμματα. Εγώ τον ήξερα από την εποχή των Charms, όταν δούλευα στη Music Box, την τότε εταιρία τους.

Σας άρεσαν οι Charms; Χωμένος στην ξένη μουσική, είχα σνομπάρει τα ελληνικά γκρουπ της δεκαετίας του '60. Δεν μπορούσα να δεχθώ ότι μπορεί ένα ελληνικό γκρουπ να είναι τόσο καλό ώστε να με ενθουσιάζει όπως οι Byrds ας πούμε. Δεν μιλάμε για τους Beatles και τα άλλα. Και ήμουν τυχερός από μία άποψη, μεγαλώνοντας στη δεκαετία του '50 και του '60, τα πρώτα που άκουσα δεν ήταν τα ξένα, ήταν αυτό που γινόταν στην Ελλάδα, η σπουδαιότερη περίοδος του ελληνικού τραγουδιού για μένα, όταν βγήκαν όλα αυτά που ακούμε σήμερα.

Όχι όμως το ελληνικό rock... Όχι το rock, γι' αυτό συχνά λέω ότι τότε ήμουν μία διχασμένη προσωπικότητα. Από τη μία ήμουν με το ροκ –το ξένο, το αυθεντικό– και από την άλλη, ακούγοντας το ελληνικό ραδιόφωνο και ιδιαίτερα το «Δεύτερο», μεγάλωσα πρώτα με τη μουσική του '50, τον Πλέσσα, τον Μωράκη και όλους αυτούς, και ύστερα είναι η εποχή που ο Θεοδωράκης κάνει τα αριστουργήματα. Άρα δεν μπορούσα τόσο πολύ να είμαι κοντά στα ελληνικά συγκροτήματα, έβρισκα ότι το ελληνικό τραγούδι έχει την αυθεντικότητα για να με αντιπροσωπεύσει στην Ελλάδα. Έτρεχα στις συναυλίες του Θεοδωράκη, έφευγα σκασιαρχείο για να πάω να δω «Το τραγούδι του Νεκρού Αδελφού» στο θέατρο και είμαι τυχερός που το έχω δει στην παράσταση που ανέβασε το θέατρο Καλουτά. Έτσι, λοιπόν, μεγάλωνα από τη μία με την ελληνική μουσική και από την άλλη με το ξένο τραγούδι που άκουγα από τον Αμερικανικό και από τους ξένους σταθμούς. Έκανα την παρένθεση για να σου εξηγήσω γιατί δεν ήμουν τόσο κολλητός με τα ελληνικά συγκροτήματα όπως άλλοι τότε. Και δεν τα υποτιμώ καθόλου γιατί μέσα από αυτά τα ελληνικά συγκροτήματα βγήκαν καταπληκτικοί μουσικοί μετά. Άρχισα να ασχολούμαι με τα ελληνικά συγκροτήματα προς το τέλος, αρχές του '70, με τους Socrates. Δηλαδή τους πήρα πρώτα σαν Persons στη Music Box...

Για ένα single, έτσι δεν είναι; Ναι, στη Music Box για το επτάιντσο και μετά που πήγα στην Polygram ήρθαν μαζί μου και έγιναν οι Socrates Drank The Conium. Είχαμε μία καταπληκτική επαφή γιατί εκείνη την εποχή δεν έβρισκες ανθρώπους να μιλήσεις για τον Hendrix ή τους Cream – αυτοί ήταν βουτηγμένοι σε αυτά. Κάπως έτσι έγινα φίλος και με τους Πελόμα Μποκιού, τον Βλάσση Μπανάτσο που ήταν ένας από τους πρώτους που μίλησα για τους Traffic – ήταν τρελός και παλαβός για τον Steve

Winwood. Σου λέω ονόματα που εδώ δεν ήταν τίποτα. Δεν ήταν ότι τους ήξεραν κάποιοι. Και εσύ θα έχεις διαπιστώσει με τα χρόνια ότι δεν σημαίνει και τόσα πολλά πράγματα ο Steve Winwood στην Ελλάδα.

Ελάχιστοι τον ξέρουν, ειδικά την ιστορία του, από Spencer Davis, Traffic, Blind Faith κ.λπ.

Όμως όσοι ασχολούμαστε, ξέρουμε καλά τι σημαίνει ωδαφφι Steve Winwood! Μεγάλη παρένθεση κάνανε... Γυρίζω στην πρώτη σου ερώτηση για το πόσο παράξενη ήταν η εκπομπή εκείνη την εποχή. Κάνανε ένα ραντεβού με τον Μάικ και είπαμε να ξεκινήσουμε και μας έβαλαν το πρωί. Κι εγώ το πρωί έτσι γκαζωμένος που ήμουν, μαζί και ο Κώστας ο Ζουγρής, αρχίζουμε να παίζουμε Led Zepplin, αυτά που ήταν μεγάλα τότε. Σοκ! Μετά το ραδιόφωνο της δικτατορίας αυτή ήταν η πρώτη ζωντανή εκπομπή, μέχρι τότε ήταν όλα ηχογραφημένα. Πήγαιναν βλέπεις όλα τα κείμενα στο Υπουργείο για έγκριση όσο ήταν η Χούντα. Μας έδωσαν τέλος πάντων την άδεια να παίζουμε ζωντανά και κάθε μέρα άκουγαν την ώρα που κάναμε εκπομπή. Καταλήγω σε αυτό που είπες, έγραψαν τότε Τα Νέα: «Τι είναι αυτοί που τους έχουν βάλει το πρωί; Παίζουν άγρια μουσική, τι είναι αυτά τα Led Zepplin;». Ήμασταν κι εμείς πολύ extreme, βάζαμε πράγματα που δεν έκαναν, αλλά, καταλαβαίνεις, ήμασταν νέοι, θέλαμε να παίζουμε αυτά που δεν ακούγονταν εδώ, έξω όμως υπήρχαν. Και έτσι μας φωνάζει μια μέρα ο Χατζιδάκις με τον Μάικ και λέει: «Αυτά θέλω να βάξετε, αλλά για να τους ψυχάσουμε αυτούς θα σας μεταφέρω σε άλλη ώρα, στις 4 το απόγευμα».

Και αυτό είχε απόλυτη ελευθερία έτσι; Ότι θέλατε παίζατε... Ποτέ δεν μας είπαν τίποτα. Με όλα αυτά που ακούμε για το ιδιωτικό ραδιόφωνο, ευτυχώς που ήμουν στην ΕΡΤ, ποτέ κανείς δεν μας είπε τι να παίζουμε.

Η κατάσταση στο ραδιόφωνο είναι αυτή περίπου το 1975, η κατάσταση στη δισκογραφία ποια είναι; Τι γίνεται στην Ελλάδα, έρχονται δίσκοι; Βγαίνουν δίσκοι; Οι πρώτοι που έκαναν κίνηση στο ξένο τραγούδι στην Ελλάδα είναι το ζεύγος Γκεσάρ, η Music Box, Νίκης 2, το έγραφαν πίσω όλοι οι δίσκοι. Έξυπνοι άνθρωποι. Ήρθαν το 1955, μετά τα γεγονότα στην Κωνσταντινούπολη που έφυγαν πάρα πολλοί Έλληνες και Ελληνοαρμένιοι, με τεράστια πείρα και είχαν όλες τις σπουδαιότερες εταιρίες. Πήραν και τον Μαστοράκη που ήταν τότε στη Μεσημβρινή και έκανε τα παιχνίδια – πανέξυπνος και πολύ ενημερωμένος άνθρωπος τότε στη μουσική. Αυτή ήταν η πρώτη έκρηξη του ξένου τραγουδιού στην Ελλάδα, η Music Box. Για να φανταστείς τι έγινε, ας πούμε τους Beatles, όταν βγήκαν το '62, τους είχε η EMI. Η EMI ήταν τόσο σπουδαία στο ελληνικό ρεπερτόριο, που τα ξένα ήταν ψίκουλα. Ποιος ενδιαφερόταν γι' αυτά; Παρόλο που επικεφαλής ήταν τότε ο Λαμπρόπουλος. Ο Λαμπρόπουλος ήταν τότε θεός στο ελληνικό ρεπερτόριο και δεν ασχολιόταν με τα ξένα – δεν είχε καν άνθρωπο να τα προωθήσει. Ενώ η Music Box είχε τον τρόπο, με τον Μαστοράκη στην αρχή και μετά, πήρε εμένα να κάνω διαφημιστικές εκπομπές στο τέλος του '60, ξέρεις, «η Music Box παρουσιάζει». Εκείνη την εποχή, εκτός από τις εκπομπές, μαζί με τον Θόδωρο Σαραντή, ήμασταν υπεύθυνοι ρεπερτορίου.

Πρώτα αναλάβατε το ρεπερτόριο και μετά προτείνατε τις εκπομπές ή ανάποδα; Πρώτα με άκουσε στην εκπομπή που έκανα στη Λάρισα και με φώναξε, και μαζί με τον Θόδωρο, ο οποίος ήταν part time ήμασταν σ' ένα πολύ μικρό γραφείο. Σκέψου τώρα δύο παιδιά ξαφνικά να δουλεύουμε μέσα στη μουσική και να ακούμε πρώτοι τους Steppenwolf ας πούμε, όλα τα δείγματα έρχονταν σε εμάς κι όλα τα ακούγαμε πρώτοι. Η Μαρίκα Γκεσάρ ήταν ένα είδος μέντορα, μας έμαθε και τους δύο φοβερά πράγματα. Μάθαμε τη δομή της δισκογραφίας. Εκείνη την εποχή, λοιπόν, άρχισα να κάνω πράγματα στη δισκογραφία που δεν είχαν γίνει μέχρι τότε. Για παράδειγμα, επειδή έβγαιναν επιτυχίες έξω και ήταν πολύ δύσκολο να γίνει μία επιτυχία εδώ, χρειαζόταν διάστημα τριών-τεσσάρων μηνών που έπρεπε να ακουστεί ένα τραγούδι, έπαιρνα την πρώτη πλευρά της μίας επιτυχίας των Steppenwolf και την πρώτη πλευρά της επόμενης επιτυχίας και το έκανα ένα single

double A Side, όπως λέγαμε πιο μετά. Πράγματα που τα έκαναν αργότερα και οι ξένοι, όμως τότε δεν τα είχαν στον νου τους ακόμα. Και μας έδιναν την άδεια, μικρή αγορά ήμασταν, δεν είχαν τίποτα να χάσουν. Αν δει, λοιπόν, κανείς αυτές τις κυκλοφορίες του '68 ή του '69 στην Ελλάδα από καταλόγους της Music Box, θα βρει πάρα πολλά τραγούδια τα οποία σαν 45άρια, δεν υπάρχουν πια. Εβάζα δύο επιτυχίες σε ένα δισκάκι και έτσι διευκόλυναν και τον εαυτό μου, ας πούμε, γιατί ήθελα να έχω τα καλά τραγούδια και όχι τη δεύτερη πλευρά που δεν ήταν επιτυχία. Πάρα πολλά τέτοια υπάρχουν. Ένα από αυτά είναι το «Born To Be Wild», που έχει βγει στην Ελλάδα μαζί με το «Magic Carpet Ride», που είναι δύο ξεχωριστές επιτυχίες των Steppenwolf. Άρχισε να φτιάχνεται, όμως, ένα κοινό. Μετά άρχισα να βγάζουμε δίσκους μακράς διάρκειας. Του Dylan τα album δεν έβγαίναν. Μην νομίζετε ότι κυκλοφόρησαν τα πρώτα του Dylan ελληνικά. Εγώ και ο Θεόδωρος βγάλαμε τα πρώτα του άλμπουμ αργότερα, το '67-'68.

CBS στην Αμερική ο Dylan τότε, πώς γινόταν να είναι στην Ελλάδα Music Box; Δεν υπήρχε ελληνική CBS; Ποια CBS στην Ελλάδα; Η Ελλάδα ήταν αυτό που είναι και πάλι σήμερα στη δισκογραφία. Δεν ενδιαφερόταν κανένας, δεν υπήρχε αγορά. Άρα, λοιπόν, η CBS στην Αμερική, επειδή δεν πουλούσε στην Ελλάδα, τα έδινε με ένα συμβόλαιο στη Music Box. Όπως και πολλά άλλα. Εδώ έχω να σου πω, όμως, το εξής: όταν είδαν τη δουλειά που έκανα στην Music Box και άρχισαν να ανεβαίνουν οι πωλήσεις, όταν κατάλαβε η EMI ότι υπάρχει ξένο ρεπερτόριο και ότι την μερίδα του λέοντος την έπαιρνε η Music Box, πήρε πίσω τους Beatles που τους είχε δώσει, ας πούμε δανεικούς για λίγο, στην Parlophone που είχε τότε ο Μίνως Μάτσας. Και παίρνει ένα νεαρό παιδί να τους προωθήσει. Και ήταν ένα από τα πολύ ταλαντούχα παιδιά αυτό που πήρε ο Λαμπρόπουλος: τον Κώστα Γιαννίκο.

Από εκεί ξεκινάει ο Γιαννίκος; Ναι, μικρό παιδί! Με φώναξε εμένα να πάω ο Λαμπρόπουλος, μου είπε «θα έχεις τους Beatles, θα κάνεις ό,τι θέλεις με το αγαπημένο σου συγκρότημα», αλλά δεν πήγα γιατί ήμουν πολύ συνδεδεμένος με τη μουσική που είχε η Music Box. Και εδώ έχω να σου πω ότι μέχρι να φτάσουμε στο Mplε και στο Κόκκινο άλμπουμ των Beatles, που είναι τα δύο με τις επιτυχίες, δηλαδή κάπου στο 1970, οι Beatles δεν είχαν πουλήσει τους δίσκους που θα έπρεπε να είχαν πουλήσει στην Ελλάδα με βάση την αξία και το όνομά τους. Η Music Box είχε καταφέρει να πουλάει οι Rolling Stones πολύ περισσότερο από τους Beatles. Είμαστε από τις ελάχιστες χώρες που συνέβαινε αυτό. Φοβερά πράγματα! Και γι' αυτό έρχεται και ανοίγει η CBS το δικό της παράρτημα, το 1973 ή το 1974. Πήρε τον Φαληρέα, ήταν από τους πρώτους που δούλεψαν εκεί, ήταν στην παρέα του Ελληνιάδη.

Χωρίς ελληνικό ρεπερτόριο... Χωρίς ελληνικό ρεπερτόριο. Σιγά σιγά έκανε το ελληνικό ρεπερτόριο. Και ο Αντώνης Καφετζόπουλος ήταν από τους πρώτους που δούλεψαν εκεί, ήταν στην παρέα του Ελληνιάδη.

Θυμάμαι τον Bowie και τον Cat Stevens να παίζονται πολύ στους ερασιτεχνικούς. Έρχονταν τότε σε όλες τις εταιρίες παιδιά που είχαν ερασιτεχνικούς σταθμούς και τους δίναμε δείγματα για να τα παίζουν και να γίνονται επιτυχία. Ό,τι γινόταν επιτυχία, γινόταν από τους ερασιτεχνικούς σταθμούς. Είχα την RCA στην Polygram. Και μου έρχεται το δείγμα του «Space Oddity». Μην κοιτάς τώρα τι ξέρουμε γι' αυτό. Πήγαινε 55 χρόνια πριν να ακούσεις το τραγούδι την ώρα που γινόταν... Ήταν ένα απόλυτα παράξενο πράγμα γι' αυτό και όταν βγήκε δεν έγινε επιτυχία στην πρώτη κυκλοφορία του και έγινε μετά από 2 χρόνια, στην επανακυκλοφορία του. Εγώ είχα πάθει ντελίριο με αυτό. Τότε είχα του Socrates και ο Φασόλας, ένας παραγωγός που ήμασταν στο ίδιο γραφείο, είχε τους Poll. Οι Poll, ιδιαίτερα ο Τουρνάς, αυτός ο σούπερ-ταλαντούχος μουσικός, ήταν βουτηγμένος στον Bowie, εξού και τα «Αστρόναιρα».

Από ντύσιμο μέχρι ήχο... Εγώ τότε δεν έβγαίνα και πάρα πολύ στο εξωτερικό, ήρθε μια μέρα και μου λέει ο Τουρνάς: «Γιάννη, πήγα στην Αγγλία

και τον είδα και έχω πάθει ντελίριο. Αλλάζω. Δεν θα είμαι αυτός που είμαι. Θα δεις σε λίγες ημέρες έναν άλλον Κώστα». Τον είδε και τότε ως Ziggy Stardust. Πάω τώρα στο «Space Oddity» για να καταλάβεις τι εποχή είναι. Το κυκλοφόρησε σε δίσκο Philips.

7ιντσο. Ναι! 50 να πουλήσαμε; Τίποτα. Και τώρα είναι πολύ σπάνιο. Αν μπει στις αγορές, θα δεις το Philips το ελληνικό να κάνει 2-3 χιλιάρια. Γιατί είναι Philips και ελληνικό. Βγάζω τα δύο πρώτα άλμπουμ, επίσης τίποτα. Γιατί εδώ θέλω τώρα πάλι –παρόλο που το έχω πει και άλλη φορά– να πω ότι αυτός ο καλλιτέχνης, κυρίως στην Ελλάδα, στένει στο τέλος της δεκαετίας του '70. Είχε ακουστεί και ήταν επιτυχία κάπως το «Lady Grinning Soul». Αυτό χορεύτηκε κάπως. Αλλά κυρίως έγινε –μη γελιόμαστε– από το «Gasoline». Από εκεί έγινε περισσότερο. Το μεγάλο κοινό τον ανακάλυψε αργότερα. Δεν ήταν αυτό που έπρεπε να είναι. Πεθαίνει για το «Starman». Και τώρα το ακούς και τρελαινεσαι ακόμα. Ήταν μπροστά από την εποχή τους αυτά τα πράγματα. Στην Atlantic ήρθαν οι Rolling Stones, Εκεί λοιπόν, άλλη μία ιστορία που μπορώ να σου πω, είναι το «Sticky Fingers». Είμαστε στο 1972. Βγάλαμε το «Woodstock». Λέω

–δεν μπορούμε να μην βγάλουμε ελληνικό το «Sticky Fingers». Πρέπει να έχει και φερμουάρ. Μου έλεγαν «να το φωτογραφίσουμε, είναι πανάκριβο στην Ελλάδα το φερμουάρ», και τέτοια. Κάτι πήγα να κάνω, νομίζω, και έβαλα τους ξένους να πουν ότι δεν δεχόμαστε στην Ελλάδα να βγει χωρίς να είναι το φερμουάρ. Δηλαδή θα το καταστρέψαμε όλο, έπρεπε να βγαίνει το βρακάκι από μέσα, κλπ. Έτσι δεν κυκλοφορεί και τώρα ή έχει βγει κάτι άλλο;

Και η καινούργια επανέκδοση είναι ακριβές αντίγραφο. Φαντάζεσαι τι είδε η γενιά μου στην πρώτη στιγμή; Φαντάζεσαι όταν εγώ, νεαρός, παίρνω το δείγμα από το ταχυδρομείο και ανοίγω αυτό το πράγμα; Δεν μπορείτε να το φανταστείτε τι ήταν για εμάς. Γι' αυτό ήμουν σε εταιρίες, ήμουν εγώ ή ο Θεόδωρος που πρώτος βλέπαμε αυτό που συμβαίνει στο εξωτερικό.

Τον Warhol να κάνει εξώφυλλο για τους τους Rolling Stones, ας πούμε... Ναι! Κι άλλα πολλά! Κάποια στιγμή, λοιπόν, έρχεται μέσα στη Χούντα ένας δίσκος, δεν τον ήξερα, των New York Rock n' Roll Ensemble στα χέρια μου. Μάνος Χατζιδάκις! Το ακούω και παθαίνω πλάκα. Ήμουν ο πρώτος που το άκουγε στην Ελλάδα, μέσω της Atlantic τότε.

Στην Αμερική εκείνος τότε... Ούτε σαν πληροφορία δεν το ξέραμε αυτό. Δεν ήμουν στην παρέα του Χατζιδάκι, ούτε κανένας έγραφε τότε κάτι τέτοιο. Ότι είχε συναντήσει τον Shawn Phillips και ότι ήταν με όλους εκείνους, το ανακαλύψαμε αργότερα. Δεν τα ξέραμε αυτά. Παίρνω τη Lyra, που ήταν η intellectual εταιρία, λέω «ρε παιδιά, ξέρετε ότι έχουμε αυτόν τον δίσκο». Και μου λέει μία κοπέλα από την εταιρία που, μέσω του Πατσιρά, είχαν διασυνδέσεις με τον Χατζιδάκι, ότι «είναι ένα συγκρότημα που ο Χατζιδάκις έχει συνεργαστεί στην Αμερική, και είναι και ένας άλλος τραγουδιστής που τον έχετε εσείς, ο Shawn Phillips, που κάνουμε κάποια πράγματα εκεί». Και βγάλαμε τον δίσκο αυτό, και αν μπει κανείς στην πρώτη κόπια της κυκλοφορίας έχει από πίσω ένα μικρό, δικό μου, καταποτιστικό κείμενο.

Η Virgin πώς έρχεται; Ναι, πάμε τώρα στις εταιρίες που έχουν σχέση με την Virgin. Στα μέσα της δεκαετίας του '70 δημιουργήθηκαν πολλές εταιρίες στην Ελλάδα αποδυναμώνοντας την εταιρία που ήμουν, γιατί έφυγαν ετικέτες εδώ κι εκεί. Και έμεινα, το 1976 με σχε-

δόν τίποτα. Λύσσαγα τι να κάνω. Σκάει το «Tubular Bells» στην Αγγλία του Mike Oldfield. Μου άρσεε πάρα πολύ αλλά συνειδητοποιούσα ότι δεν είναι ένα έργο το οποίο θα μπορούσε να πιάσει στην Ελλάδα. Το κοινό δεν είχε εκπαιδευτεί μέσω περιοδικών, είχε βγει ο «Ηχος», βοήθησε τότε, το «Ποπ και Ροκ» βγήκε το '77, ήταν νωρίς ακόμα. Όμως, ξαφνικά βγαίνουν οι Sex Pistols, και λέω «εδώ κάτι συμβαίνει».

Το punk! Ναι, η Virgin! Άρχισα ήδη να κάνω ταξίδια στο εξωτερικό, μέσω της εταιρίας, και λέω του Αντύπα «κύριε Αντύπα, είναι μία εταιρία που λέγεται Virgin, δεν έχουμε που δεν έχουμε τίποτα, πρέπει να την πάρουμε αυτήν». Πριν κάνει τα πολύ μεγάλα που ήρθαν αργότερα. Εκείνος συμφώνησε και παράλληλα με ένα meeting που είχαμε με την Phonogram στο Λονδίνο, κλείσαμε ραντεβού να πάμε να μιλήσουμε με τη Virgin. Ο Αντύπας, είμαστε στο '76, ένας σούπερ μπον βιβέρ του παλιού στιλ των δισκογραφικών εταιριών, με γλώσσες, με όλα, οι εταιρίες που έμπαίνα μέσα, ήταν εταιρίες σούπερ κτίρια, καταλαβαίνεις τι θέλω να πω.

Και η Virgin ήταν μία τρύπα... Πάμε, λοιπόν, μαζί –η διεύθυνση που μας έδωσαν ήταν στην Portobello Road. Εγώ την ήξερα τη γειτονιά, εκεί έκανα τη δισκοθήκη μου, εκεί πήγαινα και έπαιρνα τους δίσκους που δεν μπορούσα να βρω στην Ελλάδα. Και μπαίνουμε σε μία τρύπα, χωρίς προβάλλομε πεταμένα κάτω δίσκοι, πακέτα. Ο Αντύπας τρελάθηκε «είσαι σίγουρος ότι θα κάνουμε εδώ δουλειά;» μου λέει. Πήγαμε εκεί, μπήκαμε σε ένα γραφειάκι, μιλήσαμε, εκείνος μίλησε τα οικονομικά περισσότερο γιατί εγώ δεν ήθελα να ασχοληθώ και την πήραμε την εταιρία. Και σιγά σιγά βγάλαμε τους Sex Pistols και τα υπόλοιπα. Οι άλλοι ούτε που καταλαβαίνα στην Ελλάδα ότι γίνεται μια μεγάλη αλλαγή. Εγώ έβλεπα το Λονδίνο να καίγεται από τις μικρές ανεξάρτητες, στην εταιρία δεν έχω τίποτα. Ε, λοιπόν, θα πάρω όλα τα μικρά. Και έτσι λοιπόν, τη μία μετά την άλλη, πήρα όλες τις «μουσικές» εταιρίες, που στην Ελλάδα ούτε καν ήξεραν τι είναι.

Υπήρχε μια εμμονή ακόμα στην Ελλάδα με το κλασικό rock... Ναι, ήταν τότε ο Γιάννης ο Μαλαθρώνας, είχε ξεκινήσει το «Ποπ και Ροκ» κι είχε θάψει το «The Wall». Πήγαινα συχνά τότε στο Λονδίνο, είχα εισιτήρια για να δω το «The Wall» στην κανονική, πρώτη του ερμηνεία, τότε που βγήκε. Μου λέει τότε ο Μαλαθρώνας: «θα πας και την επόμενη ημέρα θα πάμε σε ένα άλλο γκρουπ και θα μου πεις σε ποιο από τα δύο θα περάσεις καλύτερα». Την επόμενη ημέρα με πάει στο Camden Town, και έπαθα την πλάκα μου, είδα τους Gang Of Four. Και λέω, τι είναι αυτό το πράγμα εδώ; Παρόλο που είχα 12 χρόνια διαφορά από τα παιδιά που ήταν εκεί, μπήκα μπροστά, στις πρώτες θέσεις και αισθάνθηκα αυτό όλο το πάθος των παιδιών που άκουγαν Gang Of Four. Εκεί κατάλαβα πια, και έκανα μια φοβερή προβολή αυτής της μουσικής από την εκπομπή στο ραδιόφωνο.

Όλα αυτά σας ακολούθησαν καθώς αφήσατε πίσω την Polygram και ξεκινήσατε τη Virgin... Κι έρχονταν κι άλλες εταιρίες. Πάω πριν μεγαλώσει στην Beggars Banquet γιατί μου άρσεε ο Gary Newman και σκεφτόμουν ότι θα κάνει επιτυχία παντού. Μου λέει τότε ο Martin Mills, που τον έχει πάρει η Warner διεθνώς, «Το υπόλοιπο ρεπερτόριο είναι δικό σου και χαιρόμαι που ήρθες, κανείς δεν μας έχει ζητήσει ποτέ τίποτα, έλα να πάρεις». Αυτοί έχουν εκτιμήσει σε εμένα ότι πήγα και τους πήρα για την Ελλάδα όταν δεν ήταν τίποτα σχεδόν. Ο Martin Mills και η Beggars Banquet, μετά η 4AD, έβγαλε αυτά που έβγαλε, είναι η ίδια εταιρία που έβγαλε προς

το τέλος την Adele, είναι η ίδια εταιρία που έβγαλε τους Prodigy. Έτσι με αυτούς μεγάλη φίλια, γιατί με είδαν από μικρό. Πάω μετά στη Mute, «και βέβαια θα πας τη δώσουμε την εταιρία, κανείς δεν τη θέλει». Και σκάνε οι Depeche Mode. Και όχι μόνο αυτοί, κι άλλοι. Οι Yazoo. Ο Nick Cave. Είμαστε η πρώτη χώρα στον κόσμο, στην Ευρώπη, εκτός από την Αγγλία που έγιναν γνωστοί οι Birthday Party. Ξέρεις ότι είχαν έρθει εδώ πολύ πριν γίνουν γνωστοί... Μετά τη Mute παίρνουμε και τη Rough Trade. Είναι το κατάστημα, ξέρεις ότι υπάρχουν τα καταστήματα από τότε. Πάω στο κατάστημα, πριν βγουν οι Smiths. Είχε τους Fall, δύσκολοι για την Ελλάδα οι Fall, μην κρυβόμαστε. Ο Δασκαλόπουλος ήταν τρελός με τους Fall, πολύ καλό γκρουπ, έχει τους φανατικούς, αλλά και εσύ καταλαβαίνεις ότι μπορεί να είναι εμπορικό; Έβλεπα τις πωλήσεις, ό,τι κι αν κάναμε, δεν πήγαιναν. Απλώς θεωρούνται ένα πρωτοποριακό –και είναι– συγκρότημα. Πήρα, λοιπόν, τη Rough Trade και σκάνε και οι Smiths! Ήθελα τότε να έρθω σε επαφή και με τη Factory. Αυτοί είναι τρελοί εκεί στο Manchester. Στην αρχή δεν ενδιαφέρονταν αλλά μετά μου έδωσαν την εταιρία. Και έτσι έβγαλα και τους Joy Division στην Ελλάδα. Και μετά τα New Order. Καταλαβαίνεις, λοιπόν, ότι είχαμε μια καταπληκτική εποχή, με όλη τη σπουδαία μουσική, που οι άλλες εταιρίες στην Ελλάδα δεν το καταλάβαιναν αυτό.

Πάμε λίγο στα περιοδικά, στο «Ποπ και Ροκ», ας πούμε; Πώς έγινε αυτό; Ήμουν τότε φίλος βασικά με τον Κώστα Ζουγρής και με τον Βάσο Τσιμιδόπουλο, άλλο ένα εξαιρετικό παιδί που δούλευε στην πρώτη εποχή της Warner. Ήταν ένα παιδί που με τον Κώστα είχαμε την ευκαιρία να μιλάμε για πάρα πολλά πράγματα που μας ενδιαφέρον για την μουσική. Αυτός μας έφερε το Folk and Rock το Γαλλικό, έτσι λεγόταν. Και εμείς είπαμε ότι η folk δεν είναι στην Ελλάδα κάτι ιδιαίτερο, να το πούμε «Ποπ και Ροκ».

Ποια ήταν η ανάγκη που το γέννησε; Η άνοδος της δισκογραφίας, άραγε; Η το ότι θέλατε να βοηθήσετε τη δισκογραφία να ανέβει με κάποιο τρόπο; Κοίταξε, από παιδί, έπαιρνα –τα έχω κάπου αυτά– κάτι σελίδες, τις δίπλωνα και έγραφα. Αθλητικά, κοινωνικά, μουσικά, θεατρικά, έκανα ένα περιοδικάκι και το μοίραζα στα παιδιά της γειτονιάς στην Κυψέλη που έμεινα. Ήταν μέσα μου το να κάνω ένα περιοδικό.

Και μετά ήρθε και η εφημερίδα το 18 στη λογική του Melody Maker. Ακριβώς, ναι, και το 18. Από εκεί και πέρα αρχίζει μία δύσκολη περίοδος. Το «Ποπ και Ροκ» χάλασε κόσμο στη δεκαετία του '70 και '80, όμως σου θυμίζω ότι και εκεί στο '80 αρχίζει και αλλάζει η μουσική πάλι, και γίνεται πολύ πιο pop. Έτσι, λοιπόν, εμείς βρεθήκαμε μπροστά στα φαινόμενα Madonna, Duran Duran και τέτοια. Εσύ ξέρεις, αυτή είναι η εποχή σου, ότι αυτοί ήταν κόκκινο πανί για τους ροκάδες. Όταν βγάλαμε τη Madonna εξώφυλλο πέσαμε πάρα πολύ, και από εκεί άρχισε μία σταθερή αρνητική κατάσταση...

Θέλω να ρωτήσω κάτι χρόνια. Δουλεύετε και ακούτε συνεχώς πράγματα. Αν δεν έχετε να ακούσετε τίποτα, είσατε τώρα αυτήν την ώρα και λέτε θα βάλω έναν δίσκο, ό,τι θέλω, τι θα βάζατε; Για εσάς, όχι για δουλειά. Τώρα; Θα βάλω κάτι που θα με ικανοποιεί τη συγκεκριμένη στιγμή. Τώρα, λοιπόν, θα βάλω ένα compilation με μερικούς από τους μεγάλους τραγουδιστές, τους crooners της τζαζ. Και τραγουδίστριες. Θα ήθελα να ακούσω τώρα Sarah Vaughan, Dinah Washington, Lena Horne, θέλω να ακούσω την Ella Fitzgerald, την Nancy Wilson, τέτοια θέλω.

Πάμε, άραγε, σε μια λογική της μουσικής, μικρά πράγματα εδώ κι εκεί; Διάχυση. Εκεί έχουμε ήδη πάει. Παρόλο που έχουμε μερικούς πολύ καλούς δίσκους, είναι κρυμμένοι κι ακούγονται από μικρές ομάδες. Τέτοια πράγματα που λέγαμε πριν, όπως είναι ο Father John Misty, υπάρχουν και μερικές γυναίκες που είναι πολύ καλές. Και η Phoebe Bridgers, είναι καλή. Και η St. Vincent. Ίσως όμως δεν δούμε στο μέλλον ένα ολόκληρο κίνημα να γίνεται μεγάλο και να δημιουργεί ισχυρά κύματα. Ίσως είμαστε πια στην εποχή των μικρών και αποσπασματικών κινήσεων. **A**

www.athensvoice.gr
Διαβάστε ολόκληρη τη συνέντευξη

αθιασμένοι έρωτες, έντονο πολιτικό παρασκηνίο και πολλά φεμινιστικά μηνύματα είναι μερικά από τα στοιχεία που συναντάμε στο νέο βιβλίο του Νίκου Παπανδρέου «*Έρωτες στο παρασκηνίο*» (εκδόσεις Καστανιώτη).

Ο γνωστός συγγραφέας, οικονομολόγος και... πρώτος επιλαχών για την έδρα της Εύας Καϊλή στο ευρωκοινοβούλιο, μιλάει στην ATHENS VOICE για το τελευταίο του βιβλίο, την κριτική που δέχθηκε για αυτό αλλά και τον πατέρα του, Ανδρέα Παπανδρέου.

— Οι «*Έρωτες στο Παρασκηνίο*» αποτελούν ένα μυθιστόρημα με πολλά ιστορικά στοιχεία, στο οποίο ο αναγνώστης δύσκολα ξεχωρίζει την πραγματικότητα από τη μυθοπλασία. Εσείς πώς καταφέρατε να διατηρήσετε τις ισορροπίες μεταξύ των δύο και σε ποιους πιστεύετε πως απευθύνεται;

Απευθύνεται φυσικά στον κάθε άνθρωπο – δεν ξεχωρίζω τον ένα από τον άλλον. Αλλά, πιο συγκεκριμένα, αν κάποιος ενδιαφέρεται να δει πώς είναι να ζεις καθημερινά με σκοπό ένα καλύτερο μέλλον, πώς τα πιστεύω σου επηρεάζουν την καθημερινότητά σου και τις προσωπικές σου σχέσεις, θα βρει εδώ αρκετές απαντήσεις.

Και αν κάποιος θέλει ένα βιβλίο με δράση, ιδεολογία, φιλοσοφία, έρωτα και διαπλοκή ως και δολοφονία, πάλι θα τα βρει μέσα σε αυτές τις σελίδες. Η δολοφονία της 16χρονης Σίσσυ στην Πλάκα, με επιπτώσεις και καραμπόλες στις γυναίκες ενός κινήματος, αλλά και την αστυνομία και τη δικαιοσύνη.

Για τη διατήρηση της απόστασης, το πρώτο σας ερώτημα, σκέφτομαι ότι ίσως βοηθάει ότι γράφω πάνω από τριάντα χρόνια τώρα και έχω μάθει να χειρίζομαι τα προσωπικά μου ως μυθιστόρημα. Το ιδιαίτερο σε αυτό το βιβλίο είναι ότι μπλέκω αληθινά άτομα με τα πραγματικά τους ονόματα, με αλλά άτομα που δεν υπήρχαν. Σημαντικός πρωταγωνιστής είμαι και εγώ ο ίδιος, που εμφανίζομαι ως Νίκος Παπανδρέου... Για να γράφεις για τον εαυτό σου σε τρίτο πρόσωπο πρέπει να βλέπεις τον εαυτό σου απέξω. Κάντε το και εσείς, να δείτε τι θα μάθετε.

— Στο βιβλίο γίνονται εκτενείς αναφορές στην Ένωση Γυναικών Ελλάδος και στις διεργασίες που γέννησαν το εν Ελλάδι φεμινιστικό κίνημα. Εσείς ζήσατε από κοντά πολλές από εκείνες τις συζητήσεις. Ξεχωρίζετε κάποια συγκεκριμένη στιγμή;

Φυσικά και τις έζησα και να ξέρετε πως το έναυσμα του βιβλίου, η σπίθα και έμπνευση είναι η Ένωση Γυναικών Ελλάδος και η εμπειρία μου ως έφηβος με όλες αυτές τις γυναίκες! Το βιβλίο υμνεί αυτό το κίνημα. Η ερώτησή σας, όμως, αγγίζει το παράλογο διττό του βιβλίου: ενώ είναι μυθιστόρημα, με ρωτάτε για την πραγματική ιστορία – αν ήταν θα είχα γράψει ένα δοκίμιο. Αντ' αυτού, έγραψα το μυθιστόρημα της γέννησης της Ένωσης Γυναικών Ελλάδος που ίδρυσε και ηγήθηκε η Μαργαρίτα για πολλά χρόνια.

— Έχετε δεχθεί κριτική για τις αναφορές σας στις προσωπικές στιγμές του πατέρα σας. Πώς εκλαμβάνετε την εν λόγω κριτική και τι απαντάτε;

Δεν έχω δεχθεί κριτική, εκτός από εκείνους που δεν το έχουν διαβάσει και που νομίζουν ότι είναι ένα σκανδαλοθηρικό βιβλίο. Όταν γράφεις σωστά και προσδίδεις τις σωστές ψυχολογικές αποχρώσεις, η κριτική πέφτει στα ψιλά. Όταν αφηγηθείς τα ανθρώπινα αισθήματα απ' τα οποία γεννιούνται οι έρωτες, αλλά και

τη «λογική» μιας εξωσυζυγικής σχέσης, φωτίζεις τις πραγματικές πλευρές της ανθρώπινης ύπαρξης και δύσκολα αυτό είναι αντικείμενο σοβαρής κριτικής, όπως την εννοείτε.

Όταν το έγγραφο η γυναίκα μου μου είπε, «πρόσεξε μην αποδομήσεις τον Ανδρέα». Τελικά, όταν το διάβασε, είπε ότι έφτασε στην τελευταία σελίδα με αίσθημα χαράς και αισιοδοξίας, όπως και ήθελα.

— Γνωρίζοντας αρκετούς από τους στενούς συνεργάτες του πατέρα σας και έχοντας ενσωματώσει πολλούς από αυτούς στις αράδες του βιβλίου σας, με ψευδώνυμα ή με τα αληθινά τους ονόματα, υπάρχει κάποιος που ξεχωρίζετε ως αληθινά έμπιστο συνεργάτη του μέχρι το τέλος;

Για έμπιστο συνεργάτη ως το τέλος – για το βιβλίο μιλάμε τώρα και όχι για την πραγματικότητα, μην πέσουμε στην παγίδα – θα το δούμε στη συνέχεια αυτού του τόμου. Θα προκύψει μέσα από τη μυθοπλασία την ίδια. Δεν ξέρω πριν το γράψω ποιος θα μου βγει τίμιος και ποιος όχι.

— Στο βιβλίο υπάρχει η φράση «είχα ακούσει για ιστορίες ανθρώπων που τους ένωνε μια αόρατη, χρυσή γραμμή». Πιστεύετε πως ισχυε κάτι τέτοιο για τον Ανδρέα και τη Μαργαρίτα;

Στο βιβλίο ναι, είναι δυνατή αυτή η αόρατη σχέση, ανάμεσά τους υπάρχει μια αόρατη δύναμη. Ο επόμενος τόμος θα δείξει το πώς και το γιατί. Το αν ήταν έτσι στην πραγματικότητα, ίσως δεν θα το μάθουμε ποτέ...

— Ο Ανδρέας Παπανδρέου, όπως αποδεικνύεται, έζησε όντως μια μυθιστορηματική ζωή, η οποία έχει μάλιστα καταγραφεί σε ουκ ολίγα βιβλία, μεταξύ αυτών και στο δικό σας. Θεωρείτε πως υπάρχουν ακόμη αθέατες πλευρές του χαρακτήρα του ή/και στιγμές με ενδιαφέρον που ακόμη δεν γνωρίζει ο κόσμος;

Οι αθέατες πλευρές είναι γέννημα της ανάγκης της μυθοπλασίας. Ήδη όμως θα βρείτε αρκετές «αθέατες πλευρές» στο «Έρωτες στο παρασκηνίο». Για παράδειγμα την ανάγκη του μυθιστορηματικού ήρωα Ανδρέα να συνομιλεί με τον πατέρα του όταν βρίσκεται στο γραφείο του, ή να θυμάται τα της Καλιφόρνιας της δεκαετίας του 1950, ή το πώς χειρίζεται την αμφισβήτηση του γιου του, Νίκου, που τον προκαλεί να κόψει την εξωσυζυγική του σχέση με τη Χρύσα.

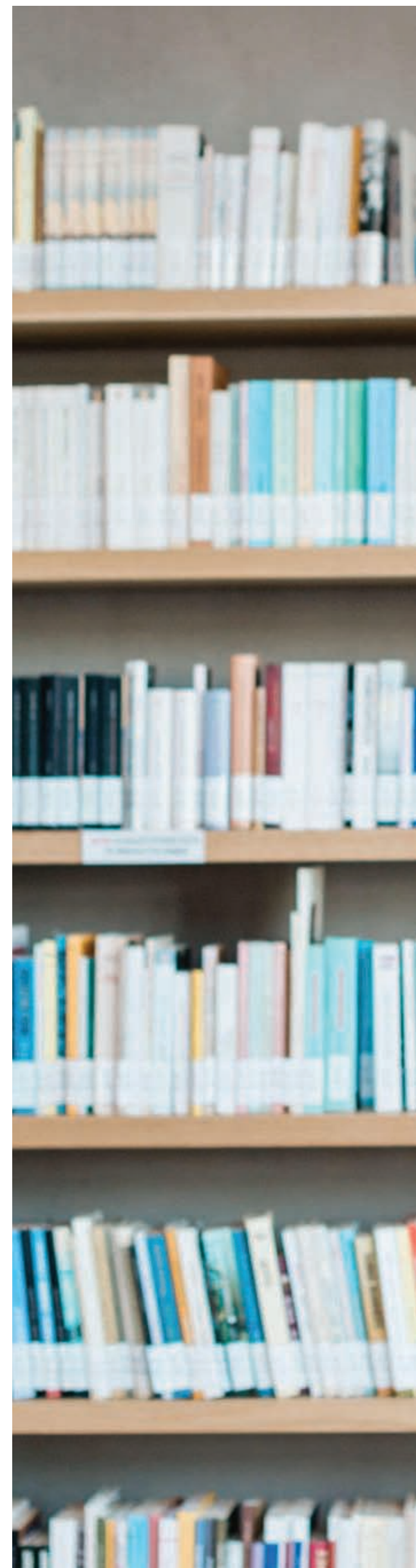
— Όπως έχετε δηλώσει, οι «Έρωτες στο παρασκηνίο» αποτελούν το πρώτο μέρος μιας επικείμενης τριλογίας. Τι θα διαβάσουμε στα επόμενα δύο βιβλία;

Το επόμενο το γράφω τώρα που μιλάμε. Να σας πω την αλήθεια, το πού θα καταλήξει όλο αυτό είναι ακόμη απρόβλεπτο! Αν ήξερα πού θα πάει η ιστορία δεν θα είχα το κουράγιο να το γράψω, δεν θα είχα μυστήριο να λύσω και να δω τι θα απογίνουν οι χαρακτήρες μου. Τώρα όμως οι δέκα - δεκαπέντε ηρωίδες έχουν αποκτήσει τις φωνές τους και θα το πάμε μαζί...

Θεωρώ την τριλογία κάτι σαν το Magnum Opus της συγγραφικής μου καριέρας – πόσα ακόμη να γράψω πάνω από τα δέκα με έντεκα βιβλία ως τώρα; Μόνο σε αυτή τη φάση της συγγραφικής μου ζωής και με τόση εμπειρία θα μπορούσα να τολμήσω να βάλω αληθινά ονόματα και άτομα πασίγνωστα σε ένα μυθιστόρημα. Τα βιβλία αυτά έχουν ένα βαθύτερο νόημα για μένα. Θα αφήσω πίσω ένα ιδιαίτερο αφήγημα που θα πραγματευτεί την ιστορία της χώρας μας όπως τη βίωσα εγώ, η οικογένειά μου και οι άνθρωποι γύρω μου. **A**

Όταν το έγγραφο, η γυναίκα μου μου είπε, «πρόσεξε μην αποδομήσεις τον Ανδρέα». Τελικά, όταν το διάβασε, είπε ότι έφτασε στην τελευταία σελίδα με αίσθημα χαράς και αισιοδοξίας, όπως και ήθελα.

Νίκος Παπανδρέου
«*Έρωτες στο παρασκηνίο*»
εκδόσεις Καστανιώτη

Νίκος Παπανδρέου

Η αόρατη δύναμη Μαργαρίτας - Αντρέα

Του ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΡΟΒΕΣΗ - Φωτό: © STELLA G PHOTOGRAPHY

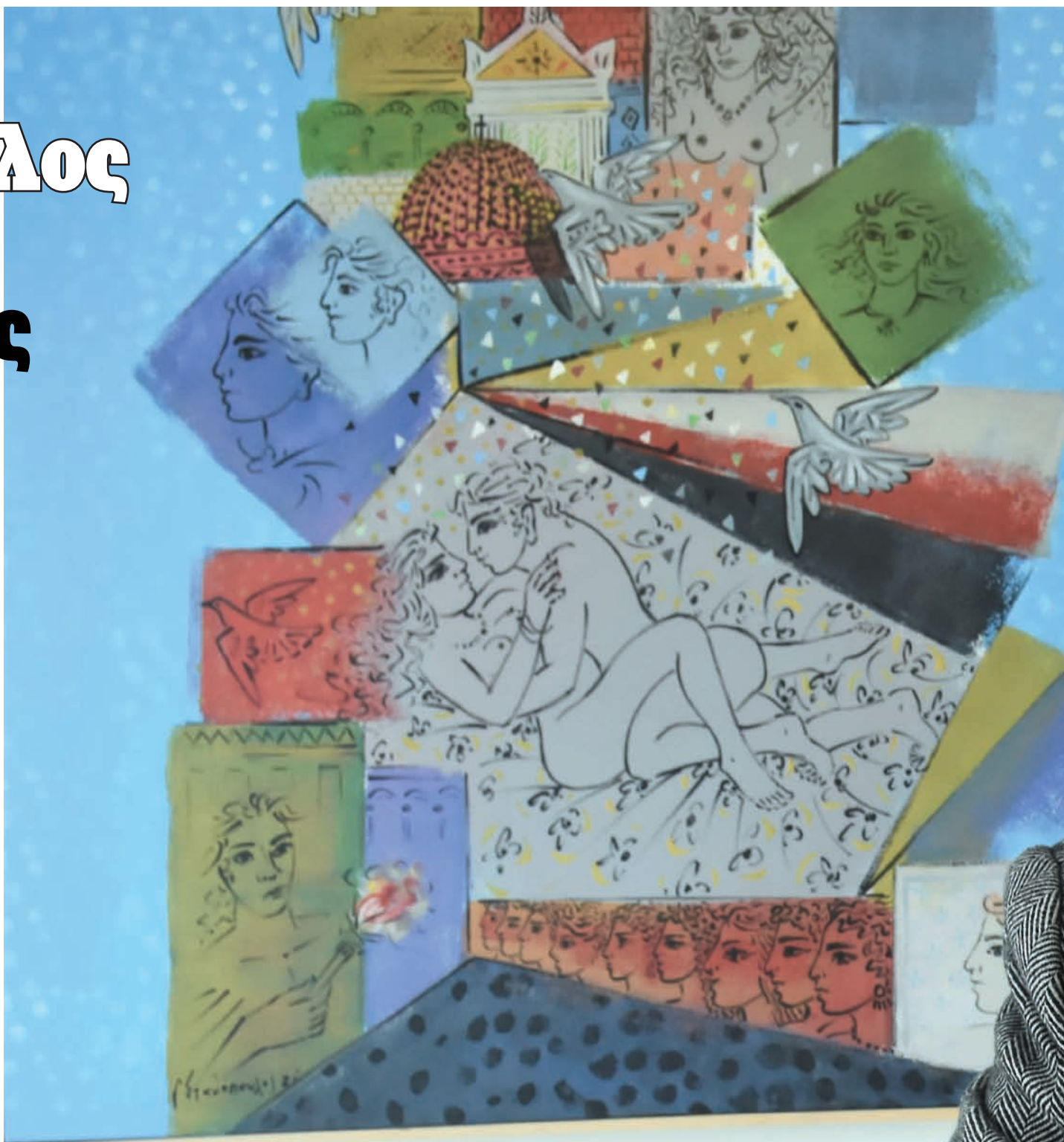

Γιώργος Σταθόπουλος

Ένας αισιόδοξος άνθρωπος

Ο σπουδαίος ζωγράφος μιλάει στην ATHENS VOICE για την τέχνη και τη ζωή

Κείμενο - Φωτό: ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΜΑΣΟΥΡΗ

Ο Γιώργος Σταθόπουλος με καλημερίζει με ένα πλατύ κι αθώο χαμόγελο. Με περιμένει στην γκαλερί του «Εικαστικού Κύκλου», στο ισόγειο μιας πολυκατοικίας που θυμίζει τον μεγαλοαστισμό της περιοχής ανάμεσα στο Χίλτον και το Κάρβελ, τη δεκαετία του 1980. Τελευταία φορά τον είχα συναντήσει στο εργαστήριό του, κάπου στο Παγκράτι 20 χρόνια πριν. Μου φαίνεται ίδιος. Το μόνο που έχει αλλάξει είναι ότι προστέθηκαν περισσότερες νότες στην ευδιαθεσία του. Ακόμα και σήμερα, στα 78 του, η απίστευτα αισιόδοξη ματιά του σε εκπλήσσει. Τον ακούω να μιλάει για την εγγονή του, μου δείχνει γεμάτος περηφάνια και φωτογραφίες της από το κινητό του. Και μετά για την τέχνη, για τη ζωή, για τα χρόνια στο σχολείο και στην Καλών Τεχνών, για το πώς βλέπει και αντιλαμβάνεται τα πράγματα, για τους ανθρώπους που θαύμασε περισσότερο.

«Έχω πολύ έντονο το στοιχείο της συστολής, όταν κάνω έκθεση ντρέπομαι και, ώσπου να το ξεπεράσω, θέλω, αν είναι δυνατόν, να μην εμφανιστώ καθόλου. Παρακαλώ κυριολεκτικά να γίνει η έκθεση χωρίς εμένα.

Γεννήθηκα το 1944, δηλαδή με τον καινούργιο χρό-

νο θα γίνω 79 ετών. Αυτό λέει η ταυτότητά μου, όμως δεν με νοιάζει, έχω συμφιλιωθεί με τον χρόνο και την ηλικία μου, δεν παριστάνω ούτε τον νέο ούτε τον θαρραλέο.

Γεννήθηκα σε ένα ορεινό χωριό που λέγεται Καλλιθέα γιατί έχει πολύ ωραία θέα. Δεν το έχει ούτε ο χάρτης. Στο σχολείο οι δάσκαλοι με έβαζαν να ζωγραφίζω, νομίζω ότι τους άρεσαν οι ζωγραφιές μου. Κι επειδή δεν θέλει πολύ ο άνθρωπος να ψωνιστεί, άρχισα να ζωγραφίζω. Στην Καλών Τεχνών είχα δάσκαλο τον Νικολάου, αλλά πέρασα και από τους Μόραλη, Μαυροειδή, Γραμματικόπουλο, όμως από όλους αυτούς με επηρέασε ένας γλύπτης, ο Πανουργιάς. Έτσι πήγα στη γλυπτική, όμως καθώς είχα δυσκολία να φιλοξενώ τα γλυπτά και τους γύψους στον χώρο που διέθετα, διάλεξα τη ζωγραφική που πρακτικά μου ήταν πιο εύκολη. Δεν σπούδασα στο εξωτερικό, επισκέφτηκα όμως όλα τα μουσεία της Ευρώπης και της Αμερικής με αφορμή κάποια έκθεσή μου. Παρόλο που όταν τελείωσα την Καλών Τεχνών έδωσα εξετάσεις και πήρα υποτροφία για το Παρίσι, τελικά δεν πήγα. Τα εγκατέλειψα. Είπα, να κάνω τον μαθητή κι άλλα πέντε χρόνια; Πάλι από την αρχή; Κι έμεινα εδώ, στον τόπο μου, αν και τα χρόνια εκείνα οι γκαλερί ήταν πολύ λίγες και δεν ήταν εύκολο να δείξεις τη δουλειά σου.

Στη σχολή είχαμε μεγάλη αγάπη γι' αυτό που κάναμε και σεβασμό για τους καθηγητές – δεν έβλεπες ούτε

ένα αποσίγαρο κάτω. Μας έπιασε εκεί η δικτατορία. Τελείωσα το '71, ήμουν και εγώ στην Πύλη του Πολυτεχνείου. Ο επαναστάτης τότε ήταν κατευθυνόμενος κι εγώ δεν ήμουν κατευθυνόμενος. Ήμουν ελεύθερος, δεν είχα ενταχθεί ποτέ σε πολιτικό χώρο και ουδέποτε το έκανα. Σε όλη την πορεία της ζωής μου δεν ζήτησα και δεν περίμενα από κανέναν τίποτα, ό,τι έκανα το έκανα μόνος μου. Δεν έχω καμία σχέση ούτε με το επίσημο κράτος, ούτε με το παρακράτος.

Τα έργα μου είναι χαρούμενα, όχι μελαγχολικά, έχουν αισιοδοξία και αυτός είναι ο στόχος μου. Οι πόλεις που ζωγραφίζω δεν είναι συγκεκριμένες, π.χ. δεν είναι η Αθήνα, η Λάρισα ή ο Βόλος. Φτιάχνω πόλεις φανταστικές, μέσα στις οποίες συμβαίνουν διάφορα πράγματα: υπάρχουν ζευγάρια σε ερωτικές σκηνές, πουλιά πετάνε, μορφές γυρίζουν, δηλαδή αυτά που ζούμε κάθε μέρα, όπως τα βλέπω εγώ με τα δικά μου μάτια, γιατί κάποιος άλλος μπορεί να βλέπει βρικόλακες.

Η Αθήνα μου αρέσει, είναι υπέροχη. Ζω στην Καισαριανή και το εργαστήριό μου είναι στον Αγιο Αρτέμιο. Αν έχεις καλή διάθεση όλα είναι τέλεια, αλλά αν είσαι στριμμένο άντερο σε ενοχλούν τα πάντα. Εμένα δεν με ενοχλεί τίποτα: αυτή είναι η ζωή μας, στην οποία υπάρχουν και το καλό και το κακό, και πρέπει να τα ζήσεις και τα δύο. Μαζί πρέπει να υπάρχουν το ζεστό και το κρύο, η νύχτα και η μέρα, για να υπάρχει αρμονία.

Τα προηγούμενα χρόνια ζήσαμε δύσκολα με την πολιτική και η αλήθεια είναι ότι ο κόσμος μπορεί να παρασυρθεί εύκολα. Όμως, πρέπει να βλέπουμε την ανοδική πορεία της Ελλάδος και ειδικά τα τρία τελευταία χρόνια αισθάνομαι ότι γίνεται κάτι σπουδαίο.

Είχα την τύχη να γνωρίσω τον Καραμανλή από κοντά. Κάθε τόσο καλούσε καλλιτέχνες και κάποια φορά έτυχε να είμαι κι εγώ προσκεκλημένος. Μου είχε κάνει εντύπωση για τη σοφία του. Μας είχε πει ότι θα πρέπει να είμαστε ευτυχισμένοι που ήμασταν καλλιτέχνες.

Ζωγραφίζω μόνο την ημέρα, ποτέ τη νύχτα. Και υπάρχουν πολλοί νεότεροι ζωγράφοι από μένα που τους θαυμάζω και πιθανόν να είναι καλύτεροι.

Δύο ανθρώπους θαύμασα στη ζωή μου και αισθάνομαι τυχερός που τους γνώρισα. Ο Μάνος Χατζιδάκις και ο Νίκος Γκάτσος. Δεν ήταν άνθρωποι καθημερινοί. Γνώρισα τον Μόραλη, τον Τσαρούχη κι άλλους πολλούς, αλλά μόνο για αυτούς τους δύο μπορώ να πω ότι ήταν σοφοί και ακέραιοι και ότι όταν έμενες μαζί τους έστω και για μισή ώρα μάθαινες, άκουγες πράγματα που μπορεί να τα είχες μέσα σου αλλά δεν τα είχες αφομοιώσει. Άνοιγε το μυαλό σου μαζί τους». **A**

ΟΙ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΕΛ

ΘΕΑΤΡΟ, ΟΠΕΡΑ, ΧΟΡΟΣ: ΟΙ ΠΡΕΜΙΕΡΕΣ ΠΟΥ ΜΑΡΚΑΡΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΑΤΖΕΝΤΑ ΜΑΣ
Της **ΙΩΑΝΝΑΣ ΓΚΟΜΟΥΖΑ**

● Μήδεια

Μετά τη Μετροπόλιταν της Νέας Υόρκης και πριν ανέβει στην Όπερα του Καναδά και τη Λυρική Όπερα του Σικάγου, η πρώτη μεγάλη συμπαραγωγή της ΕΛΣ με τα τρία σπουδαία αμερικανικά λυρικά θέατρα έρχεται στο ΚΠΙΣΝ. Λησμονημένο για δεκαετίες, το εμβληματικό έργο του Κερουμπίνι έλαμψε ξανά χάρη στις ερμηνείες της Μαρίας Κάλλας – από το Φεστιβάλ του Φλωρεντινού Μαΐου ως την ιστορική παραγωγή της ΕΛΣ στην Επίδαυρο, σε σκηνοθεσία Αλέξη Μινωτή και σκηνικά-κοστούμια Πάννη Τσαρούχη. Θα παρουσιαστεί σε σκηνοθεσία και σκηνικά του σερ **Ντέιβιντ ΜακΒίκαρ**, με την καταξιωμένη υψίφωνο Άννα Πιρότσι στο ντεμπούτο της στον απαιτητικό ομώνυμο ρόλο.

Εθνική Λυρική Σκηνή, 25 Απριλίου - 14 Μαΐου

● Καμάρες

Τα στοιχεία της μεταμόρφωσης και της ψευδαίσθησης, χαρακτηριστικά της καλλιτεχνικής γλώσσας του **Ευριπίδη Λασκαρίδη**, θα αποτελέσουν τον βασικό άξονα και της δράσης του στο πλαίσιο της 2023 Ελευσίς Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης - Μυστήρια Μετάβασης. Δρώντας σταθερά στο μεταίχμιο θεάτρου, χορού και εικαστικών τεχνών, ο περφόρμερ με τη διεθνή παρουσία και η ομάδα του Osmosis μετατρέπουν σε πεδίο καλλιτεχνικής έρευνας έναν γνώριμο πολιτιστικό χώρο της Ελευσίνας.

Πολιτιστικό Κέντρο Λεωνίδας Κανελλόπουλος, 20-22 Ιανουαρίου & 5 Φεβρουαρίου

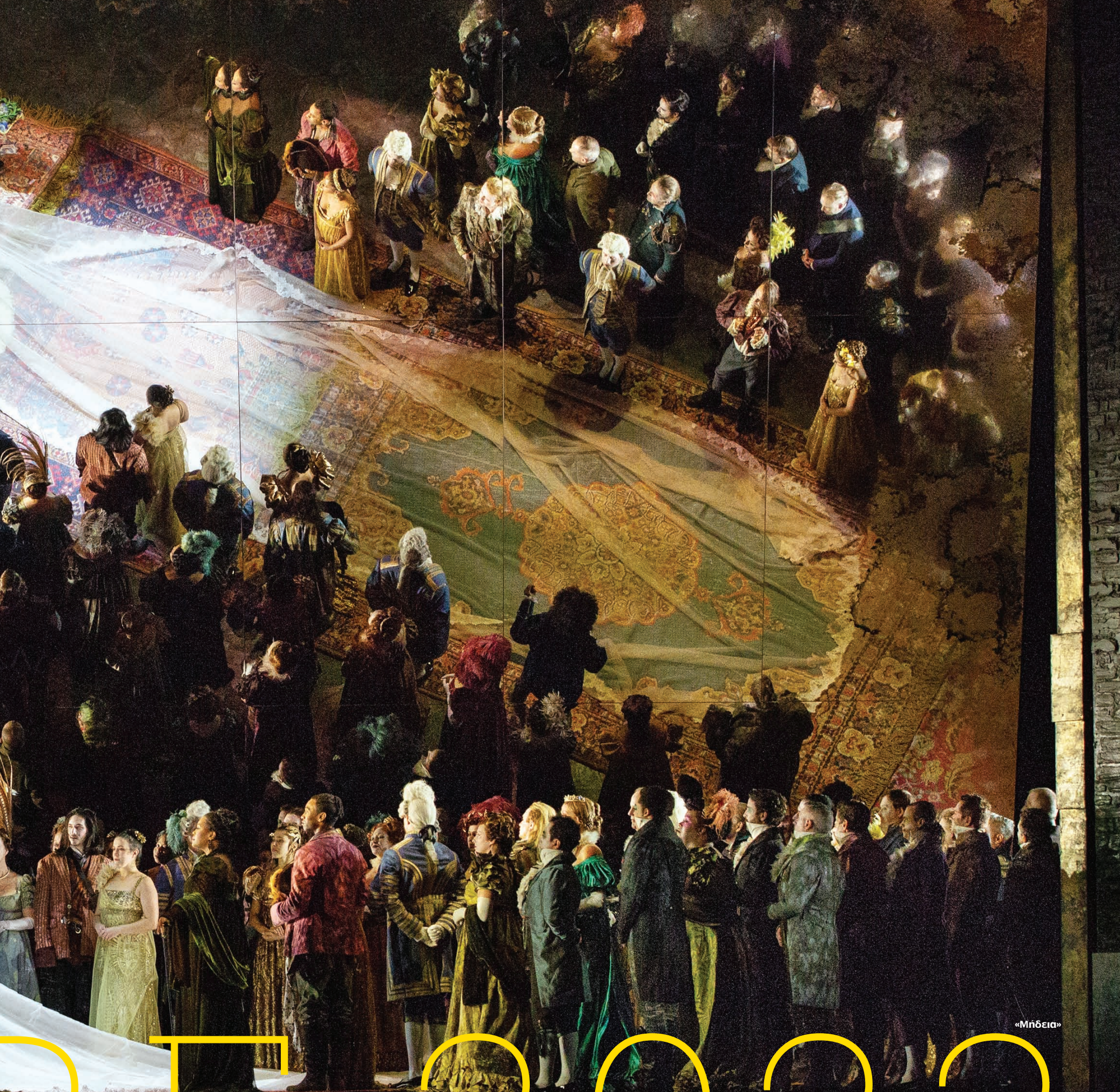
● Ελευθερία στη Βρέμη

Η πραγματική ιστορία μιας θεοσεβούς και έντιμης αστής η οποία σκότωσε δεκαπέντε ανθρώπους υπήρξε η αφετηρία για το έργο του Ράινερ Βέρνερ Φασμίντερ που καταφθάνει στο υπόγειο της Πεσμαζόγλου από το ΔΗΠΕΘΕ Κρήτης. Αλληγορία για τον ρόλο της εξουσίας στις διαπροσωπικές σχέσεις και παράλληλα ύμνος για την ελευθερία που κατακτάται με κάθε τίμημα, ανεβαίνει σε διασκευή, σκηνοθεσία, σκηνικά-κοστούμια και μουσική επιμέλεια του **Νίκου Μαστοράκη**. Με τους Άγη Εμμανουήλ, Διαμαντή Καραναστάση, Μαρία Κεχαγιόγλου, Καίτη Μανωλιδάκη, Πωργή Τσαμπουράκη.

Θέατρο Τέχνης Υπόγειο, 25 Ιανουαρίου - 9 Απριλίου

ΛΟΥΜΕ ΝΑ ΔΟΥΜΕ ΤΟ 2023

«Μήδεια»

REF 2023

● Ανεμοδαρμένα ύψη

Πέντε χρόνια μετά την παράσταση του ΚΘΒΕ, ο **Γιάννης Καλαβριανός** σκύβει ξανά στο κλασικό μυθιστόρημα της Έμιλυ Μπροντέ, «ένα πρωτόγονο, ζωικό, δυνατό έργο, που συνορεύει μάλλον με την τραγωδία και όχι με το ρομαντικό δράμα», με ζευγάρια που αναζητώντας την ευτυχία δεν διστάζουν να φτάσουν στα άκρα. Ο Πώργος Γλάστρας συναντά ξανά τον Χιθ Κλιφ, την Κάθριν ενσαρκώνει η Ιωάννα Κολλιοπούλου ενώ κεντρική αφηγήτρια παραμένει η οικονόμος Νέλυ (Αγγελική Λεμονή), η οποία ζωντανεύει τρεις δεκαετίες κοινής πορείας των δύο οικογενειών.

*Δημοτικό Θέατρο Πειραιά,
25 Ιανουαρίου - 2 Απριλίου*

● Η άνοδος του Αρτούρο Ούι

Με τη μακάβρια φάρσα του Μπέρτολτ Μπρεχτ για την άνοδο του Χίτλερ στην εξουσία, μέσα από τη ματιά του **Αρη Μπινιάρη**, ανεβαίνει η αυλαία στο νέο θέατρο της οδού Δροσοπούλου στην Κυψέλη. Βάζοντας στο στόχαστρό του τους μηχανισμούς που στηρίζουν τον φασισμό, ο Γερμανός μεγάλος δραματουργός μεταφέρει τη δράση στο γκανγκστερικό περιβάλλον της Αμερικής του Μεσοπολέμου. Τον αποτρόπαιο χαρακτήρα του τίτλου, που δομήθηκε από τον συγγραφέα πάνω στο πρότυπο του σαιξπηρικού Ριχάρδου Γ', ερμηνεύει ο Πώργος Χρυσοστόμου.

Θέατρο ARK, από 25 Ιανουαρίου

● Στρέλλα

Όταν ο, άρτι αποφυλακισμένος, Πώργος συναντά μια νεαρή τρανς πόρνη που λατρεύει τη Μαρία Κάλλας σε ένα κακόφημο ξενοδοχείο της Ομόνοιας, το μέλλον φαντάζει ανοικτό. Όμως, οι λογαριασμοί με το παρελθόν δεν έχουν ακόμα κλείσει... Δεκατρία χρόνια μετά την έφοδό της στην μεγάλη οθόνη, η πολυβραβευμένη ταινία του Πάνου Κούτρα γίνεται όπερα δωματίου από τον **Μιχάλη Παρασκάκη**, σε λιμπρέτο της Αλεξάνδρας Κ'. Ο Πώργος Κουτλής αναλαμβάνει τη σκηνοθεσία ενώ, στον ρόλο της Στρέλλας, πρωταγωνιστεί η διεμφυλική καλλιτέχνης Λέττα Κάππα.

*Εναλλακτική Σκηνή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής,
28 Ιανουαρίου - 12 Φεβρουαρίου*

● Η παρεξήγηση

Με ένα ελάχιστα παιγμένο στην Ελλάδα κείμενο του Αλμπέρ Καμύ επιστρέφει στο Θέατρο Τέχνης ο **Γιάννης Χουβαρδάς**: ένα έργο-μελέτη για τη σύγκρουση του ανθρώπου με το μοιραίο, την αποξένωση και το παράλογο της ύπαρξης. Στο επίκεντρό του ένας άνδρας που επιστρέφει στην πατρίδα του μετά από χρόνια αυτοεξορίας στην Αφρική. Η επιλογή να μην αποκαλύψει εξαρχής την ταυτότητά του στη μητέρα και την αδερφή του θα αποδειχθεί καταστροφική. Παίζουν: Μαριάννα Κάλμπαρη, Φλομαρία Παπαδάκη, Πηνελόπη Τσιλίκα, Αναστάσης Ροϊλός, Blaine L. Reininger.

Θέατρο Τέχνης Φρυνίχου, 3 Φεβρουαρίου - 9 Απριλίου

● Άκρα ταπείνωση

Το βραβευμένο μυθιστόρημα της Ρέας Γαλανάκη εμπνέει τη νέα σκηνική πρόταση του **Παντελή Φλατσούση**. Ποια είναι σήμερα η σχέση μας με τα χρόνια της κρίσης; Στο μεταίχμιο μυθοπλασίας και πραγματικότητας και εστιάζοντας στα γεγονότα της 12ης Φεβρουαρίου 2012, που μετέτρεψαν την Αθήνα σε πεδίο μάχης, η παράσταση θα επιχειρήσει να αναψηλαφήσει τη μνήμη των πρώτων ετών της περασμένης δεκαετίας και συνολικότερα την ελληνική κοινωνία κατά τα μεταπολιτευτικά χρόνια. Συμμετέχουν: Δήμητρα Βλαγκοπούλου, Βαγγέλης Αμπατζής, Λάμπρος Γραμματικός, Μαριάμ Ρουχάτζε.

*Θησεΐον, Ένα θέατρο για τις τέχνες,
8 Φεβρουαρίου - 9 Απριλίου*

● Στη μοναξιά των κάμπων με βαμβάκι

Στην πλέον ηχηρή μετάκληση του φετινού χειμώνα, ο Τζον Μάλκοβιτς (ο αξεπέραστος Βαλμόν των οσκαρικών «Επικίνδυνων Σχέσεων» και από τους πρωτεργάτες της πειραματικής θεατρικής

«Άκρα ταπείνωση»

© K. KAROL JAREK

«Στρέλλα» στην ΕΛΣ, Μιχάλης Παρασκάκης (μουσική), Πώργος Κουτλής (σκηνοθεσία)

© Α. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ρομέο Καστελούτσι

«Ελευθερία στη Βρέμν»

«Θάνατος στη Βενετία»

«Ανεμοδαρμένα ύψη»

© ΕΚΙΜΑ_ΓΙΟΥΝΑΝΑΚΗ

ομάδας Steppenwolf του Σικάγου) καταδύεται στον μυστηριώδη κόσμο του Μπερνάρ-Μαρί Κολτές ερμηνεύοντας τον ρόλο ενός σκοτεινού πελάτη. Στην παράσταση που σκηνοθετεί ο **Τιμοφεί Κουλιάρπιν** και κάνει την παγκόσμια πρεμιέρα της στην Ελλάδα, πίσω από τις λέξεις αποκαλύπτεται σταδιακά μια παλιά υπόθεση παιδοφιλίας. Μαζί του στη σκηνή η Λίθουανή ηθοποιός Ingeborga Dapkunaite.

Στέγη Ιδρύματος Ωνάση, 9-12 Φεβρουαρίου

● Butterflies in my stomach: GEN-L

Έξι ηθοποιοί σε ένα κέντρο αποτοξίνωσης ορκίζονται ότι δεν θα ενδώσουν ξανά στη μεθυστική ουσία που τους οδηγεί από την έκσταση στη συναισθηματική παραλυσία. Θα τα καταφέρουν; Μια παράσταση για τον έρωτα και τα όνειρα που στοίχειωσαν τη GenX, τους Millennials και τη GenZ από τον **Κωνσταντίνο Ρήγο**. Ένα devised pop θέαμα με μουσική, θέατρο και χορό, αποσπάσματα από θεωρητικά κείμενα και εξομολογήσεις των πρωταγωνιστών. Παίζουν: Κλέλια Ανδριολάτου, Αλέξανδρος Βαρδαξόγλου, Κωνσταντίνος Γεωργόπουλος, Ίντρα Κέιν, Δωροθέα Μερκούρη, Κωνσταντίνος Μπιμπής.

Θέατρο του Νέου Κόσμου, από 10 Φεβρουαρίου

● Μια νύχτα στην Επίδαυρο

Τι είναι κωμωδία και τι τραγωδία; Πού συναντά το θέατρο τη ζωή; Μετά το τέλος μιας παράστασης στο αργολικό αρχαίο θέατρο, οι καλλιτέχνες μπαίνουν λιμασμένοι σε μια ταβέρνα και, μεταξύ μπριζόλας και ψεύδους, βρίσκονται στον... Κάτω Κόσμο. Ο χαρισματικός «παραμυθάς» **Νίκος Καραθάνας** καθοδηγεί έναν πολυσυλλεκτικό θίασο γνωστών πρωταγωνιστών (Χάρης Αλεξίου, Θανάσης Αλευράς, Έμιλυ Κολιανδρή, Γιάννης Κότσιφας, Χρήστος Λούλης, Ζέτα Μακρυπούλια, Κώστας Μπερικόπουλος, Έλλη Πασπαλά, Άγγελος Τριανταφύλλου, Γαλήνη Χατζηπασχάλη κ.ά.) σε μια φάρσα, που συνοπογράφει με τους **Γιάννη Αστερή** και **Λένα Κιτσοπούλου**, βγαλμένη από τα καλοκαίρια των ανθρώπων του θεάτρου.

Θέατρο Rex, από 16 Φεβρουαρίου 2023

● Η αφιέρωση

Τη διαχείριση του πόνου της ερωτικής απώλειας και την πνευματικότητα της κεντρικής Ευρώπης του προηγούμενου αιώνα επιχειρεί να προσεγγίσει με τη νέα του δουλειά ο **Χάρης Φραγκούλης**. Αφετηρία το μυθιστόρημα του Μπότο Στράους με ήρωα έναν τριαντάχρονο Βερολινέζο βιβλιοπώλη που, όταν τον εγκαταλείπει η σύντροφός του, αποσύρεται σαν ερημίτης στο διαμέρισμά του και γράφει μανιωδώς. Με τους Μαρία Αρζόγλου, Μάρω Γκόρτσου, Σοφία Κόκκαλη, Ανδρέα Κοντόπουλο, Ανδρέα Κωνσταντίνου, Κορνήλιο Σελαμσή, Μιχάλη Τιτόπουλο.

Θέατρο Σφενδόνη, από 16 Φεβρουαρίου

● Ο παγοπώλης έρχεται

Καλοκαίρι του 1912, σ' ένα μπαρ σε μια λαϊκή συνοικία της Νέας Υόρκης όπου συχνάζουν απόμαχοι αναρχικοί και αξιωματικοί, παλιοί επαναστάτες δημοσιογράφοι, αιώνιοι φοιτητές, τζογαδόροι. Όλοι περιμένουν τον πλασιέ Χίκυ, ο οποίος κάθε χρόνο τέτοια μέρα πυροδοτεί την απόλυτη κραιπάλη. Όμως αυτή τη φορά έρχεται μεταμορφωμένος... Ο **Ακύλλας Καραζήσης** σκηνοθετεί το κλασικό έργο του Ευγένιου Ο' Νηλ, γραμμένο σε μια εποχή που η θύελλα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου διαγραφόταν στον ορίζοντα.

Θέατρο Προσκίνο, από 22 Φεβρουαρίου

● Θάνατος στη Βενετία

Η διάσημη νουβέλα του Τόμας Μαν, που έγινε ταινία από τον Λουκίνο Βισκόντι, ανεβαίνει στη σκηνή της οδού Τρικρόρφων σε διασκευή του **Στρατή Πασχάλη** και με τη σκηνοθετική

υπογραφή του **Γιώργου Παπαγεωργίου**. Γραμμένο το 1912, με επιρροές από τον Πλάτωνα, τον Γκαίτε, τον Φρόντ και τον Νίτσε, παρακολουθεί τον πενηντάρη πετυχημένο συγγραφέα Άσενμπαχ στις διακοπές του στην ιταλική πόλη, όπου συναντά και έλκεται από έναν νεαρό παραθεριστή σε μια φιλοσοφική αναζήτηση του κάλλους. Πρωταγωνιστεί ο Νίκος Χατζόπουλος.

Θέατρο Πορεία, από 28 Φεβρουαρίου

● Ένα σπίτι φωτεινό σαν μέρα

Με μια πανελλήνια πρώτη κάνει το σκηνοθετικό του ντεμπούτο στο Εθνικό Θέατρο κατά τη θητεία του ως καλλιτεχνικός διευθυντής ο **Γιάννης Μόσχος**. Το έργο του Τόνου Κούσερ (ευρύτερα γνωστού από το «**Άγγελοι στην Αμερική**») παρακολουθεί την άνοδο και εγκαθίδρυση του ναζισμού στη Γερμανία, από την Πρωτοχρονιά του 1932 έως τον Ιούλιο του 1933, μέσα από τις ζωές, τις επιλογές και τα διλήμματα μιας παρέας αριστερών καλλιτεχνών. Στη διανομή βρίσκουμε τους: Αγορίτσα Οικονόμου, Θέμη Πάνου, Δημοσθένης Παπαδόπουλος, Σοφία Σείρλή, Μαρία Τσιμά κ.ά.

Εθνικό Θέατρο, από 1 Μαρτίου

● Ρωμαίος και Ιουλιέτα

Ο σκηνοθέτης **Δημήτρης Καραντζάς** βλέπει τον Ρωμαίο ως έναν μικρότερο αδερφό του Άμλετ, που θέλει επιτακτικά να αλλάξει τον κόσμο – έστω και μέσα από τον θάνατό του. Σε μια κοινωνία βυθισμένη στη σήψη, όπου όλοι γλεντάνε και αλληλοξεοντώνονται, το διασημότερο ζευγάρι που γέννησε η πένα του Σαίξπηρ αντιστέκεται και αντιτάσσει την αγάπη, την επαφή με τη φύση και την πνευματικότητα. Στη σκηνή, μια ομάδα ηθοποιών της παλιότερης και της νεώτερης γενιάς, ανάμεσά τους οι: Ρένη Πιττακή, Γιάννης Νταλιάνης, Κωνσταντίνος Αβαρικιώτης, Άρης Μπαλής, Ηρώ Μπέζου, Έκτορας Λιάτσος, κ.ά.

Εθνικό Θέατρο, από 4 Μαρτίου 2023

● Έγκλημα & Τιμωρία

Στην Αθήνα του 2023 μεταφέρει ο **Βασίλης Μπισμπίκης** το εμβληματικό μυθιστόρημα του Ντοστογιέφσκι επιχειρώντας να διερευνήσει, με την ομάδα Cartel, ηθικά, κοινωνιολογικά και φιλοσοφικά ερωτήματα. Τι σημαίνει σήμερα η αυτοδικία που διαπράττει ο νεαρός φοιτητής της Νομικής Ρασκόλνικοβ (Θοδωρής Σκυφτούλης) όταν δολοφονεί μια γριά τοκογλύφο και την αδελφή της; Ο Μπισμπίκης κρατά, επιπλέον, τον ρόλο του ανακριτή Πορφύρη ενώ ο Λιθουανός σκηνοθέτης **Τσέζαρις Γκρουζίνις** θα υποδυθεί τον αλκοολικό Μαρμελάντοφ.

Στέγη Ιδρύματος Ωνάση, 18 Μαρτίου - 9 Απριλίου

● Καμπάνες τα μεσάνυχτα - Κάποιες κυρίες διασκεδάζουν

Με τον ποιητικό λόγο του Σαίξπηρ αναμετρείται για πρώτη φορά η ομάδα RMS MATAROA, σε συνεργασία με τον **Ακύλλα Καραζήση**. Με όχημα τις εμφανίσεις ενός δημοφιλούς χαρακτήρα του βάρδου, του ευχάριστου και απεχθή, ρήτορα και φαφλατά, κακότροπου και ευσυγκίνητου Φάλσταφ, μέσα από τα έργα «**Οι Εύθυμες Κυράδες του Ουίνδσορ**», «**Ερρίκος IV**» και «**Ερρίκος V**», θα επιχειρήσουν να μας οδηγήσουν στον λαβύρινθο της αγγλικής ιστορίας, αναδεικνύοντας ζητήματα όπως, ο ζόφος της Ιστορίας, η πάλη για εξουσία, η προδοσία, η εκδίκηση και η γυναικεία χειραφέτηση.

Θέατρο Τέχνης Φρυνίκου, από τις 4 Μαΐου

● Rohtko

Ο **Λούκας Ταρκόβσκι** συστήνεται στο αθηναϊκό κοινό με μια παράσταση στα όρια θεάτρου, σινεμά και video art. Με αφετηρία μια αληθινή ιστορία πλαστικής τέχνης, έναν πίνακα που πωλήθηκε για εκατομμύρια δολάρια ως έργο του πρωτοπόρου του αφηρημένου

εξπρεσιονισμού Μαρκ Ρόθκο (χωρίς όμως να είναι), ο Πολωνός ανερχόμενος σκηνοθέτης σχολιάζει τη σύγχρονη πραγματικότητα στον κόσμο της τέχνης: τη σημασία του αυθεντικού, το παιχνίδι των αξιών, την ελευθερία του καλλιτέχνη.

Στέγη Ιδρύματος Ωνάση, 25-28 Μαΐου

● Ο οίκος της ταραχής

Έξι χρόνια μετά το Cementary, η χορογράφος Πατρίσια Απέργη επιστρέφει στη Στέγη με μια παράσταση που εστιάζει στον άνθρωπο και στις επιλογές του, στη διαφορετικότητα και στον αυτοπροσδιορισμό. Η ποιητική του κλάμπινγκ συναντά τον σύγχρονο χορό σε μια περφόρμανς που αντλεί έμπνευση από τους χορούς του δρόμου που αναπτύχθηκαν την περίοδο 1980-2000 ως χειρονομίες αντίστασης και κοινωνικοπολιτικής αντίδρασης απέναντι σε περιστατικά βίας και εξουτελισμών.

Στέγη Ιδρύματος Ωνάση, Μάιος 2023

● Don't look back

Στο νέο πρότζεκτ του **Γιάννη Χουβαρδά** (σε σκηνογραφία Εύας Μανιδάκη και μουσική Θοδωρή Οικονόμου), το Παλιό Ελαιουργείο της Ελευσίνας μεταμορφώνεται σε εγκαταλελειμένο ξενοδοχείο όπου τα φαντάσματα του Ορφέα και της Ευρυδικής ζωντανεύουν τις μοιραίες στιγμές του τραγικού έρωτά τους. Ακροβατώντας ανάμεσα στο θρίλερ, στην επιστημονική φαντασία και σε μια μεταφυσική περφόρμανς, το εγχείρημα ξεκινά ως μια πορεία «καθόδου» προς τον Άδη για να καταλήξει σε ένα σύγχρονο γλέντι, όπου σημερινό άνθρωποι καθρεφτίζουν παραμορφωμένα τα είδωλα των μυθικών μορφών.

Παλιό Ελαιουργείο Ελευσίνας, Μάιος 2023

● Salamis will bring death to women's sons

Βασισμένη στους «**Πέρσες**» του Αισχύλου η περφόρμανς που θα ξεδιπλώσει ο Σέρβος σκηνοθέτης **Νίκιτα Μιλβόγεβιτς** στην Ελευσίνα. Ξημέρωμα, πάνω σε ένα πλοίο για τη Σαλαμίνα, το κοινό θα πλέει παράλληλα με τον Ξέρξη, μετά την περιφρημα ναυμαχία. Κρατώντας τον ρόλο του χορού, οι θεατές θα γίνουν μάρτυρες στο δράμα του πτηνημένου βασιλιά των Περσών, σε ένα ταξίδι στο παρελθόν κατά το οποίο συναντά τα φαντάσματα των νεκρών στρατιωτών και των γονιών του.

Εν πλω, Ιούλιος 2023

● Μικρά και μεγάλα πλοία

Σε ένα περιβάλλον αποσυρμένων καραβιών, ένας αφηγητής σε λυρικό τόνο και με σαρκαστικό χιούμορ μοιράζεται μια αλληγορική ιστορία με πρωταγωνιστές τους ανθρώπους και την πληγωμένη σχέση τους με τον υπόλοιπο κόσμο, με τον τόπο της Ελευσίνας, τα πλοία και τη θάλασσα. Μια σκηνική πρόταση στα όρια θεάτρου και μουσικής, σε σκηνοθεσία **Αργυρώς Χιώτη**, κείμενο του Ευθύμη Φιλίππου και μουσική του The Boy (Αλέξανδρου Βούλγαρη). Στο πλαίσιο της 2023 Ελευσίς Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης.

Νεκροταφείο πλοίων - Βλύχα, Ελευσίνα. Αύγουστος 2023

● Μα

Ένας μπτροκτόνος, ο οποίος, επίσης, δεν είναι Έλληνας (οπότε θα αποκλειόταν από τα αρχαία Ελευσίνα Μυστήρια) πρωταγωνιστεί στη νέα περφόρμανς του διάσημου σκηνοθέτη **Ρομέο Καστελούτσι**. Σχεδιασμένη για τον αρχαιολογικό χώρο της πόλης που συνδέθηκε με τον μύθο της Δήμητρας και της Κόρης, προτείνει μια σύγχρονη τελετουργία κατά την οποία ο ήρωας επιδιώκει να επανενεργοποιήσει τον δεσμό του με τη μητέρα του σ' ένα περιβάλλον γεμάτο τραγούδια. Στο πλαίσιο της 2023 Ελευσίς Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης.

Αρχαιολογικός χώρος Ελευσίνας, 1-13 Σεπτεμβρίου

Πανούλης Χαλεπός

© ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΟΥΛΗΣ

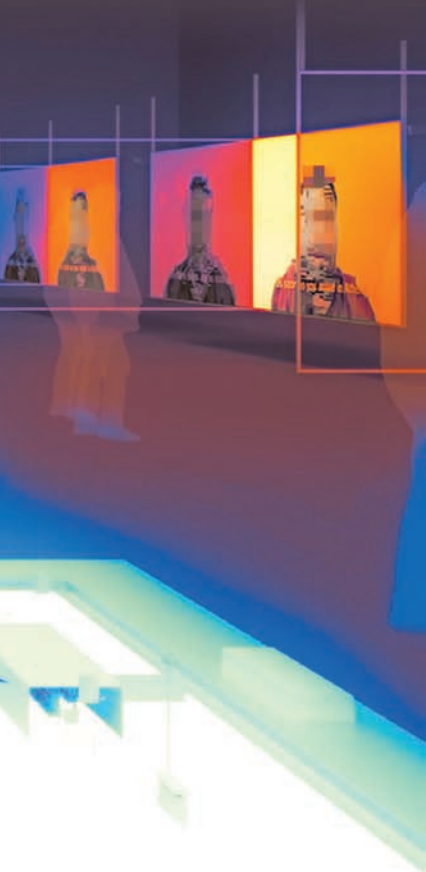
Nelly's

Βασίλης Σκυλάκος

Πάννης Γαΐτης,
Χωρίς τίτλο (1957),
Συλλογή
Alpha Bank

Γιώργος Χατζημικάλης

15 ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ 2023

ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΙ
ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ
ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ,
ΕΠΕΤΕΙΑΚΑ
ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ
ΑΛΛΑ ΚΑΙ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ:
ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΕΧΕΙ
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ
Η ΝΕΑ ΧΡΟΝΙΑ

Της ΙΩΑΝΝΑΣ ΓΚΟΜΟΥΖΑ

● Κωνσταντίνος Δοξιάδης, Ανθρώπινες κοινότητες

Με αφετηρία το έργο του μοντερνιστή αρχιτέκτονα, η έκθεση, που επιμελούνται ο καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Κορνέλ Farzin Lotfi-Jam και ο λέκτορας στο Κολούμπια Mark Wasiuta, εξετάζει τη σύμπτυξη πόλεων, ανθρώπων, πληροφοριών και υπολογισμών. Θα εστιάσει, επίσης, στην αναδυόμενη πληροφοριακή γεωγραφία της Ελλάδας σε μια κριτική αναδρομή της έρευνας που είχε διεξάγει το γραφείο Δοξιάδη τη δεκαετία του 1960 για την προσαρμογή των κατοίκων της Αθήνας στον αναδυόμενο ρυθμό και τους χώρους της μεταπολεμικής πόλης.

Στέγη Ιδρύματος Ωνάση, Ιανουάριος - Φεβρουάριος

● Χάινερ Γκέμπελς, 7 στήλες

Χρησιμοποιώντας το φως, προβολές, το νερό και τον ήχο (μουσική και ηχητικά τεκμήρια που συλλέχθηκαν στην Ελλάδα στα μέσα του 20ού αιώνα), ο Γερμανός πολυπράγμων καλλιτέχνης και συνθέτης μάς προσκαλεί σε ένα Τελεστήριο, έναν χώρο κοσμικής μύησης για να ανακαλύψουμε τις επιφάνειες των λίθων, τις αντανάκλασεις στον χώρο καθώς και κινούμενες εικόνες στις οποίες οι περφόρμερ φαίνονται να ανασύρουν λείψανα της ευρωπαϊκής ιστορίας από το παρελθόν.

Παλιό Ελαιουργείο Ελευσίνας, 5 Φεβρουαρίου - Απρίλιος 2023

● Η ουσία του απρόσωπου

Κλείνει αιώνας από τη γέννηση του **Γιάννη Γαίτη** και περίπου 100 αντιπροσωπευτικά και σπάνια έργα έρχονται να ξεδιπλώσουν την πορεία του. Από τις ρεαλιστικές αυτοπροσωπογραφίες και τα αποδοσμένα με κυβιστική και σουρεαλιστική διάθεση πορτρέτα οικείων του έως τις συνθέσεις με έντομα και το σήμα κατατεθέν ανθρωπάκι, σύμβολο και μέσο ειρωνείας και κοινωνικής κριτικής, που τον έκανε ευρύτερα γνωστό. Στη διαδρομή θα συναντήσουμε επιπλέον κολάζ και γλυπτά της συντρόφου του **Γαβριέλλας Σίμωσι**, με έμφαση στις καμπυλόγραμμες, συχνά τεμαχισμένες, φόρμες.

Ίδρυμα Β. & Μ. Θεοχαράκη, από 8 Φεβρουαρίου

● Nelly's

Μια αναδρομή στο πολυδιάστατο έργο της φωτογράφου **Έλλης Σουγιουλτζόγλου-Σεραϊδάρη** (1899-1998), από τα χρόνια της μαθητείας της στη Δρέσδη στις αρχές του 1920, τη δυναμική της παρουσία στα φωτογραφικά δρώμενα της Αθήνας και την 27χρονη εργασία της στη Νέα Υόρκη. Εικόνες αναγνωρίσιμες αλλά και άγνωστες, πορτρέτα, τοπία της ελληνικής υπαίθρου, αποτυπώσεις μνημείων αλλά και η παραγωγή της στη διεισδυτική, την έγχρωμη φωτογραφία και το φωτορεπορτάζ. Σε επιμέλεια της **Αλίκης Τσίργιαλου**, υπεύθυνης των Φωτογραφικών Αρχείων του Μουσείου Μπενάκη.

Μουσείο Μπενάκη Πειραιώς 138, 23 Φεβρουαρίου - 23 Ιουλίου

● Βασίλης Σκυλάκος

Ζωγράφος, γλύπτης, αλλά και διακοσμητής, σχεδιαστής κοσμημάτων και παλαιοπώλης, ο Σκυλάκος (1930-2000) υπήρξε ένας πολυδιάστατος καλλιτέχνης που το έργο του σχετίζεται με διάφορες μεταπολεμικές τάσεις και κινήματα (από τη συσσώρευση και τα ασμπλάζ ως τον νέο ρεαλισμό και τα ready made). Τα άχρηστα, πεταμένα αντικείμενα κέντριζαν την πρακτική του καθώς τον ενδιέφερε να δίνει ζωή σε ό,τι δεν χρειάζεται πια, να κάνει «ορατό ό,τι δεν υπάρχει». Ένα πανόραμα της διαισθητικής κατά βάση δουλειάς του, από τη δεκαετία του 1960 έως αυτή του '90, θ' αναπτύξει ο επιμελητής **Χριστόφορος Μαρίνος**.

Πινακοθήκη Δήμου Αθηναίων, 10 Μαρτίου - 23 Απριλίου

● Το αίνιγμα του Χαλεπά

Μετά το περσινό αφιέρωμα στο Τελλόγειο στη Θεσσαλονίκη, ο καλλιτέχνης της *Κοιμημένης* θα έχει την τιμητική του και στην Αθήνα. Η έκθεση στη Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση εστιάζει στην ύστερη περίοδο δημιουργίας του, με την έξοδό του από το ψυχιατρείο της Κέρκυρας, όταν επαναπροσδιορίζει τη σωματικότητα και την υλικότητα της ανθρώπινης μορφής στη γλυπτική του παραβιάζοντας τις κλασικές παραδόσεις και αμφισβητώντας τις εξιδανικευμένες αντιλήψεις για την τελειότητα. Επιμέλεια: **Αφροδίτη Παναγιωτάκου, Γιώργος Τζιρτζιλιάκης**. Επιστημονική σύμβουλος: Αλεξάνδρα Γουλάκη-Βουτυρά.

Σε νέο χώρο εκτός Στέγης, από τα μέσα Μαρτίου 2023

● Αστικό βίωμα

Η πρώτη περιοδική έκθεση της ΕΠΜΑΣ υπό τη διεύθυνση της **Συραγώς Τσιάρρα** εξετάζει την ραγδαία αστικοποίηση, την ανοικοδόμηση και τη μετανάστευση –εσωτερική και εξωτερική– στη μεταπολεμική ελληνική κοινωνία, κατά τις δεκαετίες 1950-1970. Η εμπειρία της πόλης διερευνάται μέσα από έργα Ελλήνων δημιουργών –ρεαλιστικές ή και εξιδανικευμένες αστυγραφίες–, αλλά και με όχημα δημοφιλείς ελληνικές ταινίες και τον κινηματογράφο κριτικού ρεαλισμού.

Εθνική Πινακοθήκη, άνοιξη - τέλη 2023

● Λουκία Αλαβάνου, Αναζητώντας τον Κολωνό

Στη ρημαγμένη δυστοπία του θρισίου πεδίου μας μεταφέρει η ταινία εικονικής πραγματικότητας που εκπροσώπησε την Ελλάδα στην τελευταία Μπιενάλε Τέχνης της Βενετίας. Η Αλαβάνου μας προσκαλεί να πάρουμε θέση στα βασισμένα σε σχέδια του αρχιτέκτονα Τάκη Ζενέτου καθίσματα, να φρέσουμε τα ειδικά γυαλιά και να ανακαλύψουμε ένα docufiction που επιδιώκει να συνδέσει το έργο του δραματουργού της αρχαιότητας Σοφοκλή με τη σημερινή πραγματικότητα των Ρομά που ζουν στη Νέα Ζωή Ασπροπύργου.

Σε χώρο και χρόνο που θα ανακοινωθεί

● Rick Lowe

Σπούδασε ζωγραφική αλλά, πιστεύοντας στη δυνατότητα της τέχνης να έχει ουσιαστικό κοινωνικό αντίκτυπο, έχει συνδεθεί και ενεργοποιήσει διάφορα κοινοτικά πρότζεκτ, στις ΗΠΑ και όχι μόνο. Ανάμεσά τους και το αθηναϊκό Viktoria Square Project στο οποίο θα εστιάσει η έκθεσή του στο Μουσείο Μπενάκη (από τα τέλη Μαΐου) μέσα από ζωγραφικά έργα αλλά και σε διάλογο με εκθέματα από τις συλλογές του μουσείου. Παράλληλα, από τα μέσα Ιουνίου ο Αμερικανός καλλιτέχνης θα εκθέσει στην γκαλερί Gagosian νέα ζωγραφικά έργα και σχέδια.

Μουσείο Μπενάκη Πειραιώς 138 & Gagosian Athens

● Νέα ελληνική ζωγραφική

Ξεκίνησε από τον Άγιο Νικόλαο Κρήτης, με πρωτοβουλία των **Ελένης Κούκου** και **Θεόφιλου Τραμπούλη**, σε μια προσπάθεια να χαρτογραφήσει τους προβληματισμούς και τις αναζητήσεις εικαστικών έως περίπου 40 ετών. Τώρα, όμως, που έρχεται στην Αθήνα διευρύνεται, με τον **Χριστόφορο Μαρίνο** να εντάσσεται στην επιμελητική ομάδα και περισσότερους καλλιτέχνες (εκπροσώπους και παλαιότερων τάσεων της ελληνικής ζωγραφικής) ενώ όλα τα έργα αυτής της δεύτερης έκφρασής της αποτελούν καινούργιες αναθέσεις.

Πινακοθήκη Δήμου Αθηναίων, 24 Ιουνίου - 10 Σεπτεμβρίου

● 100 χρόνια προσφυγικού ελληνισμού: ψηφίδες ζωής και μνήμης

Κοινοτικά και εκκλησιαστικά κειμήλια των προσφύγων που έφθασαν στην Ελλάδα μέσα από το ταμείο των ανταλλάξιμων, δηλαδή οργανωμένα μετά τη συνθήκη της Λωζάνης, θα παρουσιάσει το ΒΧΜ στο πλαίσιο των επετειακών του δράσεων για τα 100 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή. Στόχος να φωτιστεί αυτό τους το ταξίδι και ο τρόπος που στη συνέχεια προβλήθηκαν. Το ίδρυμα, άλλωστε, είχε συμβάλει τότε στην αξιολόγηση και την απόδοσή τους σε δημόσια μουσεία και κοινότητες.

Βυζαντινό & Χριστιανικό Μουσείο, καλοκαίρι - φθινόπωρο 2023

● Γιώργος Χατζημικάλης. Έργα από το 1966 μέχρι το 2022

Μισός αιώνας δημιουργίας του πολύπλευρου καλλιτέχνη ξεδιπλώνεται σε όλο το κτίριο του Μουσείου Μπενάκη στην Πειραιώς. Μια έκθεση σε δύο μέρη για έναν από τους σημαντικότερους καλλιτέχνες της γενιάς του, επίμονου ανατόμου της μνήμης, της σημασίας του αρχείου και της σχέσης μεταξύ του παρελθόντος και της σύγχρονης εικαστικής πραγματικότητας. Παρουσιάζονται έργα ζωγραφικής, βίντεο, φωτογραφίες καθώς και νέες δημιουργίες που εκτίθενται για πρώτη φορά.

Μουσείο Μπενάκη Πειραιώς 138, 21 Σεπτεμβρίου 2023 - 5 Νοεμβρίου & 23 Νοεμβρίου - 14 Ιανουαρίου 2024

● Γιώργος Μπουζιάνης 1885- 1959, Μόναχο, Παρίσι, Αθήνα

Πίστευε ότι το έργο του ταυτιζόταν με τον ίδιο του τον εαυτό και ότι «*εάν ένα καλλιτεχνικό επίτευγμα έχει ποιότητα, τότε μπορεί να ζήσει σε όλες τις περιοχές, έξω από οποιαδήποτε τεχντροπία ή κατεύθυνση*». Σαράντα πέντε χρόνια από την αναδρομική του σημαντικότερου Έλληνα εξπρεσιονιστή στην Εθνική Πινακοθήκη, η Βίλα Ιλίσσια θα φιλοξενήσει έργα του από δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές, το ημερολόγιο του ζωγράφου και αρχειακό υλικό. Μια έκθεση που θα επιχειρήσει να αναδείξει μια διαδρομή αφιερωμένη «στην αναζήτηση της εσωτερικότητας και στην απεικόνιση της σιωπηλής πλευράς του ανθρώπου».

Βυζαντινό & Χριστιανικό Μουσείο, από τον Νοέμβριο 2023

● Χουάν Εστέμπαν Σαντοβάλ, Ο πύλιος στρατός της Ελευσίνας

Ένα εφήμερο μνημείο για τους ανθρώπους που έχουν σφυρηλατήσει με τη δουλειά τους τη σημερινή εικόνα της Ελευσίνας ετοιμάζει ο Κολομβιανός καλλιτέχνης και διευθυντής του Art Office στην Cittadellarte - Ίδρυμα Πιστολέττο στην Μπιέλλα. Τα κράνη που δημιουργεί σε πηλό –μια αναφορά και στα αρχαία κεραμικά αντικείμενα που βρέθηκαν στο νεκροταφείο της πόλης– θα εκτεθούν σε μια εγκατάσταση και κατόπιν θα μοιραστούν στους εργάτες για τους οποίους έχουν δημιουργηθεί.

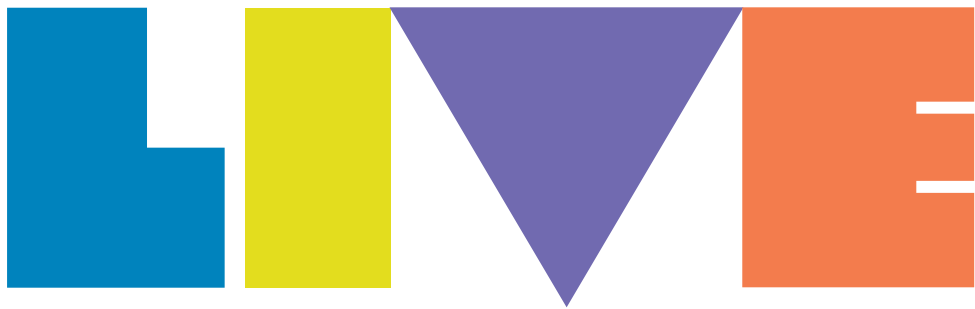
Ίρις, Ελευσίνα, Μάιος 2023

● Elefsina Mon Amour

Να αποκαλύψει «την ομορφιά στο πιο σκληρό τοπίο και τον πολιτικό αγώνα στη φαινομενικά πιο γαλήνια θέα» θα επιχειρήσει η κεντρική έκθεση σύγχρονης τέχνης της 2023 Ελευσίας Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης. Η επιμελήτρια **Κατερίνα Γρέγου**, καλλιτεχνική διευθύντρια του ΕΜΣΤ, προτείνει μια κοινωνικοπολιτική ανάγνωση του χώρου και του τόπου. Παράλληλα, τα έργα της έκθεσης σχολιάζουν ευρύτερα σύγχρονα κοινωνικά και γεωπολιτικά ζητήματα: την οικονομική αναδιάρθρωση, περιβαλλοντικά θέματα, τη μετανάστευση, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την πολιτιστική ταυτότητα.

Παλιό Ελαιουργείο Ελευσίνας, Ιούνιος - Σεπτέμβριος 2023

ΟΙ ΜΕΓΑΛΕΣ

στιγμές του

Οι συναυλίες που περιμένουμε και υπόσχονται μέρες και νύχτες γεμάτες μουσική

Επιμέλεια: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ

Αν η χρονιά που έφυγε σηματοδότησε την επιστροφή της live μουσικής χωρίς περιορισμούς, η χρονιά που ήρθε δεν αποκλείεται να επιφυλάσσει ευχάριστες εκπλήξεις στον τομέα των live gigs, με ακόμα μεγαλύτερα ονόματα και ακόμα περισσότερες συναυλίες, ακόμα περισσότερες ευκαιρίες για ανερχόμενες μπάντες να επικοινωνήσουν με το κοινό και να προβάλλουν το έργο τους. Με την ασταθή διεθνή οικονομική κατάσταση να επηρεάζει σίγουρα τα logistics και τις επιλογές, αυτά είναι μερικά pins από τον υπό διαμόρφωση «συναυλιακό χάρτη» του 2023 στην Αθήνα...

Arctic Monkeys

Μικρός Κλέφτης

Μετά τη sold out εμφάνιση του Δεκεμβρίου, ο «Πιλότος» προσγειώνεται για rematch και παρουσιάζει υλικό από όλη του την πορεία. Πάντα με τη συνέπεια και τη χαρακτηριστική άνεσή του να πηγαίνει high το πλήθος κάθε φορά που πιάνει το μικρόφωνο. Η πρώτη μεγάλη ραπ βραδιά της χρονιάς. **Σάββατο 28 Ιανουαρίου, Gagarin 205, Live Music Space**

And Also The Trees & The Legendary Pink Dots

Double bill που θα λατρέψει κάθε μουσικόφιλος με «νεοκυματικές» ανησυχίες και θέλει να βιώσει τι θα πει κυριολεκτικά συναυλία. **Σάββατο 4 Φεβρουαρίου, Gagarin 205, Live Music Space**

Jean Louis Steurman

Ρίανο days! Ένας από τους μεγαλύτερους πιανίστες της γενιάς του επιστρέφει στο Μέγαρο. Ο Ζαν Λουί Στούερμαν, αυθεντία στον Πόχαν Σεμπάστιαν Μπαχ, σε ένα ρεσιτάλ αποκλειστικά αφιερωμένο στο έργο του μεγάλου Κάντορα. **Σάββατο 28 Ιανουαρίου, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, Αίθουσα Χρίστος Μπτρόπουλος**

Στέρεο Νόβα

Sold out με το που ανακοινώθηκε. Το πλέον επιδραστικό γκρουπ του σύγχρονου ηλεκτρονικού ήχου στην Ελλάδα επανενώνεται για μία και μοναδική ζωντανή εμφάνιση, στην Τελετή Έναρξης, «Μυστήριο 0 Μυστήριας Μετάβασης», στο πλαίσιο ανάδειξης της Ελευσίνας ως Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης για το 2023. Κωνσταντίνος Βήτα και Μιχάλης Δέλτα επιστρέφουν στην καρδιά της Δυτικής Αττικής, στην Ελευσίνα. Τη συναυλία ακολουθεί after party στις αποθήκες του Παλαιού Ελαιουργείου αποκλειστικά με γυναίκες DJs από την Ελλάδα και το εξωτερικό. **Σάββατο 4 Φεβρουαρίου, Πρώην Εργοστάσιο IPIΣ, Αθανασίου και Αναστασίου Μουρίκη, Ελευσίνα**

Kanakos & Friends

Ο Λεωνίδα Καβάκος επιστρέφει στο Μέγαρο προσκαλώντας μερικούς από τους πιο λαμπερούς εκπροσώπους της νεότερης γενιάς Ελλήνων σολιστ σε μια διήμερη περιήγηση στο απαιτητικό ρεπερτόριο της μουσικής δωματίου. Το ταξίδι αρχίζει με τρία διαδοχικά ντούο, για βιολί, βιόλα, βιολοντσέλο και πιάνο στη ζεστή ακουστική της Αίθουσας Δημήτρης Μπτρόπουλος. Τη δεύτερη βραδιά μεταφερόμαστε στη μεγάλη Αίθουσα Χρίστος Λαμπράκης και ο κύκλος κλείνει επιβλητικά με όλους τους σολιστ στη σκηνή και με δύο έργα-ορόσημα του ρομαντικού ρεπερτορίου, τα εμβληματικά κουιντέτα για έγχορδα και πιάνο του Σούμαν και του Μπραμς. **Κυριακή 12 και Τρίτη 14 Φεβρουαρίου, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών**

Perkele

Οι Σουηδοί Oi! punk rockers επιστρέφουν την άνοιξη στην Αθήνα γιορτάζοντας τα 30 χρόνια του συγκροτήματος και οι hardcore οπαδοί τους περιμένουν να βροντοφωνάξουν το ρεφρέν του «Voice of Anger». **Κυριακή 19 Μαρτίου, Κύταρο Live Stage**

Max Romeo

Ένας live αποχαιρετισμός σε έναν θρύλο. Ο προκλητικός στιχουργός και ερμηνευτής της roots reggae που έβαλε τις φράσεις για το «rude» στα rude boys, λίγο πριν συμπληρώσει τα 80 χρόνια του, έρχεται για τελευταία φορά στην Ελλάδα με τη «Farewell Tour» του. Μαζί του, οι Azizi & Xana Romeo και η εκρηκτική Charmax band. **Κυριακή 2 Απριλίου, Fuzz Club**

Passenger

Για πρώτη φορά στην Ελλάδα, ο Βρετανός καλλιτέχνης Michael David Rosenberg που δίνει μία νέα διάσταση στη folk rock, ο ερμηνευτής και δημι-

Robbie Williams

Helloween

The Black Keys

Bicep

Helloween

ΤΟΜΑΣ ΜΠΕΡΝΧΑΡΝΤ

Λεωνίδας Καβάκος

Nightwish

Blind Guardian

ΑΦΑΝΙΣΜΟΣ

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: ANNA ΚΟΚΚΙΝΟΥ

ΗΘΟΠΟΙΟΙ: ANNA ΚΟΚΚΙΝΟΥ, ΤΑΣΟΣ ΚΩΛΕΤΣΗΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΟΜΑΝΑΣ

ΔΡΑΜΑΤΟΥΡΓΙΑ: ΜΑΡΙΑ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ, ΝΙΚΟΣ ΦΛΕΣΣΑΣ, ANNA ΚΟΚΚΙΝΟΥ

ΜΟΥΣΙΚΗ: ΝΙΚΟΣ ΒΕΛΙΩΤΗΣ

ΣΚΗΝΙΚΟ-ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ: ΧΛΟΗ ΟΜΠΟΛΕΝΣΚΥ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΦΩΤΙΣΜΩΝ: ΤΑΣΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥΡΟΥΤΑΣ

ΠΡΟΒΟΛΕΣ-VIDEO ART: ΑΙΜΙΛΙΑ ΜΠΑΛΑΣΚΑ, ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΟΛΗΣ, ΣΠΥΡΟΣ ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΕΒΙΤΑ ΣΚΟΥΡΛΕΤΗ

ΒΟΗΘΟΣ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ: ΤΑΣΟΣ ΚΩΛΕΤΣΗΣ

ΘΕΑΤΡΟ ΣΦΕΝΔΟΝΗ

ΜΑΚΡΗ 4, ΣΤΑΣΗ ΜΕΤΡΟ: ΑΚΡΟΠΟΛΗ

ΕΝΑΡΞΗ 25.12.2022, ΠΕΜΠΤΗ-ΣΑΒΒΑΤΟ ΣΤΙΣ 20:00, ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΤΙΣ 18.00

ΠΡΟΠΩΛΗΣΗ: TICKETSERVICES.GR

ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΚΡΑΤΗΣΕΩΝ / ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ: 694 5054160

ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗ: CONSTANTLY PRODUCTIONS & ΝΕΑ ΣΦΕΝΔΟΝΗ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ουργός του «Let Her Go», ενός από τα μεγαλύτερα hit singles του 21ου αιώνα που άλλαξε όχι μόνο τη δική του ζωή αλλά και εκατομμύρια άλλες, θα βρεθεί στην Αθήνα. **Τετάρτη 5 Απριλίου, Gagarin 205 Live Music Space**

Bicep

Η πιο συναρπαστική electro βραδιά της χρονιάς φέρνει τους νέους masters της παγκόσμιας dance σκηνής, με ένα από τα μεγαλύτερα ηλεκτρονικά live shows που έχουν γίνει ποτέ στην πόλη. **Κυριακή 30 Απριλίου, Γήπεδο Tae Kwon Do**

Psychotic Waltz

Παίζουν δυόμισι ώρες, παίζουν ό,τι δυσκολεύονται άλλοι και παίζουν ξανά στην Ελλάδα γιατί το χρυσούσαν. Οι Αμερικανοί progressive metallers που στις συναυλίες τους παραδίδουν ζωντανά σεμινάρια τεχνικής και ενέργειας θα επιβεβαιώσουν γιατί όταν βγήκε αυτή η μπάντα «έσπασαν τα καλούπια». **Σάββατο 27 Μαΐου Gagarin 205, Live Music Space**

Nightwish

Το φεστιβάλ Release Athens, μετά το πολύ επιτυχημένο συναυλιακό καλοκαίρι που μας χάρισε πέρυσι, έρχεται φέτος με περισσότερες από 10 μέρες και δεκάδες μεγάλα ονόματα, και υποδέχεται τους Nightwish ως headliners. Η μπάντα-ορόσημο του συμφωνικού metal θα παρουσιάσει ένα σετ με τραγούδια από ολόκληρη τη διαδρομή τους, στη μεγαλύτερη συναυλία που έχουν δώσει ποτέ στη χώρα μας. **Τετάρτη 7 Ιουνίου, Πλατεία Νερού**

Helloween

I Want Out! Το απόλυτο metal ραντεβού του καλοκαιριού από το Release Athens 2023. Helloween και με Kai Hansen, και με Michael Kiske και με Andi Deris στη σκηνή. Η εμβληματική μπάντα από τη Γερμανία, οι αδιαφιλονίκητοι ηγέτες του ευρωπαϊκού power metal, υπόσχονται μια από τις σπουδαιότερες metal βραδιές της ζωής μας, με ένα setlist όνειρο για κάθε fan. **Σάββατο 17 Ιουνίου, Πλατεία Νερού**

Robbie Williams, James Bay, Jonathan Jeremiah

Μετά την καταγιστική του εμφάνιση το 2015 στη σκηνή του Terra Vibe, ο Robbie Williams εκπληρώνει την υπόσχεση που έδωσε στο ελληνικό κοινό κι επιστρέφει στην Ελλάδα και το Rockwave Festival με ένα θεαματικό show από αυτά τα οποία ξέρει να δίνει. Και πριν ο super star της pop ανέβει

στη σκηνή, χιλιάδες άνθρωποι θα δουν για πρώτη φορά στην Ελλάδα, δύο σύγχρονους καλλιτέχνες, τους James Bay και Jonathan Jeremiah. **Σάββατο 1 Ιουλίου, Terra Vibe, Μαλακάσα**

Florence and The Machine

Τέσσερα χρόνια μετά τις τρεις θριαμβευτικές, sold out εμφανίσεις τους που έσπασαν κάθε ρεκόρ ζήτησης εισιτηρίων, οι Florence and The Machine επιστρέφουν στην Αθήνα για μια μοναδική εμφάνιση στη σκηνή του EJEKT Festival 2023 στο πλαίσιο της Dance Fever Tour. **Κυριακή 2 Ιουλίου, Πλατεία Νερού**

The Black Keys

Old-fashioned rock 'n' roll πάρτι γεμάτο uplift τραγούδια με την εγγύηση των Dan Auerbach και Patrick Carney. Οι Black Keys επιστρέφουν στο Rockwave Festival 2023 για να κάνουν το καλοκαίρι groovey. **Σάββατο 8 Ιουλίου, Terra Vibe, Μαλακάσα**

Arctic Monkeys, The Hives, Willie J Healey

Μέσα στα πρώτα πέντε λεπτά από την έναρξη της προώλησης εξαντλήθηκαν τα 4.000 early bird εισιτήρια! Το Release Athens υποδέχεται τους Arctic Monkeys, το μεγαλύτερο rock συγκρότημα των ημερών μας, με τις αμέτρητες επιτυχίες και τις σπουδαίες live εμφανίσεις. Μαζί τους, οι εκρηκτικοί The Hives, στην πρώτη τους εμφάνιση στην Ελλάδα, και ο ξεχωριστός Willie J Healey. **Τετάρτη 19 Ιουλίου, Πλατεία Νερού**

Imagine Dragons

Έχοντας δημιουργήσει τη δική τους μουσική κληρονομιά, οι Αμερικανοί Imagine Dragons έρχονται για πρώτη φορά στην Ελλάδα, στην Αθήνα, στο ΟΑΚΑ, για να συστήσουν τον δικό τους πολυβραβευμένο, πολυπλατινένιο και πολυδιάστατο μουσικό κόσμο και να ταξιδέψουν τους αναρίθμητους ακροατές τους. **Τετάρτη 6 Σεπτεμβρίου, ΟΑΚΑ**

Blind Guardian

Το συγκρότημα-θρύλος του metal, επιστρέφει το φθινόπωρο στην Αθήνα για μία επική βραδιά, στο πλαίσιο της The God Machine Tour 2023. Η συναυλία θα πραγματοποιηθεί στο Floyd, το νέο μεγάλο venue της πόλης που θα βρίσκεται στον ολοκληρωτικά αναμορφωμένο και ανακατασκευασμένο χώρο της οδού Πειραιώς 117. **Σάββατο 7 Οκτωβρίου, Floyd**

look

Επιμέλεια:
ΜΑΡΙΑ ΙΩΑΝΝΑ
ΣΙΓΓΑΛΟΥ

Ρολόι Cobalt Disco €85

COBALT DISCO by **SWATCH** Όλοι στη disco, το αγαπάνε

Nέα χρονιά, νέοι στόχοι, ίδια ώρα, αλλά... νέο ρολόι. Το ρολόι **NEW GENT BIOSOURCED** είναι σε μίνιμαλ και κλασικό ύφος αλλά με τολμηρές, urban και σύγχρονες πινελιές για ένα φρέσκο look. Με φόντο το μπλε electric, δεν μπορούσε να ταιριάζει κάτι καλύτερα από

τους φούξια fluo δείκτες για να είμαστε πάντοτε πιστοί στα ραντεβού μας – μόνο fashionably αλλά όχι late. Είναι μέρος της νέας σειράς της **Swatch Monthly Collection**, που κάθε μήνα μας ετοιμάζει «εκπλήξεις». Φόρεσέ το, για να αποκαλούν και εσένα το κορίτσι ή το αγόρι της disco!

FALCONERI
Παλτό από cashmere με υφή γούνας ζιμπελίνας σε camel χρώμα €1.239

MOROCCANOIL
Κρέμα χεριών Ambre Noir με άρωμα από κεχρμηάρι, γιασεμί και λευκό κάρδαμο

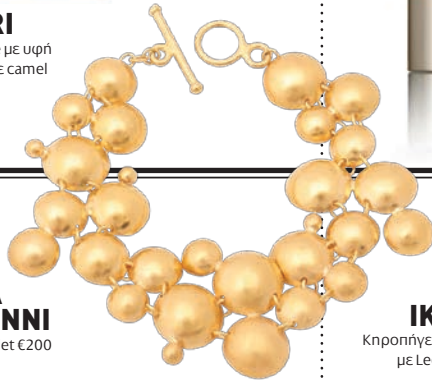
SERKOS
«Go with all your heart» lucky charm 2023 €60

MOLESKINE
Εβδομαδιαίο και μηνιαίο ημερολόγιο του 2023, Remake Midnight €29,90

MARC JACOBS
Γυαλιά ηλίου

KATERINA MAKRIYIANNI
Galaxy of stars Bracelet €200

IKEA
Κηροπήγιο-Φωτιστικό με Led €14,99

JO MALONE
Κολόνια English Pear and Freesia 100ml

TEZENIS
Athleisure παντελόνι Tezenis Club €12,49

HOGAN
Τσάντα ώμου

Βγαίνει και σε άλλα χρώματα, φα-μπεζ, φα-μοβ;

-Ντάλια Χατζηναλεξάνδρου (από το «Στο πάρα πέντε»)

GSTAR-RAW
Unisex φούτερ €99

MISSONI
Φόρεμα knit shaded wool €1.150

MARKS & SPENCER
Σουτιέν με δαντέλα €49,99

TOM FORD
Παλέτα ματιών με ζεστές αποχρώσεις Runway Beauty

Οι τιμές των προϊόντων είναι πριν την έκπτωση.

GLAMAZON

Καλή ανάρρωση με Emily in Paris

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΥΤΣΟΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Τα περί ποδαρικού του 2023 με ιώσεις δεν διαφεύδονται. Η πολυαναμενόμενη καινούργια χρονιά μοίρασε ιούς άνευ προηγουμένου. Στη δική μου περίπτωση τα αλληπάλληλα φτερνίσματα διήρκεσαν εικοσιτετράωρα χωρίς σταματημό, ο βήχας όπως και ο έρωτας είπε να μην κρυφτεί και οι πόνοι στα πλευρά και στις αρθρώσεις ταλαιπώρησαν το μεσόκοπο σώμα μου (αν και νεότερη και από τη Σάλμα και από τη Χάλι). Στην πραγματικότητα βρίσκομαι σε μόνιμη σταθερή σχέση με τον πόνο στις αρθρώσεις, δεν χρειάζομαι γρίπες. Το σετάκι συμπληρώθηκε με δέκατα και με τέσσερα «διπλά» αρνητικά τεστ τόσο στον Covid όσο και στη γρίπη Α-Β. Ωχ, δεν είναι κορωνοϊός ή γρίπη. Μήπως το αδίστακτο και μοβόρο από τα σπλάχνα της Βαλχάλα «Κράκεν» επέλεξε ειδικά εμένα; Παρά τον πανικό και τις συστάσεις ότι το νέο στέλεχος είναι τρομακτικό και εξαπλώνεται φρικτωδώς, το καπμένο το σκανδιναβικό τέρας είναι μάλλον άκακο και χωρίς κοφτερά δόντια.

Τα κατάφερα. Βρήκα σλοτ στο ιατρείο. Πινόταν της κολάσεως. Όλοι άρρωστοι. Ο γιατρός μου επαρκής, ικανός, οξύνοους, ευφάνταστος, ευρηματικός, με δημιουργική επιστημονική φαντασία και γνώσεις. Το παράθυρο λιγάκι ανοιχτό, άλλος να βήχει, άλλος να φτερνίζεται και ξανά βήχας και ξανά και ξανά. Την άλλη φορά θα γράψω έκθεση με τίτλο «Ο γιατρός μου».

Λοιπόν, η κατάσταση άνευ προηγουμένου. Η ατμόσφαιρα, ή μάλλον η πίεση, ήταν σαν το νοσοκομείο στο «Αμστερνταμ» που προστέθηκε στη βιβλιοθήκη με τις ταινίες που ακολουθούν την πορεία προς την ανάρρωσή μου. Και μετά με την άυλη στο φαρμακείο για το σαφάρι του φαρμάκου. Αγχος πάνω στο άγχος, μια τροποποίηση εδώ μια αλχημεία εκεί για να σωθεί το πράγμα – να έρθει στα ίσα της η αγωγή. Και καθώς τα βράδια ήταν μαρτυρικά κατέφυγα στην παρηγοριά του Netflix και της πλατφόρμας Disney+. Όσο γινόταν μια και στον καναπέ δεν καθόμουν εγώ αλλά το εμότζι sneeze.

Ο Κρίστιαν Μπέιλ συγκλονιστικός συνάντησε τον Έντγκαρ Άλαν Πόε στο «The Pale Blue Eye» και τη Μάργκοτ Ρόμπι στο «Αμστερνταμ». Αλλά εκεί που πραγματικά αφέθηκα, χωρίς να με νοιάζει το στόρι, ήταν στην Έμιλυ, «Η Έμιλυ στο Παρίσι», όπου η Λίλυ Κόλινς και οι φίλες της ντύνονται υπερβολικά, πολύχρωμα, ξεχωριστά και πανάκριβα. Στον δικό τους παραμυθένιο κόσμο τα γκομενικά είναι το μοναδικό πρόβλημα όλα τα άλλα γίνονται από μόνα τους με κάποιον τρόπο. Για την αρθρόνια γκομενικών συζητούν με φόντο τον Πύργο του Αιφελ καθισμένες στα ατελείωτα μπιστρό και καφέ. Ταλαιπωρία μηδέν. Θέλοντας και μη γίνεσαι καλά. Μακιγιάζ και βαγκ, τσάντες, παπούτσια, χαμόγελα, σακάκια, παλτό, ζακέτες, πολυτελή καλαίσθητα γραφεία, γλυκύτατα διαμερίσματα, χλιδατοί πύργοι, φο γούνες, αρώματα και αυτό το je ne sais quoi... Πώς να μη γίνεις καλά; ●

CITY GUIDE

Νέοι Ρεαλιστές στο Παγκράτι

Το χρωματιστό, εκρηκτικό σύμπαν του **Nouveau Réalisme** πρωταγωνιστεί στη νέα περιοδική έκθεση του **Ιδρύματος Β. & Ε. Γουλανδρή**

Η «Νίκη της Σαμοθράκης» του Ιβ Κλάιν, το «Περιτυλιγμένο καρτσάκι» του Κρίστο, «Το παγκάκι» της Νίκι ντε Σεν Φαλ, η «Μυθική Μέριλιν» του Μίμο Ροτέλλα, η «Μείζων συγχορδία» του Αρμάν, η «Αθηνά Παλλάδα» του ζεύγους Τινγκελί-ντε Σεν Φαλ: πάνω από 50 δημιουργίες καταξιωμένων εικαστικών μας περιμένουν στην Ερατοσθένους στο αφιέρωμα για το **Nouveau Réalisme** που οργανώνει το **Ίδρυμα Β. & Ε. Γουλανδρή**. Μια έκθεση που, όπως μας προειδεάζουν οι επιμελήτριές της, Μαρίον Meyer (πρόεδρος της Διεθνούς Ένωσης Man Ray, η οποία γνώρισε προσωπικά πολλούς Νέους Ρεαλιστές) και Μαρία Κουτσομάλλη-Μορώ (υπεύθυνη της Συλλογής του Ίδρύματος Βασίλη & Ελίζας Γουλανδρή), δεν στοχεύει σε μια εξαντλητική ιστορική προσέγγιση, αλλά επιλέγει να αναδείξει «το νεανικό, πληθωρικό, διασκεδαστικό πνεύμα των καλλιτεχνών, οι οποίοι άφησαν ισχυρό αποτύπωμα στην εποχή τους».

Από τα σημαντικά κεφάλαια στην ιστορία της τέχνης του 20ού αιώνα, ο Νέος Ρεαλισμός συνδέθηκε αρχικά με τη δημιουργία των Αρμάν, Φρανσουά Ντυφρέν, Ρέιμοντ Χέινς, Ιβ Κλάιν, Μαρσιάλ Ράις, Ντάνιελ Σπέρρι, Ζαν Τινγκελί και Ζακ Βιλεγκλέ, οι οποίοι στις 27 Οκτωβρίου του 1960 συνυπέγραψαν το μανιφέστο που είχε συντάξει ο περίφημος κριτικός τέχνης Πιερ Ρεστανύ ορίζοντας το συγκεκριμένο καλλιτεχνικό κίνημα ως τις «νέες αντιληπτικές προσεγγίσεις του πραγματικού». Στην πορεία στην παρέα προσκλήθηκαν και οι Σεζάρ, Μίμο Ροτέλλα, Νίκι ντε Σεν Φαλ, Σεράζ Ντεσάν και Κρίστο για να ξεδιπλώσουν τα περισσότερα από τα κοινά τους σχέδια μέσα σε μια τριετία (1960-63) και με πιο αραιούς ρυθμούς μέχρι το 1970.

Διόλου τυχαίο το όνομα, αποτελεί αναφορά στο καλλιτεχνικό και λογοτεχνικό κίνημα του Ρεαλισμού του 19ου αιώνα που ο Κουρμπέ, ως βασικός εκπρόσωπός του, χαρακτήριζε ως «άρνηση του ιδεώδους». Με ανάλογη διάθεση, τα δεκατρία μέλη του **Nouveau Réalisme** ήρθαν να καταθέσουν, μέσω της δουλειάς τους, τη δική τους αντίληψη για τον κόσμο σε μια κοινωνία βιομηχανοποιημένη πλέον, στην οποία κυριαρχούν η διαφήμιση και η μαζική παραγωγή, αναδεικνύοντας σύγχρονους προβληματισμούς – όπως η αμφισβησία του ρόλου της βιομηχανίας, η σπουδαιότητα της ανακύκλωσης, η αναγκαιότητα αναθεώρησης θεμάτων – που άπτονται της οικολογίας.

Η σκηνογραφία της έκθεσης μελετήθηκε από τον Ανδρέα Γεωργιάδη και την Παρασκευή Γερονλυμάτου. Στο πλαίσιο της προγραμματίζονται ξεναγήσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά και ενήλικες. - **Ιωάννα Γκομούζα**

Mimmo Rotella (1918-2006), «Mythical Marilyn», 1963/1989. Torn posters and plexiglass, 140 x 100 cm. Rotella

INFO Nouveau Réalisme
Ίδρυμα Βασίλη & Ελίζας
Γουλανδρή, Ερατοσθένους
13, Παγκράτι, 2107252895
11 Ιανουαρίου - 9 Απριλίου
2023, Δευτέρα & Τετάρτη
Κυριακή: 10.00-18.00,
Παρασκευή: 10.00-20.00

United Artists
LA ANY
E' REALIZZATO PER LA
U' UNITED ARTISTS
Prime - Stone Italiana Anno 1958

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

Μη χάσετε αυτή την εβδομάδα

1 Όποιος πρόλαβε Παπαϊωάννου είδε

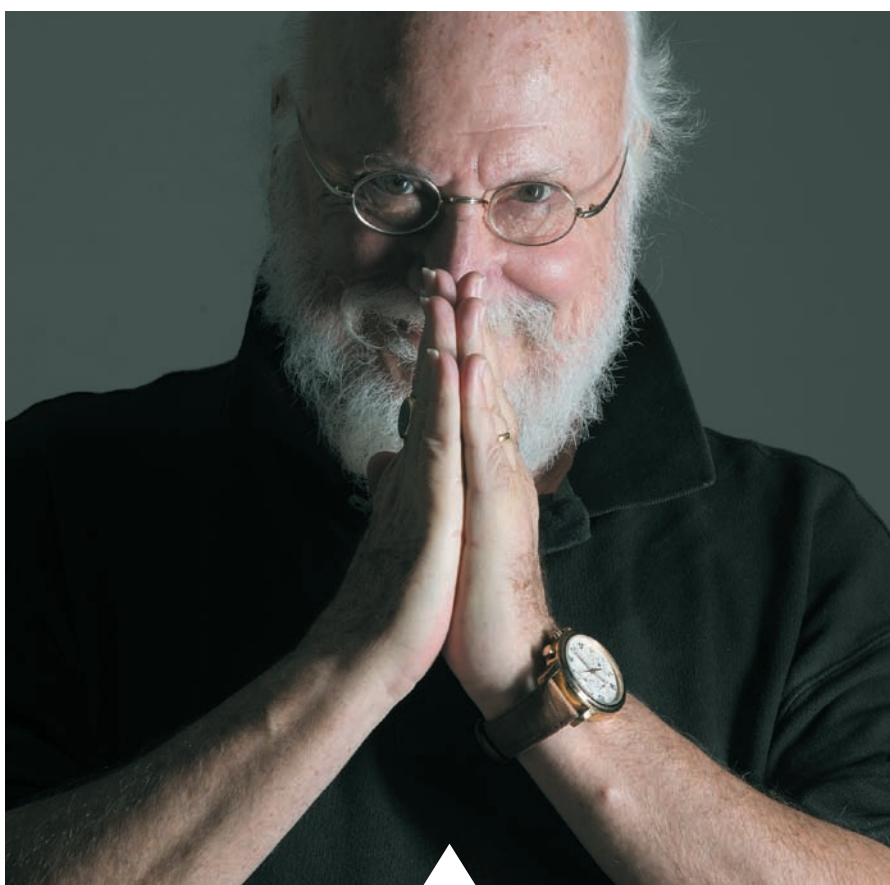
Τα εισιτήρια έγιναν ανάρπαστα με το καλημέρα και η ανακοίνωση των επιπλέον παραστάσεων δεν είχε διαφορετική τύχη. Το *INK* του Δημήτρη Παπαϊωάννου ανεβάζει αυλαία αυτή την Πέμπτη με τον ίδιο και τον Suka Horn, τον Χάρη Φραγκούλη και τον πρωτοεμφανιζόμενο Antonio Parazis. Τις παραστάσεις, όμως, πλαισιώνει και ένα τριήμερο ομιλιών και μια προβολή με ελεύθερη είσοδο. Με τίτλο «*Δημήτρης Παπαϊωάννου - Προσεγγίζοντας το έργο του: από το οικείο στο οικουμενικό*» (έως 13/1), το συνέδριο έχει ως στόχο να φωτίσει την πολυσύνθετη δημιουργία του εξετάζοντας παραστασιολογικές, χορογραφικές, εικαστικές, ερμηνευτικές και έμφυλες προσεγγίσεις. Παράλληλα, στις 13-30/1, ο διάσημος χορογράφος μας προσκαλεί να δώσουμε ραντεβού «*Μέσα*» στην αίθουσα Banquet και ν' απολαύσουμε τη βίντεο-εγκατάσταση μονοπλάνο της εξάωρης θεατρικής παράστασης που ανέβηκε την άνοιξη του 2011. **Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, 12-30 Ιανουαρίου**

© JULIAN MOMMERT

Θέατρο, συναυλίες, προβολές, εκθέσεις. Πολιτιστικές προτάσεις που μας εντριγκάρουν

Της ΙΩΑΝΝΑΣ ΓΚΟΜΟΥΖΑ

© LIFE MAGAZINE

2 Διπλός Σαββόπουλος στο Μέγαρο

Ο κορωνοϊός τον «επισκέφθηκε» λίγο πριν την πρεμιέρα του Δεκεμβρίου αλλά το ραντεβού έμεινε ανοικτό και να που καταφθάνει έναν μήνα αργότερα. Ο Διονύσης Σαββόπουλος γεννήθηκε... στη Σαλονίκη και θα το δηλώσει και από σκηνής στην αίθουσα Χρήστος Λαμπράκης του Μεγάρου τραγουδώντας αγαπημένους του σκοπούς μαζί με τον Φώτη Σιώτα και την Κατερίνα Πολέμη, με τη συνοδεία της Εθνικής Συμφωνικής Ορχήστρας της ΕΡΤ υπό τον Μίλτο Λογιάδη. Μια συναυλία που στηρίζεται στην ιδέα των συνθετών και ενορχηστρωτών, Αντώνη Σουσάμογλου και Λάζαρου Τσαβδαρίδη, να μεταγράψουν σε συμφωνική μορφή τις μουσικές από γνωστά τραγούδια του και πρωτοπαρουσιάστηκε στις φυλακές του Γεντί Κουλέ το περασμένο καλοκαίρι.

Μέγαρο Μουσικής, 14 & 15 Ιανουαρίου στις 20:30

3 Καμί στο λιμάνι

Στη Ρωσία του 1905 τέσσερις επαναστάτες ετοιμάζονται να δολοφονήσουν με εκρηκτικό μηχανισμό τον μεγάλο δούκα Σεργκέι. Τη στιγμή της απόπειρας, όμως, ο εφορτισμένος με την εκτέλεση του σχεδίου Ιβάν Καλιάγιεφ υπαναχωρεί, μιας και στην άμαξα μαζί με τον δούκα εμφανίζονται δύο παιδιά... Μπορεί ένας δίκαιος σκοπός να επιτευχθεί με άδικα μέσα; Μετά τον «Παράδεισο» του Τόμας Κεκ και τη «Χροιά με τα 13 φεγγάρια» του Φασμίντερ, μετά το Φεστιβάλ Αθηνών και τη Στέγη, η Κατερίνα Γιαννοπούλου κατεβαίνει στον Πειραιά με τους «Δίκαιους» του Αλμπέρ Καμί. Ερμηνεύουν οι: Γιώργος Κισσανδράκης, Γιώγ Παπαϊωάννου, Μιχάλης Πητίδης, Βασίλης Σαφός.

Δημοτικό Θέατρο Πειραιά, από 18 Ιανουαρίου

4 Η ποίηση του έρωτα στο θεατρικό σανίδι

Η πανδημία έβαλε φρένο στη διαδρομή της το 2020 αλλά η παράσταση «*Δόξα κοινή από την οδό των Φιλελλήνων*», που ανέβασε ο Δημήτρης Τάρλοου, επέστρεψε στο θέατρο της οδού Τρικόρφων με ανανεωμένη εν μέρει την ομάδα των ερμηνευτών. Σαπφώ, Κορνάρος, Σολωμός, Καβάφης, Ελύτης, Εμπειρικός: στίχοι των μεγάλων μας ποιητών δένονται σε μια σκηνική σύνθεση, το κείμενο της οποίας υπογράφει ο Στρατής Πασσάλης, που μνηνεί τον έρωτα και την ηδονή μέσα από διαφορετικές μεταξύ τους ποιητικές διαλέκτους, καθημερινές εικόνες, πανάρχαιες τελετουργίες.

Θέατρο Πορεία, κάθε Δευτέρα & Τρίτη μέχρι 14 Φεβρουαρίου

© ELINA GIOUNANI

Για να καταχωριστείτε στους οδηγούς της Α.Υ., στείλτε δελτία Τύπου 2 εβδομάδες πριν από την προγραμματισμένη ημερομηνία. Ταχυδρομικώς στη διεύθυνση Χαρ. Τρικούπη 22, 10679 Αθήνα ή στο fax 210 3617310 ή στο avguide@athensvoice.gr

5 Το θηρίο βρυχάται στην Πειραιώς

Ξεκίνησαν το 1987 ως death metal μπάντα με το όνομα Blitzkrieg και μία δεκαετία αργότερα άφηναν πίσω τους τα «σκληρά» φωνητικά και υιοθετώντας στη μουσική τους τη φωνή σοπράνο όρισαν το συμφωνικό μέταλ, μέσα από δισκογραφικές δουλειές όπως το δημοφιλέστατο «*Vonin*» αλλά και τα «*Lemuria*» και «*Serius B*». Στο πλαίσιο της Leviathan II Tour, οι Therion κάνουν μια στάση στην Αθήνα με το 18ο στούντιο άλμπουμ τους, μέρος μιας εμπνευσμένης από τη μυθολογία τριλογίας, που αναμένεται να ολοκληρωθεί μέσα στο 2023. Τη βραδιά ανοίγουν οι Serpent Noir και οι Gentihaa.

Piraeus Club Academy/Loulouis Present, 15 Ιανουαρίου στις 21:30

6 Έχεις δει τη «σημαντικότερη ταινία στην ιστορία του σινεμά»;

Πόσο ενδιαφέρουσα μπορεί να είναι δραματουργικά η άχαρη καθημερινότητα μιας χήρας νοικοκυράς, με ελάχιστους διαλόγους και στατικά πλάνα, ακόμα κι αν κατά την απουσία του γιου της στο σχολείο προσφέρει τις σεξουαλικές της υπηρεσίες σε πελάτες; Τι σημασία μπορεί να έχουν το φιάσκο μιας παραβρασμένης πατάτας, ένα ατίθασο κουμπί στη ρόμπα της, ένας αποτυχημένος καφές; Στην κορυφή της λίστας περισσότερων από 1600 κριτικών στην πρόσφατη ψηφοφορία του Sight and Sound, η πολυσυζητημένη ταινία «Ζαν Ντιλιάν» της Σαντάλ Ακερμάν παρουσιάζεται σε αποκατεστημένη κόπια από το Φεστιβάλ Νύχτες Πρεμιέρας. Οι θέσεις για την κυριακάτικη προβολή έχουν ήδη κλείσει, αλλά προστέθηκε επιπλέον παρουσίαση τη Δευτέρα. *Κινηματογράφος Αστέρ, 16 Ιανουαρίου στις 18:00*

7 Διασκευάζοντας την... ιστορία της τέχνης

Άρχοντες, ιερωμένοι και δικαστές, κεφαλοκράτες και ισχυροί του Τύπου, αρχαιολογικές φιγούρες της εξουσίας κερδίζουν το πενάκι της Ανδριάνας Βερβέτη. Στα νέα της σχέδια αποτυπώνει με σινική μελάνη μορφές-αρχέτυπα του ρόλου τους, που έχουν καταγραφεί ανεξίτηλα στη μνήμη μέσα από την εικαστική τους απεικόνιση. Τις παρουσιάζει με άθικτη περι-

βολή, αλλά με σάρκα σε κατάσταση προχωρημένης σήψης παρά το ότι είναι εν ζωή, σαν ένα σχόλιο για τη διαβρωτική τους δύναμη που ανά πάσα στιγμή ασκούν ενάντια σε αυτούς που θα έπρεπε εξορισμού να προστατεύουν. Την έκθεση με τίτλο «*The (W)Hole New History of Art*» επιμελείται ο βραβευμένος κινηματογραφιστής Αλέξανδρος Αβρανάς.

Batagianni Gallery, 14 Ιανουαρίου - 18 Φεβρουαρίου

ΜΗΝ ΤΟ ΧΑΣΕΙΣ

8 Τζαζ στον Φάρο

Το ρεπερτόριό τους κυμαίνεται από πρωτότυπες συνθέσεις μέχρι διασκευές – από τον Horace Silver έως τον Stevie Wonder – μεταφέροντας πλούσια μουσική εμπειρία και πληθώρα συναισθημάτων ενώ στον πυρήνα της συνεργασίας τους οι ίδιοι ιεραρχούν την ομορφιά. Οι Silver Lining, δηλαδή ο Ιταλός βραβευμένος πιανίστας Γιωάννη Μιραμπάσι και ο καθηρωμένος Έλληνας βιμπραφωνίστας Χρήστος Ραφαηλίδης, ανοίγουν τον κύκλο των Jazz Chronicles στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος για το 2023.

Φάρος ΚΠΙΣΝ, 15 Ιανουαρίου στις 21:00

9 Τάο: πατήρ, υιός και... άγρια νύχτα

Ένας βετεράνος γκάνγκστερ που έχει ασπασθεί τον ταοϊσμό, ο αλλοπρόσαλλος γιος του, ο οποίος ονειρεύεται να κληρονομήσει το πατρικό «βασιλείο» της νύχτας κι ένας νονός που «ανέβηκε σαν το φίδι» και δεν προτίθεται να παραχωρήσει τίποτα. Η ιστορία μιας βίαιης ενθλίωσης, μεταφερόμενη στον κόσμο της νύχτας. Το «*Τάο*» είναι το συγγραφικό ντεμπούτο του Πύργου Καφετζόπουλου – σκηνοθετεί η Δανάη Σπηλιώτη – που συμπρωταγωνιστεί με τον πατέρα του Αντώνη και τον Θοδωρή Σκυφτούλη.

Επί Κολωνώ, Πρεμιέρα 17 Ιανουαρίου, Παραστάσεις Σάββατο & Κυριακή

10 Γεωργία Σαγρή: από την Ίλσα στην Οικονομία

Πώς και γιατί να «γιατρέψεις» ένα έργο τέχνης που έχει φθαρεί σε προηγούμενες εκθέσεις ή κατά την απεγκατάσταση και τη μεταφορά του; Μπορεί να ξαναζήσει μια περφόρμανς που δεν καταγράφηκε ποτέ; Να ανατρέψει τη φθορά στην οποία έχουν περιέλθει υπάρχοντα έργα της, επιθυμεί στη νέα της έκθεση με τίτλο «*Οικονομία*» η Γεωργία Σαγρή. Θεωρώντας πως η ίσση (η πρακτική φροντίδας που απασχολεί σταθερά της έρευνά της) είναι η πιο θεμελιώδης μορφή οικονομίας, η γνωστή εικαστικός και περφόρμερ μιλά για μια συνθήκη που αφορά τα ίδια τα σώματα και τον τρόπο που τραυματίζονται και επουλώνονται.

The Breeder, 12 Ιανουαρίου - 5 Φεβρουαρίου

11 Πόσο δύσκολο είναι το «σ' αγαπώ»;

Ένα διαμέρισμα στα Εξάρχεια και δύο ηθοποιοί σε δώδεκα ρόλους – όλοι τους αφορούν ανθρώπους που παλεύουν να συνδεθούν. Να το σκηνικό για το «*Πόσο πολύ φοβάμαι ότι θα φύγεις. Ένα παιχνίδι ρόλων*» που σκηνοθετεί η Βάσια Βελτζίστα. Μια σύνθεση ερωτικών σκηνών από τη ρωσική δραματουργία, η παράσταση ζωντανεύει συναντήσεις από διάσημα έργα του Τσέχωφ – με την Ιρίνα και τον Τούζενμπαχ στις «*Τρεις αδελφές*», τη Σόνια και τον Άστρωφ από τον «*Θείο Βάνια*» –, τις «*Λευκές νύχτες*» του Ντοστογιέφκι αλλά και από την «*Ηλιακή γραμμή*» και τις «*Παρισθήσεις*» του Ιβάν Βιριπάγιεφ, όλες συγκρουσιακές κι ατόφια ερωτικές.

ΝτόΜ «Θέατρο Σπίτι», από 13 Ιανουαρίου, κάθε Παρασκευή & Σάββατο στις 21:00

Φωτάκια λαμπερά άναψαν στους μεγάλους δρόμους και στα σκοτεινά στενά της πόλης και κάποιες μπάρες πήραν φωτιά χάρη στις ηχηρές αφίξεις που κατέφτασαν με το τέλος της χρονιάς. Όλες τους, εστιατόρια με όμορφα ντεκόρ, μενού που απογειώνουν τη γαστρονομική εμπειρία και κρυμμένους άσους στο μανίκι, φιλοδοξούν να γίνουν τα καυτά στέκια της νέας χρονιάς.

Καλές βόλτες!

Pharaoh

Εντάξει... είναι ΤΟ καυτό νέο της σεζόν, δεν υπάρχει φίλος/η που αυτές τις μέρες να μην ψάχνεται για τραπέζι στο *Pharaoh*! Η είδηση πως ο Μανώλης Παπουτσάκης, σεφ πολύ δημοφιλής και εξόχως νόστιμος, θα ανοίξει εστιατόριο στην Αθήνα (τα άλλα δύο του, το Χαρούπι και τα Δέκα Τραπέζια βρίσκονται στη Θεσσαλονίκη) άπλωσε έναν ευχάριστο «ντόρο» κι αυτό μήνες πριν το εστιατόριό του ετοιμαστεί για να δεχτεί το κοινό. Ανοιχτό, λοιπόν, από την Τετάρτη 28 Δεκεμβρίου και με εμένα να το έχω επισκεφθεί ήδη δύο φορές, το *Pharaoh* να σας πω πως είναι ένα πολύ ζωντανό, ατμοσφαιρικό wine bar resto με υπέροχη ελληνική κουζίνα – χρυσά αστέρια στα αυγά με τα χόρτα, στο κατσιάκι με τα αγκιναρόφυλλα, στους λαχανοντολμάδες, στο γουρουνόπουλο με τις πατάτες, στο χοιρινό με τους ασκολύμπρους – και εξίσου ωραία κρασιά – κυρίως ελληνικά αλλά και από όλο τον κόσμο. Δι-

αθέτει και μεγάλη μπάρα για ποτά ενώ ακομπανιάρει το όλον και με καταπληκτικές μουσικές. Ήδη γίνεται χαμός!
Σολωμού 54, Εξάρχεια, 2103808412

Izakaya

Τη δημοφιλή «γιαπωνέζικη ταβέρνα» (αυτό σημαίνει *Izakaya*) την ξέραμε στη Λεβέντη, έκλεισε για κάποιο διάστημα και τώρα μόλις ξανάνοιξε φρέσκια και με ανανεωμένο concept επί της Λουκιανού και στον αριθμό 58, δίπλα ακριβώς από το Rock 'n' Roll με το οποίο εξάλλου ανήκουν και στην ίδια επιχειρηματική οικογένεια. Ο καινούργιος χώρος είναι πανέμορφος, έχει «dark» σέξι ατμόσφαιρα, ασιατικές πινελιές, μάρμαρα, πολύ μαύρο και κόκκινο. Τα πιάτα ιαπωνικής κουζίνας, πολλά σούσι, πολλά «ωμά», μενού omakase αλλά και φούρνο gombata, υπογράφει ο νεαρός και πολύ ταλαντούχος σεφ Δημήτρης Κότσαλης. **Λουκιανού 58, Κολωνάκι, 2107257776**

Balthazar - Penthouse

Τι μπορεί να είναι καλύτερο από το θρυλικό *Balthazar*; Μα φυσικά λίγο ακόμη *Balthazar*! Στο γνωστό λαμπερό και πανέμορφο «σύμπαν» του πιο διαχρονικού και επιτυχημένου αθηναϊκού bar-resto μόλις προστέθηκε το πανέμορφο και σούπερ ατμοσφαιρικό *Penthouse* δηλαδή ο δεύτερος όροφος του αρχοντικού που για χρόνια παρέμενε κλειστός κι ανεκμετάλλετος. Η μεγαλοπρεπής ανακαίνιση της νέας προσθήκης έγινε από το σχεδιαστικό δίδυμο Γαβαλάς-Μουρίκης πάνω στα λαμπερά και ντιζαϊνάτα χνάρια του υπόλοιπου χώρου και το καινούργιο είναι έτοιμο για πάρτι με μουσική και φαγητό κάθε Σάββατο και Κυριακή αλλά και για πριβέ πάρτι, γενέθλια, εταιρικά events τις υπόλοιπες μέρες. **Τσόχα 27, 2106441215**

8 + 1 ΛΑΜΠΕΡΑ ΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ

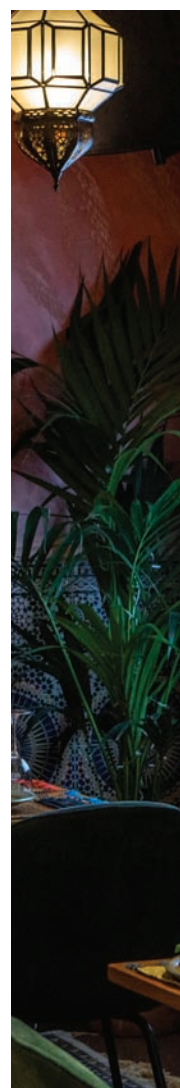
IZAKAYA

SOLE GIAGUARO

BALTHAZAR PENTHOUSE

Sole Giaguaro

Τον *Giovanni Scaraggi* τον γνωρίσαμε (και πολύ τον συμπαθήσαμε τόσο για τις μαγειρικές του ικανότητες όσο και για τον χαρακτήρα του) στον περσινό κύκλο του Master Chef. Με δικό του εστιατόριο εδώ και χρόνια στη Ρόδο, πήρε την απόφαση να δοκιμάσει την τύχη του και στα αθηναϊκά πράγματα. Το Solo Giaguaro του, λοιπόν, άνοιξε τέλη Δεκέμβρη στα Πετράλωνα και ήδη έχουν φτάσει στα αυτιά μου νόστιμα γουργουρητά, οπότε αμέσως το βάζω στην ατζέντα των προσεχών εξόδων μου! Η κουζίνα του έχει βάση ιταλική μέσα από μια σύγχρονη ματιά, ενώ δεν λείπουν και οι διεθνείς ή και οι εξωτικές πινελιές όταν η έμπνευση του σεφ το ζητάει. **Τρώων 66, Ανω Πετράλωνα, 2103478008**

Ikigai

Στα γιαπωνέζικα *Ikai* σημαίνει ζωή, *gai* σημαίνει αξία κι αυτό εδώ είναι το καινούργιο απόκτημα του πάντα δραστήριου Άρη Βεζενέ – κι αυτό άνοιξε λίγες μέρες πριν φύγει ο παλιός ο χρόνος. Το νέο είναι ωραίο, έχει εντός του *delicatessen* με περισσότερα από

200 δισεύρετα και premium προϊόντα από την Ιαπωνία, κρεπωλείο με τα άπαντα της ιαπωνικής και κορεατικής χασαπικής τέχνης, διάσπα κρέατα και ειδικές κοπές από όλη την υφήλιο και μια κάβα που μπορεί να καυχήται πως έχει τη μεγαλύτερη συλλογή σπάνιων ιαπωνικών ουίски και συμπληρώνει με ιαπωνικά τζιν, σάκε και φυσικά κρασιά από Ελλάδα και εξωτερικό. Τα ωραία δεν σταματούν εδώ μια και στον ίδιο χώρο βρήκε τη φυσική του θέση και το project του Βεζενέ που χαρήκαμε στην καραντίνα, το *Ekiben*, οπότε μπροστά στην ανοιχτή κουζίνα μπορούμε να χαρούμε επιτόπου αυθεντικά ramen, παραλλαγές *mazemen*, μεγάλη ποικιλία σε *sando* και *gyoza*, αλλά και ένα *secret omakase menu*. **Σκούφου 15, Σύνταγμα, 2103250535**

Upon (...and more)

Ο Γρηγόρης Κίκης είναι νέος, ταλαντούχος, σεφ-συνιδιοκτήτης στο γνωστό και fine dining *Hervé* και θεωρείται από τα πολύ γερά χαρτιά της γαστρονομίας (μόλις βγήκε πρώτος στον διαγωνισμό του San Pellegrino

για τη Νοτιοανατολική Ευρώπη και τη Μεσόγειο). Το *Upon* το άνοιξε στη γειτονιά που μεγάλωσε, το Παλαιό Φάληρο, είναι ένα φρέσκο και φωτεινό all day bistro με κομψή διακόσμηση και τραπεζάκια μέσα αλλά και έξω, προσφέρει καλό καφέ, καθημερινές αλλά και πιο «εστιατορικές» προτάσεις φαγητού, έχει πολλά καλά κρασιά (300 ετικέτες) και ωραία κοκτέιλς. Ο σεφ δεν σταματάει εδώ, αυτό τον καιρό ετοιμάζει και κάτι ακόμα, αυτή τη φορά στα Πετράλωνα, θα το λέει *Hawker* και θα είναι street food με modern twist, προσανατολισμένο στις ασιατικές αλλά και γνωστές διεθνείς νοστιμιές του δρόμου. **Δημοκρατίας 33, Π. Φάληρο, 2109817878**

Majorelle Gastro Bar

Έχει λίγο καιρό που άνοιξε στη Νέα Σμύρνη με ντεκόρ και ατμόσφαιρα που σε ταξιδεύουν Μαρόκο – και όνομα παρμένο από τον διάσημο κήπο του Μαρακές. Το fun lifestyle restaurant με την ethnic διακόσμηση στα χρώματα της ερήμου, έχει σεφ τον Μάνο Τσοπλάκη ο οποίος συνδυάζει στα πιάτα του μενού μεσογειακή κουζίνα και παγκόσμια

γαστρονομία στην πιο fusion εκδοχή τους. Πολλά κέφια και πολλά πάρτι και το Σ/Κ από το πρωί με εξαιρετικό brunch. **Α. Ελ. Βενιζέλου 179, Νέα Σμύρνη, 2109356767**

Mamba

Πάλι στη Νέα Σμύρνη, στη ζωντανή της πλατεία, ανοιχτό από το πρωί και με διάθεση να σε κρατήσει στα τραπεζάκια του όλες τις ώρες της ημέρας. Με καφέ, brunch, ethnic πιάτα και καλό σούσι (αδελφή επιχείρηση με τα *Tokyo Joe*), μουσικές πάρτι από εναλλασόμενους djs, ωραία ατμόσφαιρα και signature cocktails, φαίνεται πως το πετυχαίνει... **25ης Μαρτίου 25, Νέα Σμύρνη, 2109356695**

Υ.Γ. Λέω να σας αφήσω με ένα ευχάριστο κουίζ... Ποιος είναι ο πανδιάσημος, σούπερ επιτυχημένος, και τηλεοπτικός αστέρας, που μαζί με την ομάδα του ανοίγει «ραμενάδικο» – για το οποίο θα χυθούν τόνοι μελάι – στην οδό Αριστείδου (πλατεία Αγίων Θεοδώρων, στο κέντρο); Ήταν να το ανοίξουν τα Χριστούγεννα αλλά μαθαίνω πως πάει προς Φλεβάρη - Μάρτη... Σωτήρης το μικρό του και καλή χρονιά να έχουμε! ●

OPENINGS ΓΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

Άνοιξαν τις τελευταίες μέρες του χρόνου και είναι κάθε μέρα γεμάτα

Της ΝΕΝΕΛΑΣ ΓΕΩΡΓΕΛΕ

MAJORELLE

PHARAOH

UPON

ΜΟΥΣΙΚΗ

Μανόλης Κ. Χατζηγιακουμής Διασώζοντας την παραδοσιακή μουσική της Κω με ένα ερασιτεχνικό μαγνητόφωνο

Της ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ

Ο Μανόλης Κ. Χατζηγιακουμής στην ηλικία έναρξης των ηχογραφήσεων της μουσικής παράδοσης της Κω (1964)

«Τρᾶς Ἀντραμένοι»
Ἦχος Ἄδ' Νη Ξ Πεντάσημος

Τρᾶς α νο μα α τῆ πορ πα τῆ εν κῶι Τρᾶς αν
με ε ε τῶι τον ε ε να α γε ε ε σῆ Βαρ γα α χα τον
αχ λο γε ε τῶα τα α α λο τον αχ λο γε ε Μῆρα λ μα α γα τῆ
κῶι τῆι το ο ο ε ε α α γε

καζίνα κῶστογγον

Δείγμα χειρόγραφης μεταγραφῆς ἀπὸ τὸν ηχογραφέα σε Βυζαντινὴ καὶ Ευρωπαϊκὴ σημειογραφία κατὰ τὸν χρόνο τῆς ηχογράφησης

INFO
«Μουσικός Θησαυρός της Κω-Αρχαϊκές Ηχογραφήσεις (1964-1968)», Μανόλης Κ. Χατζηγιακουμής [12 CD + Βιβλίο], Κέντρον Ερευνῶν & Εκδόσεων. Ξεχωριστὰ διατίθεται κασετίνα 2 CD με Ἐκλογὴ ἀπὸ τὰ πιο χαρακτηριστικὰ δείγματα που περιέχονται στα 12 CD τῆς κύριας ἐκδόσης. Για περισσότερα στο www.e-kere.gr

Ο Μανόλης Κ. Χατζηγιακουμής, με ειδικά για τὴν περίπτωση δεδομένα, φιλολογικὴ ιδιότητα, μουσικὴ κατάρτιση (Πτυχίο Βυζαντινῆς Μουσικῆς, Δίπλωμα Μουσικοδιδασκάλου, Πτυχίο Ευρωπαϊκῆς Μουσικῆς), ἀλλὰ καὶ ἐντοπιότητα, ἀρχίζει τὸ 1964 νὰ ηχογραφεῖ τὴ μουσικὴ παράδοση τῆς Κω, με ἓνα ερασιτεχνικὸ φορητὸ μαγνητόφωνο, ἰδιαίτερα ἐξελεγχμένης γιὰ τὴν ἐποχὴ τεχνολογίας ρεύματος καὶ μπαταρίας (ἡ Κω δὲν εἶχε ἀκόμη τότε ηλεκτρικὸ ρεῦμα στα χωριά τῆς), τὸ ὁποῖο βρέθηκε, ὅπως σημειώνει ὁ ἴδιος, ἀπὸ ἀγαθὴ συγκυρία στὴν κατοχὴ του.

Ἀκουσματα που εἶχε ἀπὸ παιδὶ καὶ μιλοῦσαν στὴν ψυχὴ του, σκοποὶ καὶ τραγούδια, του γάμου, μοιρολόγια καὶ θρήνοι, κάλαντα, ἀποκριάτικα καὶ σατυρικά, ἄσματα ἀφηγηματικά, ὀργανικά, χορευτικά. Οἱ ηχογραφήσεις αὐτὲς που ἔκανε, χωριὸ πρὸς χωριὸ, σπιτὶ πρὸς σπιτὶ, ὅπως καὶ πάλι σημειώνει ὁ ἴδιος, ἔχουν συνολικὴ διάρκεια περὶπου 30 ὡρῶν καὶ ἀπλώνονται σε μεγάλο χρονικὸ εὔρος (1964-1968).

Ο Αντώνης Κουλιᾶς στὸ βιολί καὶ ὁ Μιχάλης Τσαμπουνιάρης στὸ λαούτο (CD 12). Ἐδῶ παίζοντας με συνοδεία ἀκορντεόν.

Από το σύνολο αυτό της τοπικής και απολύτως προσωπικής ηχογράφησης, που ανατρέχει στις ρίζες του νησιωτικού τραγουδιού της Κω, έχει καταρτισθεί μια Αρχαιακή Συλλογή 12 CD με τον γενικό τίτλο «Μουσικός Θησαυρός της Κω» συνολικής διάρκειας 11 ωρών, 25 λεπτών και 22 δευτερολέπτων. Αυτά τα CD κυκλοφορούν σε μια πολυτελή κασετίνα με συνοδευτικό βιβλίο στο οποίο περιλαμβάνονται τα κείμενα, οι αναγκαίες πληροφορίες για τους αφηγητές και αφηγήτριες, μουσικολογικά σχόλια και λεξιλόγιο για ιδιωτισμούς από το Κέντρον Ερευνών και Εκδόσεων (ΚΕΡΕ).

Ο Μανώλης Κ. Χατζηγιακουμής, αυτός ο σπουδαίος φιλόλογος και νεοελληνιστής, βραβευμένος από την Ακαδημία Αθηνών με το Αριστείο των Γραμμάτων, ένας από τους σημαντικότερους μουσικούς ερευνητές της χώρας, με την επιμονή και την αφοσίωση που τον διακρίνει με ό,τι κι αν καταπιάνεται (θυμίζω τον μεταφραστικό άθλο της «Ομήρου Οδύσσειας», ένα μνημειακό έργο 832 σελίδων με μετάφραση απευθείας από το πρωτότυπο που κυκλοφόρησε το 2015 από τις ίδιες εκδόσεις) καταγράφει σχολαστικά και συστηματικά ολόκληρη την Κω. Ξεκινώντας από τον δικό του γενέθλιο τόπο, το χωριό Πυλί, και στη συνέχεια την Αντιμάχεια και την Καρδάμενα, χωριά με μεγάλη μουσική και ψαλτική παράδοση, μέχρι την Κέφαλο, το Ασφενδίου και την Πόλη της Κω, συγκεντρώνει το υλικό του ζωντανά, τραγουδισμένο από τα χείλη των ντόπιων που τον γνώριζαν από μικρό και τον εμπιστεύονταν.

Μέσα στους ήχους και στον λόγο αναγνωρίζουμε τα μοτίβα της χαράς, το μαράζι του έρωτα και της επιθυμίας, το παράπονο, τη λύπη, τον πόνο της ξενιτιάς, φωνές που διασώζουν τον τοπικό πολιτισμό σαν αυτά που τραγουδούν στα γλέντια και στα πανηγύρια στα χωριά και τα μοιρολόγια για τους νεκρούς και τους ξενιτεμένους. Σε 5 από τα CD της Έκδοσης περιλαμβάνονται και οι «Στιχοπλακίες» (γνωστές ως «Παραλογές»), όπως αποκαλούνται στην τοπική παράδοση τα πολύστιχα, συχνά και με δραματικό περιεχόμενο, αφηγήματα, αλλά και σε ένα άλλο CD μοναδικές εκδοχές του Ερωτόκριτου. Οι Στιχοπλακίες με διπλή μάλιστα παράδοση εκφοράς, ασματική/τραγουδιστική και απαγγελτική/ραψωδική, η οποία παραπέμπει απευθείας στην όμοια ασματική-ραψωδική των Ομηρικών επών (πρωτίστως της αφηγηματικής, και με δραματικό επίσης περιεχόμενο, «Οδύσειας»).

Δεν είναι η πρώτη φορά που ο Χατζηγιακουμής καταπιάνεται με την ηχητική-ψαλτική παράδοση. Ένα επικό έργο του με 145 είδη CD σε κυκλοφορία είναι η «Εκκλησιαστική Μουσική του Νεώτερου Ελληνισμού» (στις εκδοτικές σειρές «Μνημεία», «Σύμμεικτα», «Αρχαίον», «Τόποι και Ψάλτες») του συνόλου δηλαδή των εκκλησιαστικών μελών της περιόδου της Τουρκοκρατίας, όχι μόνο στη γραπτή αλλά και στην ηχητική-ψαλτική της έκφραση μέσα από τους εν ζωή ακόμη μέγιστους ιεροψάλτες. Τώρα, ακολουθώντας το πάθος του για τη διάσωση της αυθεντικής δημοτικής μουσικής, μας παραδίδει μία από τις πιο σημαντικές και ενδιαφέρουσες καταγραφές του λαϊκού προφορικού λόγου, αυτούσια φωνητική λαϊκή παράδοση με 200 περίπου διαφορετικούς σκοπούς, ελάχιστοι από τους οποίους επιβιώνουν σήμερα.

Τα δημοτικά τραγούδια, προφορικά, χωρίς γραμμένη μουσική και με τους στίχους και τις ιστορίες που διηγούνται να μεταφέρονται από στόμα σε στόμα, κινδυνεύουν να χαθούν. Γι' αυτόν τον λόγο οι ηχογραφήσεις του, με λαμπρό ηχητικό αποτέλεσμα, είναι πραγματικά πολύτιμες για τη μουσική ιστορία της πατρίδας μας. **Α**

Το αυθεντικό μαγνητόφωνο Grundig TK 23 με το οποίο έγιναν οι ηχογραφήσεις και το εξαιρετικά ευαίσθητο μικρόφωνό του

Αυτοβιογραφικά σημειώματα

Με αφορμή αυτή τη σπουδαία έκδοση, ζήτησα από τον Δάσκαλο να μου πει λίγα λόγια για εκείνη την εποχή. Μου έδωσε τα παρακάτω.

Ο μουσικός κόσμος που καταγράφεται στον «Μουσικό Θησαυρό της Κω - Αρχαιακές Ηχογραφήσεις 1964-1968», με τους 12 συνοδευτικούς ψηφιακούς δίσκους (CD), είναι αυτός μες στον οποίο γεννήθηκα και μεγάλωσα. Με περιστατικά που χρωματίζουν έντονα μίαν ειδική και ασυνήθιστα ακατάληπτη σχέση.

Ένα πρώτο, ιδιαίτερα αξιοπερίεργο, είναι αυτό που έλεγε συχνά η μητέρα μου (και που δεν ήταν καθόλου φαντασιόπληκτη), ότι πρώτα τραγούδησα, μόλις 6 μηνών, και έπειτα μίλησα (8 μηνών τα έλεγα όλα «φαρσί», όπως και πάλι έλεγε). Ήταν ένα αγαπημένο τραγούδι του πατέρα μου, «Όλες οι παπαρούνες ανθίζουν το πρωί / μα μένα η δική μου ανθίζει από βραδύς», που το έμαθα και το τραγουδούσα και εγώ (και που εξακολουθεί μέχρι σήμερα να μένει ανεξίτηλο στη μνήμη μου).

Το δεύτερο φαντάζει εξίσου απίθανο, είναι όμως και αυτό πέρα για πέρα αληθινό. Υπήρχε ανάμεσα στις εργάτριες («αργατίες») του πατέρα μου στα καπνά μια νέα σε ηλικία, με τα μαλλιά όλα μια πλεξούδα πίσω που έφτανε ως το γοφό της, ένα πραγματικό απόδοι, που τραγουδούσε συνέχεια μες στο χωράφι όταν «κινδίζανε» (έκοβαν τα ώριμα φύλλα του καπνού). Ήμουν 6-7 χρονών κι εγώ δεν την άφηνα από κοντά. Την άκουγα γοπευμένους παίζοντας πίσω της δεξιά κι αριστερά τη μακριά πλεξούδα. Ωπου μια μέρα με πήρε χαμπάρι ο πατέρας μου που της είπε: «Εσύ από σήμερα δεν θα δουλεύεις στα καπνά. Η δουλειά σου είναι να του τραγουδάς. Παρ' τ'ονε». Και έτσι ξεκίνησε το καλοκαίρι σε όλα γύρω τα δρομάκια στο εξοχικό πέτρινο σπίτι μας που τραγουδούσε και με έπαιζε. Κι εγώ την άκουγα υπνωτισμένος. Ήταν ο δικός μου Μότσαρτ, αν αναλογισθεί κανείς ότι άκουσα για πρώτη φορά κλασική μουσική (και ραδιοφωνο) στα 18 μου χρόνια ως πρωτοετής φοιτητής. Αυτόν τον μουσικό κόσμο το 'φερε η συγκυρία να καταγράψω πριν να σβηστεί και να χαθεί οριστικά.

Το τρίτο είναι περιστατικό που συνέβηκε κατά την ηχογράφηση. Ήμασταν στην Κέφαλο, το πιο απομακρυσμένο και απομονωμένο δυτικό χωριό της Κω, Ιούνιος μήνας. Ο Κεφαλιανός οδηγός μου με είχε πάει σε μια κάπως ηλικιωμένη γυναίκα που, όπως ο ίδιος υποστήριζε, ήξερε πολλά. Εξω σε μια αυλή, με το μαγνητόφωνο στο χέρι, κάτι αξιοπερίεργο για τότε, με πολλά παιδιά τριγύρω καθισμένα δίπλα μου στην «κουμπίλα» (χαμηλό τοίχιο στον περίγυρο της αυλής), και απέναντι η γυναίκα καθισμένη πλάι στην πόρτα στο πέτρινο πεζούλι του σπιτιού. Και η οποία αρνιόταν πεισματικά να πει οτιδήποτε, επαναλαμβάνοντας συνέχεια τη φράση «Ενε ξέρω, το παιδί μου» (δεν ξέρω, το παιδί μου)! Ωπου κάποια στιγμή ο συνοδός μου είχε την έμπνευση να της πει: «Ξέρεις ποιος είναι φτουάς;» (Ξέρεις ποιος είναι αυτός εδώ; εγώ δηλαδή). «Ε, πού να ξέρω» - «Ε, εν' εν' μαθές ο γιος του Κώτσου του Μαλολάκη;» Και ξαφνικά σπκύνεται, έρχεται κοντά μου και σχεδόν δακρυσμένη με ακουμπά στους ώμους και μου λέει: «Το Μαλολάκι είσαι το παιδί μου;» - «Το Μανολάκι» - «Ε, έλα να σου πω αυτά που σου έλεγα όταν ήσουν μικρός». Την είχαμε στο σπίτι που συχνά μου τραγουδούσε και με χόρευε. Φέρνω στο νου μου, ακόμη και τώρα, μνήμες έξω στην αυλή κάτω από ένα ασπένιο ολόγιομο φεγγάρι να μου τραγουδά και να με χορεύει στα 3-4 χρόνια μου. Μνήμες ζωντανές, ανεξίτηλες. Που το 'φερε η συγκυρία να καταγράψω, ως ανταμοιβή εδώ της παιδικής αξέχαστης νταντάς μου.

Στιχοπλακίες

Άη μου Γιώργη (αφέντη μου)

Άη μου Γιώργη σύσωμε και χρύσοκαβαλάρη
αρματωμένος με σπαθίν και μ' αργυρόν κοντάρι.
Τη δόξαν και τη δύναμη θε να σου νεθεβάλλω
και το θεριόν που σκότωσες το δράκον τον μεγάλο.

Οπου 'τανε στον τόπον μας ένα βαθύν πηγάδι
ανθρώπους το ταΐζανε κάθε πρωίν και βράδυ.
Μιαν ώραν ήθε' μην του παν ανθρώπον να μασήσει
στάλα νερόν δεν άφηνε τη χώρα να δροσίσει.
Ερίχτανε ντα μπουλετιά κι οτινός ήθε' πέσει

να στείλει το παιδάκι του του λιονταριού πεκσέσι.
Κι εξέπεσαν το μπουλετιά σε μίαν βασιλοπούλα
οπου την είχε ο βασιλιάς μίαν και ακριβούλα.
Κι ο βασιλιάς σαν τό'κουσεν αυτόν τον λόγον είπε:
«Όλον το βίος πάρτε το και το παιδί μου αφήτε.»

Λαγού φωνή μαζεύτηκεν και πα στο βασιλέα:
«Δεν φήνεις το παιδάκι σου με παίρνομεν εσένα.»
«Στολίστε το παιδάκι μου ατίμητα πετράδια
ατίμητα κι ολόχρυσια κι όλον μαργαριτάρια.
Στολίστε το παιδάκι μου και κάμετέ το νύφη

κι αμέτε το του λιονταριού πεκσέσι να δειπνήσει.»
Για τόρκον' της την πήρε και πήγαν τη στη βρύση
πού τό'ξερε ο βασιόμοιρος πώς ηθε' να γυρίσει.
Άης-Γιώργης το ήκουσεν και πά να τη γλιτώσει
από τους πόνους τους πολλούς να τηνε λευτερώσει.

Πο μακριά τηνε θωρεί και κάθετα και κλαίει
κι όταν εσίμωσεν κοντά γυρίζει και του λέει:
«Φύε ξενάκι μ' απεδώ να μη σε φάει κι εσένα
αυτόν το άγριο θεριόν οπου θα φάει εμένα.»
«Μιαν ώρα θε να κοιμηθώ στα γονάτα σου πάνω

κι εγώ σκοτώνω το θεριόν και απεδώ σε βγάνω.»
«Αυτές είναι παρηγορίες να με παρηγορήσεις
κι όταν θα βγαίνει το θεριό θα φύγεις να μ' αφήσεις.»
Και σαν ηβγαίνει ντο θεριό όλα τα όρη τρέμα
η κόρη με το φόβον της αυτόν τον λόγον είπε:

«Όχου είμαι βασιόμοιρο τί βασιόμοιρα μπου' μου
σήκου σκοτώσε το θεριόν πού' λες πως δέ φοβούμου.»
Σηκώνεται ανατολικά και κάνει το σταυρόν του

Έναν τουρκίν τουρκόπουλο

Έναν Τουρκίν τουρκόπουλο του βασιλιά κοπέλι
μια Ρωμιοπούλα γάπησε και κείνη δεν το θέλει.
Βάζει τα όρη πίσω της και τα βουνά εμπρός της
κι η μοίρα της την ήβγαλε στ' Άη - Γιωργιού την πόρτα.
-«Άη μου Γιώργη κρύψε με πο των Τουρκών τα χέρια
να φέρνω οκκάδες το κερί κι οκκάδες το λιβάνι
κι από το βουβαλόπετσο να κουβαλώ το λάδι».
Να και ζωπίσω το Τουρκί στ' Άη-Γιωργιού την πόρτα
-«Άη μου Γιώργη αφέντη μου και χρυσοκαβαλλάρη
την κόρη οπου μού γκρυψες θελ' α τη φανερώσεις
να φέρνω οκκάδες το κερί κι οκκάδες το λιβάνι
κι από την καραβόβαρκα να κουβαλώ το λάδι».
Το μάργαρον εράσιεν και όξω τηνε βγάλλει.
Πο τα μαλλάκια τηνε ρπα στο δρόμο την πετάσσει.
-«Φησ' με Τουρκό πο τα μαλλάια και πιάσ' με με το χέρι
να μη φωνάξω τρεις φωνές και κατεβούν αγγέλοι».
-«Σώπα Ελένη Ελενιώ και γω Τούρκος δεν είμαι
τ' Άη-Γιαννιού βαφτίστηκα και Πάννη θα με λένε».

(Από τις «Στιχοπλακίες», CD 6. Το τραγουδάει η Στεργούλα Χατζηγιακουμή-Ρόκκου, 1900-1985, τα Χριστούγεννα του 1966. Αναφέρεται στην ιστορία ενός «τουρκόπουλου», το οποίο στο τέλος παρουσιάζεται ως βαπτισμένος χριστιανός. Πρόκειται για εμβληματική ηχογράφιση, με αντίκτυπο πέρα από τα όρια της συγκεκριμένης έκδοσης).

μιαν κονταριάν του πέταξε γκα κιόβγει το λαμόν του.
Βγάξει το μαχαιράκιν του την κεφαλήν του κόβγει

κι η κόρη με το φόβον της φωνάξ' Άη μου Γιώργη.
Άης-Γιώργης την ήκουσεν πολλά του βαροφάνη:
-«Κόρη, πού τό'βρες τ' όνομα και πού το νεθεβάλλεις;»
-«Την ώραν που κοιμούσουνε ηρτέ' να πελιστέρι
και βάσαν Τίμιο Σταυρό στο δεξιόν του χέρι.

Στη ν-άκρια ν-ήγαρε Σταυρό στη μέσην Άη-Γιώργη
κι οπου πιστεύει όνομα ποτέ δε μετανιώνει.
Γω θέλω στρατιώτη μου να μάθω τ' όνομά σου
να κάμει ο πατέρας σου δώρα στην αφεντιά σου.»
-«Γιώργη με λένε γκόρη μου από την Παρουσία

κι αν θέλει ο πατέρας σου ας κτίσει εκκλησία.
Στη μέση ντου μοναστηριού να κάμει καβαλάρη
αρματωμένον με σπαθίν και μ' αργυρόν κοντάρι.»
Χρυσήν κορδέλαν έβγαλε και τα μαλλάια της μπλέκει
πο το χεράκιν την αρπά στον κύρην της την τρέχει.

Χαρές μεγάλες έγινα ό' όλην οικουμένη
κι ευτύς η κόρη άνοιξε τ'αχονόια εις την πόλη.
Μπρόβαλεν κι η βασίλισσα με τα κλειδιά στο χέρι.

Νεθεβάλλω (στ. 3) - θέλω να σου αναφέρω, να διηγηθώ (αναριθάλλω) - μπουλετιά (στ. 9) - κλήρους - πεκσέσι (στ. 10) - πεσκέσι, δώρο - λαγού - λαού (με επένθετο «γ») - πού' λες (στ. 36) - έλεες, έλεες, που έλεγες - ευτύς (στ. 56) - ευθύς, αμέσως.

Κοκκίωνα Αντώνη Χατζηαραλάμπους («Αντωνάκινα»), το γένος Γιώργου Οικονόμου, ετών 72 - Πυλί, Ιανουάριος 1965.

Στεργούλα Χατζηγιακουμή-Ρόκκου («Ρόκκινα»), το γένος Γιώργου Οικονόμου, ετών 66

ΘΕΑΤΡΟ

Κριτική του
ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΣΑΤΣΟΥΛΗ

Αναμοχλεύοντας την «υπόθεση» Βούτσεκ

Γκέοργκ Μπύχνερ (1813-1837) είναι από τις πλέον ενδιαφέρουσες περιπτώσεις του δυτικού θεάτρου, γεγονός που οφείλεται όχι μόνο στις κοινωνικές, επαναστατικές για την εποχή θεματικές των έργων του, αλλά και στην πρωτοποριακή δομή τους. Έχοντας ακολουθήσει την οικογενειακή παράδοση, σπούδασε Ιατρική και Φυσικές Επιστήμες, με διατριβή και μελέτες στο νευρικό σύστημα των ιχθύων, ειδικά του κυπρίνου βάρβου, επηρεασμένος από τη δαρβινική θεωρία της εξέλιξης των ειδών και τη φυσική φιλοσοφία της εποχής του, απόχρη των οποίων ανιχνεύονται στα έργα του, ειδικά στον **«Βούτσεκ»**, όπως ανέδειξε και η υπό παρουσίαση παράσταση. Το τελευταίο αυτό, θεωρούμενο ανολοκλήρωτο, έργο του γράφεται λίγους μήνες πριν τον θάνατό του (Νοέμβριο του 1836), ο οποίος επέρχεται στα σχεδόν 24 χρόνια του.

Ο ίδιος δεν πρόλαβε να τοποθετήσει στην τελική σειρά τις διάσπαρτες σκηνές που συνθέτουν το έργο, με αποτέλεσμα οι εκδόσεις του τόσο από τον αδελφό του όσο και από τον επιμελητή του Καρλ Φράντζος να ακολουθούν διαφορετική λογική δόμησης ή και συμπερίληψης ή μη σκηνών. Έτσι, στις πολλές παραστάσεις του έργου, οι σκηνοθέτες του ακολουθούν κατά βούληση μια διαφορετική δομή. Η έκδοση των τεσσάρων χειρογράφων του «Βούτσεκ» αλλάζει τα δεδομένα και αποτελεί πρόκληση για τον νυν σκηνοθέτη **Σταύρο Τσακίρη** να προχωρήσει σε επανανάγνωση του έργου, λαμβάνοντας υπόψη και τις τέσσερις εκδοχές, όπως και παράπλευρες σημειώσεις του συγγραφέα ή και τις επιστημονικές-φιλοσοφικές του θέσεις, οι οποίες θα μπορούσαν να συμβάλουν στην καλύτερη κατανόηση της ιδεολογίας πίσω από τον λόγο ή τη δράση των προσώπων.

Ας σημειωθεί ότι ο Σταύρος Τσακίρης επιχείρησε, λίγα χρόνια πριν, μια διαδοχική παρουσίαση και των τεσσάρων χειρογράφων σε ενιαία παράσταση στο ΚΘΒΕ, σε μετάφραση του Αντώνη Γαλέου, σαν παραλλαγές στο ίδιο θέμα.

Σήμερα, επανέρχεται στο ίδιο σχέδιο με μια νέα λογική: επιλέγει εκδοχές, τις συμπύσσει σε ενιαίο κείμενο, ενώ προσθέτει δικό του υλικό εμπνευσμένο τόσο από σημειώσεις όσο και από τις επιστημονικές θέσεις του Μπύχνερ, δίνοντας, έτσι, πιο ολοκληρωμένες τις συνοπτικές θέσεις που πρεσβεύουν τα δραματικά πρόσωπα.

Σε αυτή τη διασκευή πλέον, ο ρόλος του Πατρός όσο και αυτός του Λοχαγού αποκτούν νέες προεκτάσεις, η σύγκρουσή τους διαιρέσει όλη την παράσταση, γίνεται απτή, ως σύγκρουση μεταξύ ψυχής και βιολογίας (επιστήμης). Στο μέσον αυτής της σύγκρουσης θα βρεθεί και ο Βούτσεκ, ο φτωχός στρατιώτης που προσπαθεί να φέρνει ληφτά στο σπίτι του, στη γυναίκα και το μωρό τους, δεχόμενος ακόμη και να γίνει πειραματόζωο του Πατρός, τρεφόμενος για μεγάλο διάστημα μόνο με μπιζέλια.

Σε αυτή τη συγκρουσιακή λογική μεταξύ δύο φιλοσοφικών αντιλήψεων, τα πρόσωπα συρρικνώνονται: όχι μόνο τα δευτερεύοντα

πρόσωπα, αλλά ακόμη κι αυτός ο Τυμpanιστής, η πέτρα του σκανδάλου, τον οποίο στις άλλες εκδοχές θα «ερωτευθεί» η ανύμφευτη «σύζυγος» του Βούτσεκ, η Μαρία, αυτός που θα της δωρίσει τα σκουλαρίκια που θα φουντώσουν τη ζήλια του Βούτσεκ, οδηγώντας τον στη δολοφονία της, θα εξαφανιστεί.

Άρα, στην παρούσα διασκευή, ο Τυμpanιστής δεν υπάρχει: το πρόσωπό του θα συγχωνευτεί-μεταφερθεί σε εκείνο του Λοχαγού του Βούτσεκ, ο οποίος, εδώ, έλκεται εξ αρχής από τη Μαρία, απλώνοντας έτσι τον πολύμορφο εξουσιαστικό μηχανισμό που ασκεί όχι μόνο πάνω στον στρατιώτη Βούτσεκ, αλλά και στην ίδια του την οικογένεια. Αντίστοιχο ρόλο θα παίξει, όμως, και ο Πατρός, με αποκαλυπτικότερη μια βουβή, εμβληματική παραστασιακή σκηνή, όπου η Μαρία, ημίγυμνη, στέκει μπροστά του.

Τον κοινωνικό περίγυρο, τις αντικρουόμενες απόψεις που μπορεί να εκφράζει ή, ακόμη, την άδηλη συνείδηση του Βούτσεκ αναλαμβάνει να εκπροσωπή ένα νέο πρόσωπο που εισάγεται δραματουργικά: πρόκειται για την τραγουδίστρια **Ηρώ**, η οποία θα παίξει επίσης ζωντανά μουσική επί σκηνής και θα τραγουδά καθλωτικά (σε στίχους Σοφίας Καψούρου), δημιουργώντας ταυτόχρονα και την αίσθηση ενός εξωτερικού σχολιαστή μηρεχτικής καταγωγής.

Η όλη διασκευή ωθεί έτσι το σύνολο έργο προς μια εντονότερη πολιτικο-κοινωνική διάσταση, αναδεικνύοντας τον ρόλο των εξουσιαστικών δυνάμεων πάνω όχι πλέον μόνο στο πρόσωπο του Βούτσεκ, αλλά στο σύνολο της μικρο-δομής που συνιστά η οικογένεια και, τελικά, στη μακρο-δομή των εξαρτώμενων κατώτερων τάξεων. Η πίεση και εκμετάλλευση που ασκείται από την ευρύτερη κοινωνία θυματοποιεί τον απαιδευτο Βούτσεκ, που λειτουργεί με καθαρούς όρους επιβίωσης, χωρίς άλλους προβληματισμούς, και ο οποίος, με τη σειρά του, από υφιστάμενος αγόγγυστα κάθε καταπίεση, θα εκραγεί, θα γίνει αυτός ο θύτης, ασκώντας (με σύγχρονους όρους) ενδο-οικογενειακή βία, φθάνοντας στη γυναικοκτονία.

Το έργο θα κλείσει με τα στοιχεία της πραγματικής υπόθεσης του κουρέα Πόχαν Κρίστιαν Βούτσεκ και τη δικαστική περιπέτεια που ακολουθεί, καθότι το πτώμα της δολοφονημένης δεν βρέθηκε ποτέ, ενώ η υπεράσπιση επανειλημμένα προσπάθησε να αποδείξει ότι ο κατηγορούμενος έπασχε από νευρική βλάβη. Προσδίδοντας έτσι στην παράσταση χαρακτήρα ντοκουμέντου.

Στη σκηνή του θεάτρου, ένα ηλεκτρονικό ρολόι θα δείξει την έναρξη της ημέρας και θα σημάνει τη λήξη της, δηλώνοντας έτσι τον χρόνο της μίας ημέρας, εντός της οποίας διαδραματίστηκαν όλα, ωσάν να πρόκειται για αρχαία τραγωδία. Μια περιστρεφόμενη, με τη βοήθεια των ηθοποιών εξέδρα, γεμίζοντας κάθε φορά με τα ανάλογα σκηνικά αντικείμενα που δηλώνουν τους διαφορετικούς χώρους των σκηνικών εικόνων, θα αποτελεί τον εκάστοτε τόπο κύριας δράσης. Στη σκηνή του τσίρκου, σκιές ζώων θα προβάλλονται

στο βάθος μέσω flash animation που δημιουργεί, όπως άλλωστε τα σκηνικά και τα εύγλωττα των χαρακτήρων και των ιδιοτήτων τους κοστούμια ο **Αλέξανδρος Ψυχούλης**. Το φορικό μαχαίρι θα παρουσιαστεί πολύ νωρίτερα πάνω στην πλατφόρμα, και μάλιστα τοποθετημένο από όλα τα πρόσωπα, πολλαπλασιασμένο, προοικονομώντας το επερχόμενο, αλλά και υποδηλώνοντας τον συλλογικό υπεύθυνο της πράξης.

Αν εξαιρέσω κάποιες υπέρ του δέοντος έντονες φωνές και κάποιες ταχυλογίες, που εμπόδιζαν το κείμενο να φθάσει καθαρό στο κοινό, όλοι οι ηθοποιοί έδωσαν ερμηνείες με παλμό και ένταση: ο **Ιωάννης Παπαζήσης** (Βούτσεκ) είναι ένας ηθοποιός υψηλών επιδόσεων, πληθωρικός, με νεύρο που διαπερνά ολόκληρο το σώμα του και δυνατές εκφράσεις προσώπου, πάντα πολύτιμος για τη σκηνή. Αν και υπέρ του δέοντος εκρηκτικός φωνητικά σε κάποιες σκηνές, σχεδίασε την υποτακτικότητα του Βούτσεκ με το ελαφρώς γεμμένο σώμα, τα ανοιχτά χέρια, το ασταθές περπάτημα. Η **Βασιλική Τρουφάκου** έδωσε, με λιτά μέσα, λαμπερή παρουσία και καθαρό λόγο, μια Μαρία που την καθορίζει η αξιοπρέπεια, ακόμη και στην «αναγκαστική» ερμητική της σκηνή με τον Λοχαγό, ένα άδολο θύμα σύνθετων κοινωνικών συγκυριών.

Ο **Ιάσων Παπαματθαίου** διαθέτει ωραία σκηνική παρουσία και, αν και κάποιες στιγμές υπερέβαλε φωνητικά, έδωσε με τις εκφράσεις του την αίσθηση του εξ αρχής ηττημένου Λοχαγού που κρύβεται πίσω από την ανάγκη επιβολής του στους άλλους. Ο **Ορφέας Παπαδόπουλος**, με σωστό φωνητικό τέμπο, στον μικρότερο ρόλο του Αντρέα, διαρκώς παρών επί σκηνής, απέδωσε ικανοποιητικά τον υποτελή εκ θέσεως στρατιώτη. Η **Ηρώ** πρόσφερε με την παρουσία της μια άλλη διάσταση στην παράσταση με αναντίρρητη δύναμη, και όχι μόνο λόγω των τραγουδιών της και της ιδιαίτερα ενδιαφέρουσας μουσικής του **Μίνωα Μάτσα**.

Άφησα τελευταίο αυτόν που προσωπικά μου προξένισε την πλέον ευχάριστη έκπληξη: τον **Αργύρη Αγγέλου**, ο οποίος, στον ρόλο του Πατρός, με την ευθυτενή στάση σώματος του αλάνθαστου, υιοθέτησε μια άρτια εκφορά λόγου, με σημαίνοντες τονισμούς και τις πρέπουσες φωνητικές ποιότητες (έλεγχος ρυθμού, άρθρωσης, ταχύτητας, συνήχσεις), ώστε να πείθει για την επιστημονική του κατάθεση σε βαθμό που να την καθιστά...αμφισβητήσιμη.

Ο Σταύρος Τσακίρης προτείνει μια ολοκληρωτικά νέα και πρωτότυπη δραματουργία (με τη βοήθεια της **Δήμητρας Πετροπούλου**), δημιουργώντας μια σε βάθος προσέγγιση των δραματικών προσώπων και των κοινωνικών «προϋποθέσεων» που τα καθορίζουν, σκηνοθετώντας μια «επική» διάστασης παράσταση.

Βούτσεκ, Georg Büchner

Διασκευή-Σκηνοθεσία: Σταύρος Σ. Τσακίρης. Θέατρο Πόλις.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΛΟΥΚΑΣ ΖΙΑΡΑΣ

Booktique

Το Βιβλίο ως Έργο Τέχνης

Του ΑΝΤΩΝΗ ΦΙΞ

Εμείς οι αναγνώστες κάνουμε 3 πράγματα με το βιβλίο: το διαβάζουμε (λέμε τώρα), το αγοράζουμε (κυρίως αυτό) και το θαυμάζουμε (βιβλιοβλεψίες του κόσμου, ενωθείτε!). Την ανάγνωση την παλεύουμε, για καλό και για κακό, μόνοι μας. Για την αγορά και τη βιβλιοβλεψία όμως χρειαζόμαστε το βιβλιοπωλείο. Το μέρος που εξύψωσε αυτά τα δύο σε τέχνη, λέγεται Booktique και βρίσκεται στο Κολωνάκι. Εδώ, το βιβλίο γίνεται αντικείμενο θαυμασμού και πόθου, όπως ένας πίνακας σε μια galerie.

Πρόσωπα Φανή –ιδιοκτήτρια–, μαζί με Ηλιάννα και Αγγελική είναι οι τρεις αεικίνητες μέλισσες που τακτοποιούν πελάτες και βιβλία σε μια συγχρονισμένη, αν και σιωπηρή, χορογραφία. Αυτό πιστεύω είναι το πραγματικό τεστ του βιβλιοπώλη: το πώς διαχειρίζεται τη σιωπή. Όταν μπαίνεις, δεν σε αρπάζουν απ' τα μούτρα, αντίθετα συμπράττουν σιωπηρά στην ιερότητα του βιβλιοφιλικού σου προσκυνήματος (ή απλώς «σε γράφουν»). Δεν τους το λέω, όμως συχνά περνάω από το βιβλιοπωλείο χωρίς καμία πρόθεση αγοράς (άλλη μεγάλη εννοχή), μόνο για να κάτσω στον καναπέ, να πούμε ο καθένας τα νέα του και να ανταλλάξουμε συμβουλές που ξέρουμε ότι δεν θα ακολουθήσουμε. Περίπου ό,τι κάνω και με τον ψυχολόγο μου δηλαδή, αλλά πιο φθηνά. Αισθάνομαι ότι και οι τρεις γυναίκες θα μπορούσαν άνετα να είναι ψυχοθεραπεύτριες – μια εκ των τριών μάλιστα, έμαθα αργότερα, είναι πράγματι κλινική ψυχολόγος. Μα γίνεται εν τέλει ν' αγαπάει κανείς το βιβλίο και όχι τον άνθρωπο;

Βιβλία Αρχικά, το Booktique είναι μόνο 1 από τα 2 βιβλιοπωλεία σε όλη την Αθήνα, αν όχι την Ελ-

λάδα, για τον λάτρη των Αγγλικών non-fiction βιβλίων (ξέρω, δεν είμαστε πολλοί αλλά έχουμε και μερ ψυχή!). Όταν νομπελίστες στοχαστές μιλούν μέσω κορυφαίων εκδόσεων Princeton, MIT, Yale, Harvard, δεν μιλάμε πια για βιβλία – μιλάμε για objet d'art. Ούτε όμως στη λογοτεχνία γλιτώνουμε από το ακαταμάχητο design. Σπάνιες πανόδετες εκδόσεις Vintage, Penguin, Picador, φόροι τιμής σε κλασικά (τι βαρετή λέξη, εννοώ «εκρηκτικά») κείμενα – ιδανικά για δώρα σε αγαπημένα πρόσωπα. Και ναι, θα κρίνουμε το δώρο από το περιτύλιγμα. Ένα μοναδικά ζωγραφισμένο, πυκνό, στιβαρό χαρτί προσδίδει στο βιβλίο τη δέουσα σημασία. Α, έχει και ράφια γεμάτα design προτάσεις για την εργασιοθήκη του αναγνώστη: κούπες, σημειωματάρια, μολύβια, τασάκια... Εν ολίγοις, να πας Booktique αφού πληρώσεις λογαριασμούς και σούπερ μάρκετ.

Τοποθεσία Και μια που μύρισε τέχνη, μήπως να διαβάσεις το νεοαποκτηθέν βιβλίο σου ανάμεσα σε πραγματικούς πίνακες; Στη γειτονιά του Booktique έχεις δύο από τα πιο μοναδικά reading spots της πόλης. Πρώτο, οι καναπέδες της Εθνικής Πινακοθήκης. Την ανάγνωσή σου εδώ περιτοιχίζουν αριστουργήματα της νεοελληνικής τέχνης και για ξεμούδιασμα θα ρίχνεις δροσιστικές ματιές στους *Κολυμβητές* της Φιλοπούλου. Δεύτερο, έχεις τα παγκάκια του Εθνικού Κήπου – και μόρφωση και πλιοθεραπεία. Μόνο προσοχή μη σε εμβολίσει καθ' οδόν κάποιος από τους (πολλούς!) υπερ-αιωνόβιους υπερμαραθωνοδρόμους του κήπου...

Booktique: Πατριάρχου Ιωακείμ 21, Κολωνάκι, 2107235425

Hanya Yanagihara Μια πολλά υποσχόμενη δυστοπία «Προς τον παράδεισο»

Του ΑΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

Πόσο πιο ταιριαστό ανάγνωσμα, όταν βρίσκεσαι κλινήρης από covid, όταν τρέχει η μύτη σου βρυσάκι, όταν ο πονόλαιμος ξυραφίζει, όταν ο πονοκέφαλος σφυροκοπάει τα μηνίγγια, όταν νιώθεις σαν να έχεις δεχτεί ανελέητα χτυπήματα πάνω στο ριγκ από πυγμάχο που άλλαξε το όνομά του από Κάσιους Κλέι σε Μοχάμεντ Άλι, όταν, τέλος πάντων, αισθάνεσαι καταβεβλημένος κι αδικημένος από τη ζωή όμοιος με του Ιώβ (που μαρτύρησε ένεκα ενός στοιχήματος που έβαλε ο Διάβολος με τον Θεό), ποιο είναι πιο ωφέλιμο και ψυχαγωγικό ανάγνωσμα – επιμένω – συγκριτικά με ένα μυθιστόρημα στο οποίο η εκ Χαβάης καταγόμενη συγγραφέας του περιγράφει, σε ένα εύρος 400 σελίδων, μια κοινωνία που έχει χτυπηθεί ανελέητα από αλληπάλληλες πανδημίες;

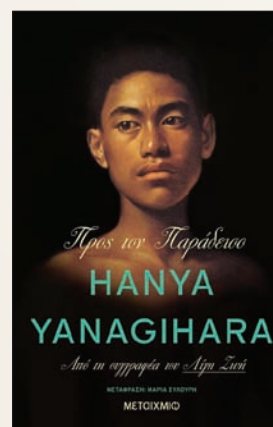
Α, το απόλαυσα πραγματικά... Οι ήρωες υποτάσσονται στο να υπακούν σε δυστοπικούς κανόνες, οι μετανάστες κλείνονται σε στρατόπεδα συγκέντρωσης, οι ασθενείς απομακρύνονται εσπευσμένα για να μην ιδωθούν ποτέ ξανά, το κράτος είναι αναγκασμένο να παίρνει διαρκώς πιο σκληρά μέτρα αποκοινωνικοποίησης, οι χώρες κλείνουν τα σύνορά τους, τα αγαθά βρίσκονται σε απόλυτη ανεπάρκεια, οι υποδομές καταρρέουν, οι γάμοι γίνονται από συμφέρον (ώστε να εξασφαλιστεί κατοικία), οι γεννήσεις υποχωρούν δραματικά, οι επιστήμονες στα εργαστήρια προσπαθούν να προλάβουν – ή μήπως να δημιουργήσουν; – κάποιον νέο ιό, οι ομοφυλόφιλοι συναντώνται σε μυστικές τοποθεσίες καθώς διώκονται πλέον από το σύστημα ως ανωφελή πλάσματα σε μια κοινωνία σπαρασσόμενη από έλλειψη νέων βλασταριών, υπάρχει νυχτερινή απαγόρευση κυκλοφορίας, κι όλα αυτά σε μια χώρα που άλλοτε ήταν γνωστή ως η Γη της Ελευθερίας.

Επαναλαμβάνω, πόσο πιο ταιριαστό ανάγνωσμα για έναν πλανήτη που έχει μόλις περάσει ένα πρωτόγνωρο κύμα πανδημίας; Έχοντας μελετήσει τους προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης (που έπεσαν δυστυχώς έξω στους Αρμαγεδώνες που υπόσχονταν), έχοντας διαβάσει Νοστράδαμο, δεν βρήκα κάτι που να συγκρίνεται με την πολλά υποσχόμενη δυστοπία που μας προσφέρει με το βιβλίο της αυτό η συγγραφέας του πονήματος «*Λίγη ζωή*».

400 σελίδες πλήρους κατακρήμνισης της ζωής όπως την ξέραμε – πόσο πιο προσφιλές ανάγνωσμα μπορεί να υπάρξει; Γράφοντας αυτές τις λέξεις μπορεί να κατηγορηθώ και ως μισάνθρωπος (αν υποθέσουμε ότι η μισανθρωπία μπορεί να εκληφθεί και ως κατηγορία απέναντι σε ένα είδος που έχει βαλθεί συστηματικά να καταστρέψει τον πλανήτη Γη, ο οποίος, εντελώς τυχαία – ή μήπως όχι; – είναι και τόπος φιλοξενίας του).

Θα πρέπει να επισημάνω εδώ, για να μην κατηγορηθώ ότι παραπλανώ τους αναγνώστες, ότι αυτές οι 400 σελίδες στις οποίες αναφερόμουν μέχρι τώρα αποτελούν το δεύτερο μισό του βιβλίου. Το πρώτο μισό, οι άλλες 400 σελίδες ήγουν (διότι μιλάμε για έναν τόμο

800 σελίδων, και δράττομαι της ευκαιρίας να ευχαριστήσω εδώ τη Μαρία Ξυλούρη για τη μετάφραση), το πρώτο μισό λοιπόν, αλλά όχι, όχι, δεν θα μιλήσω για το πρώτο μισό, αυτό εναπόκειται στον χαλκέντερο αναγνώστη να ανακαλύψει. Το μόνο σίγουρο είναι πως η συγγραφέας γνωρίζει να σπίνει ευφάνταστες πλοκές, ξέρει να χρησιμοποιεί τη γλώσσα της καθώς έχει ανατραφεί με τους σπουδαίους Αμερικάνους πεζογράφους και είναι εντελώς ορθή πολιτικά. Σας βεβαιώνω πως κανείς δεν θα πλήξει διαβάζοντάς το.

Hanya Yanagihara
«Προς τον παράδεισο»
(εκδ. Μεταίχμιο)

ΣΙΝΕΜΑ

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΪΜΑΚΗ

critic's CHOICE

Το χρυσάφι του Ρήνου (RHEIN GOLD) **

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Φατίχ Ακίν ΠΡΩΤΑΓΟΝΙΣΤΟΥΝ: Εμίλιο Σακράγια, Κάρντο Ραζάζι, Μόνα Πιρζάντ, Αρμάν Κασάνι, Χουσεγίν Τοπ, Σογκόλ Φαγκανί

Η συγκλονιστική ζωή του διάσπμου στη Γερμανία, κουρδικής καταγωγής, ράπερ Χατάρ που γεννήθηκε στο Ιράν, μπήκε από μικρός –μαζί με την οικογένεια του– στη φυλακή, κατέληξε ως πρόσφυγας πολέμου στο Παρίσι και εγκαταστάθηκε μόνιμα στη Γερμανία. Εκεί ως έφηβος θα έχει μια παραβατική συμπεριφορά που θα τον οδηγήσει στο αναμορφωτήριο της Στουτγκάρδης και γρήγορα θα μετατραπεί από μικροεγκληματίας σε μεγαλέμπορο ναρκωτικών. Όταν μια ληστεία χρυσού χαλάσει, ο Γκιγούαρ (όπως είναι το πραγματικό όνομά του) θα μπει και πάλι στη φυλακή. Εκεί θα μπορέσει να αξιοποιήσει τον άπλετο χρόνο του, γράφοντας ραπ κομμάτια που θα γίνουν επιτυχίες.

Ο «Χρυσός του Ρήνου» είναι η πρώτη βιογραφική ταινία που υπογράφει ο Φατίχ Ακίν. Ο Γερμανός, με τουρκικές ρίζες, σκηνοθέτης αφηγείται τη ζωή του διάσπμου στη Γερμανία ράπερ Χατάρ. Η ιστορία του τελευταίου μοιάζει μυθιστορηματική. Γεννήθηκε το 1981 σε μια σπηλιά του βορείου Ιράν από Κούρδους μουσικούς γονείς που αναγκάστηκαν να αφήσουν τη χώρα τους όταν εκδιώχτηκαν από το καθεστώς του Χομεϊνί. Η σκηνή με την έγκυο μητέρα του –η οποία πολεμούσε μαζί με τους μαχητές της ελευθερίας– να τρέχει να αποφύγει τις εκθρικές βόμβες λίγο πριν βρει καταφύγιο και γεννήσει τον Τζιζάρ (σημαίνει οδύνη στα κουρδικά) στη σκοτεινή σπηλιά είναι από τις πιο χαρακτηριστικές σκηνές του έργου. Το ίδιο ισχύει και για τα φριχτά βασανιστήρια της φυλακής. Στο μεγαλύτερο μέρος της ταινίας, που έγινε μεγάλη εμπορική επιτυχία στη Γερμανία, ο Ακίν θυμίζει τον παλιό αλλά και άνισο εαυτό του: επιδερμική πολιτική ματιά, ένα ανοικτόμυτο σενάριο που πηγαίνει μεταξύ του αδέξιου μελοδραματισμού και της ξέφρενης γκανγκστερικής περιπέτειας, περιγραφές προβοκατόρικες. Ο σκηνοθέτης θέλει να διηγηθεί ένα αλλιώςτικο success story, αλλά πολλές από τις φιλόδοξες ιδέες του (ο τίτλος αναφέρεται σε μια διάσπμη ληστεία που συγκλόνισε τη Γερμανία αλλά και στην περίφημη όπερα του Βάγκνερ) πέφτουν στο κενό. Όπως ακριβώς στη «Μαχαιριά» η αφέλεια παραδοκούσε σε κάθε επικής πνοής πλάνο, έτσι κι εδώ το δράμα του ήρωα (τον οποίο υποδύονται 5 διαφορετικοί ηθοποιοί σε διαφορετικές φάσεις της ζωής) ελάχιστες φορές μπορεί να γίνει πειστικό. Πώς είναι δυνατόν μια ταινία βασισμένη σε τόσο δυνατή αληθινή ιστορία να φαντάζει τόσο ισχνή και απλοϊκή μπορεί να αναρωτηθεί κάποιος; Ίσως ο Ακίν την πάτησε επειδή ταυτίστηκε τόσο πολύ με τον ράπερ ώστε απώλεσε κάθε ικανότητα κριτικής, παραδίδοντας σε μια αυτάρεσκη και προβληματική αιογραφία ενός under dog που τα κατάφερε μεν, αλλά η προσωπική διαδρομή του όχι μόνο δεν μας αφορά αλλά δεν έχει και πολλά ουσιώδη να μας πει. Ίσως, τελικά, ο αγαπητός κατά τα άλλα Φατίχ Ακίν να είναι ένας καλός σκηνοθέτης μόνο όταν αφηγείται προσωπικές ιστορίες.

JUST THE FACTS

Το χρυσάφι του Ρήνου ()**

Ραπ, γκάνγκστερ και πρόσφυγικό

Το Πάθος (**½)**

Αριστουργηματικός Μπέργκμαν από τα τέλη των 60ς

Ο Βίκινγκ και το μαγικό σπαθί (½)**

Ο Θορ και ο μικρός Βίκινγκ

Ο όρκος του Παμφίρ (½)**

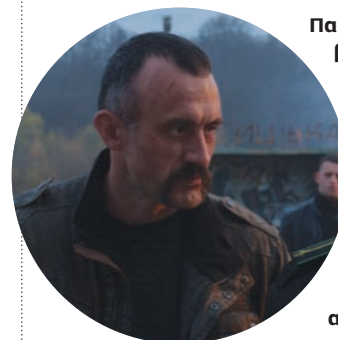
Ουκρανικός παγανισμός

- * ΔΙΑΦΟΡΗ
- ** ΜΕΤΡΙΑ
- *** ΚΑΛΗ
- **** ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ
- ***** ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ

☛ Το επικείμενο Όσαρ του Φρέιζερ στη «Φάλανα» φέρνει κόσμο στις αίθουσες

Ο όρκος του Παμφίρ (PAMFIR) **½/2

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Ντμίτρο Σουκολίτκι-Σόμπτσουκ ΠΡΩΤΑΓΟΝΙΣΤΟΥΝ: Ολεκσάντρ Γιασεντούικ, Στανισλάβ Πότιακ, Σολομίγια Κιρίλοβα, Ολένα Κχοχλάκινα

Παραμονές ενός τοπικού καρναβαλιού με παγανιστικές ρίζες, ο Παμφίρ επιστρέφει στο χωριό του μετά από αρκετούς μήνες. Σκοπεύει να περάσει αρκετό χρόνο με τους δικούς του αλλά όταν ο γιος του βάζει φωτιά στην εκκλησία του χωριού, ο Παμφίρ θα υποχρεωθεί να κάνει πράγματα που θεωρούσε ότι είχε αφήσει πίσω.

Μπορεί η ταινία να μην διεκδικεί δάφνες πρωτοτυπίας αλλά η αφήγηση σε συνδυασμό με τη φωτογραφία προσφέρουν στιγμές αυθεντικής κινηματογραφικής μυσταγωγίας. Από το πρώτο μέχρι το τελευταίο πλάνο, το φιλμ κινείται στους ρυθμούς του παγανιστικού εθίμου. Τα στοιχεία μιας προβλέψιμης ιστορίας ενισχύονται με μια σειρά θεμάτων γύρω από τη σύγκρουση των γενεών, τον πόθο της φυγής και φυσικά την αναζήτηση του Θεού. Χάρη στο τελευταίο στοιχείο ο βιβλικός χαρακτήρας του ουκρανικού δράματος ενισχύεται με μια υπαρξιακή αγωνία που διαπερνά όλη τη ραχοκοκαλιά της ιστορίας.

Ο Βίκινγκ και το μαγικό σπαθί (VIC THE VIKING & THE MAGIC SWORD) **½/2

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Ερίκ Καζ και σε σενάριο: Σοφί Ντεκουραζέτ, Φρεντερίκ Λενουάρ, Ερίκ Καζ, Ολίβερ Χάζλι.

ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΣ ΑΚΟΥΓΟΝΤΑΙ:

Άρης Κυπριανού, Γιώργος Ευαγώρου, Εύρος Βασιλείου, Κρίστη Χαράλαμπος, Θανάσης Δρακόπουλος, Μάρκος Δρουσιώτης

Ο Βικ ονειρεύεται να ταξιδέψει με τον πατέρα του σε εξωτικά μέρη που βρίσκονται μακριά από την άγρια σκανδιναβική θάλασσα. Όμως, ο δεύτερος δεν είναι σίγουρος πως ο γιος του έχει τις ικανότητες να γίνει ένας

ατρόμπος, αυθεντικός Βίκινγκ.

Χορταστική περιπέτεια που αντλεί έμπνευση όχι μόνο από τη μυθολογία των Βίκινγκ αλλά και από τη γνωστή «μαρβελική» περιπέτεια του Θορ. Η παρουσία του ημίθεου με το σφυρί, του σκοτεινού αδελφού του, Λόκι, και του πατέρα τους, Όντιν, έχει τα εκέγγυα ώστε το «Ο Βίκινγκ και το μαγικό σπαθί» να είναι κάτι παραπάνω από μια απλώς διασκεδαστική παιδική περιπέτεια.

Το πάθος (EN PASSION) ****½/2

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Ίνγκμαρ Μπέργκμαν ΠΡΩΤΑΓΟΝΙΣΤΟΥΝ: Μαξφον Σίντοφ, Λιβ Ούλμαν, Μπίμι Άντερσον

Ο Αντρέας Βίνκελμαν αναζητεί καταφύγιο ύστερα από τον πρόσφατο χωρισμό του σε απομονωμένο νησί. Εκεί θα γνωρίσει ένα παντρεμένο ζευγάρι και θα αρχίσει να κάνει παρέα μαζί του. Σύντομα θα γίνει εραστής της συζύγου.

Από τα λιγότερο γνωστά δράματα του Μπέργκμαν, γυρισμένο το 1969. Το ζήτημα της μοναξιάς, η ανάγκη για ειλικρίνεια που γίνεται κραυγή αγωνίας, ένας στοχασμός για το μεταφυσικό δέσιμο του θανάτου με τον έρωτα και η καινοτομία να εκφράζει κάθε ηθοποιός τη γνώμη για τον χαρακτήρα που υποδύεται είναι ακατάμαχτα χαρακτηριστικά ενός ακόμη μοντέρνου ερωτικού δράματος από πλευράς Μπέργκμαν.

«Χατάρ στα κουρδικά είναι ο επικίνδυνος» (το χρυσάφι του Ρήνου)

Φαίνεται πως τελικά μπορεί να υπάρχει και θετική πλευρά στις χριστουγεννιάτικες ιώσεις που σε κρατούν περιορισμένο στους τέσσερις τοίχους του σπιτιού σου, χρονιάρες μέρες. Στις εποχές της καραντίνας το Netflix ήταν ένας καθημερινός σύντροφος. Όλο και κάποια σειρά έσοκαγε κι έτσι το binge watching γινόταν από τις αγαπημένες ενασχολήσεις. Με το τέλος εκείνης της δύσκολης εποχής και την επανεκκίνηση των δραστηριοτήτων, η υπόθεση Netflix πήγε αρκετά πίσω. Άσε που έχω την εντύπωση ότι επικράτησε ολοκληρωτικά η γλυκανάλατη αισθητική του λεγόμενου feel good, μιας χαρούμενης σουπαιδούς διάθεσης, που έκανε ακόμα και το «Sex & The City» να μοιάζει ενδιαφέρον. Μέσα στον πυρετό, ανήμερα Χριστούγεννα, ανοίγω το Netflix και βρίσκομαι μπροστά στο θαύμα των Χριστουγέννων: τη δεύτερη σεζόν του «Alice In Borderland»! Είχα ενθουσιαστεί με τον πρώτο κύκλο. Πρόκειται για τη σειρά που προέρχεται από το ομώνυμο κόμικ του Haro Aso. Σ' ένα έρημο Τόκιο, συνήθως άγνωστοι μεταξύ τους άνθρωποι συμμετέχουν σε σκληρά παιχνίδια επιβίωσης και κάθε φορά που ολοκληρώνουν κάποιο κερδίζουν ένα τραπουλόχαρτο που οδηγεί στον επόμενο γύρο. Όπως είχε αποκαλυφθεί στο τέλος του πρώτου κύκλου, οι επιζήσαντες ήρωές, αφού απέσυραν τα –μέχρι το 10– τραπουλόχαρτα, έμενε να αναμετρηθούν με τις φιγούρες. Ο Αρίσου (Κέντο Γιαμαζάκι), η Ουσάγκι (Τάο Τσικίγια), κι αυτός ο απίθανος τύπος, ο Τσισίγια (Νιτζιρο Μουρακάμι) αγωνίζονται και πάλι για τη ζωή τους σε παιχνίδια –που μετά και το «Παιχνίδι του καλαμαριού»– φαίνονται λιγότερο τρομακτικά και ίσως λιγότερο πρωτότυπα. Παρ' όλα αυτά η παρακολούθησή είναι για

μια ακόμη φορά σκοτεινά απολαυστική και η σκέψη –στην οποία δεν θα επεκταθώ– ότι ολόκληρη η... ζωή μας μπορεί να διαρκεί ένα λεπτό, εξαιρετικά εμπνευσμένη. Α ναι, και στο τέλος μας μένει ο Joker. Και αν θυμάμαι καλά, δεν είναι μόνο ένας, υπάρχει ο κόκκινος και ο μαύρος...

► Οι αρχές Ιανουαρίου είναι συνυφασμένες με τον David Bowie. Κι αυτό γιατί γεννήθηκε στις 8 Ιανουαρίου (του 1947) και έφυγε στις 10 Ιανουαρίου (του 2016). Μάλιστα ο τελευταίος του δίσκος, το «Blackstar», κυκλοφόρησε την ημέρα των γενεθλίων του – δύο μέρες πριν τον θάνατό του. Δεν υπάρχουν

λόγια που να μπορούν να περιγράψουν την αίσθηση της απώλειας που ένιωσαν μερικοί από εμάς το 2016. Στη δύσκολη συναισθηματική κατάσταση που βρίσκεται κάποιος όταν χάνει έναν δικό του άνθρωπο –ακόμη κι αν δεν τον έχει συναντήσει ποτέ– συνέβαλε και το video clip του «Lazarus», που περιγράφει με τον πιο ζωντανό τρόπο την αγωνία μπροστά στον επικείμενο θάνατο. Συνέβαλε, όμως, και η πορεία του Bowie κι ο τρόπος με τον οποίο συνδέθηκε κάθε τραγουδι του με όψεις της ζωής μας...

► Συνυφασμένες με τη ζωή μας –μιλάω για τους πιο παλιούς από εμάς– είναι και οι μελωδίες του Stephan Micus, του Γερμανού πολυοργανίστα, που από τη δεκαετία του '70 απλώνει τις σαμάνικες μελωδίες του, άλλοτε πιο κοντά στην αίσθηση του δάσους κι άλλοτε σ' εκείνη του νερού. Ο επερχόμενος δίσκος του –πάντα για την ECM– λέγεται «Thunder». Το «Thor» είναι το μοναδικό κομμάτι που έχει αποκαλυφθεί και είναι από τα πιο εξωστρεφή του μέχρι σήμερα.

► Άλλος ένας παλιός γνώριμος είναι ο Pat Fish, γνωστός μας περισσότερο ως Jazz Butcher, που έφυγε ξαφνικά στα τέλη του 2021. Όσοι αγαπούσαν τον ήχο της Creation τον γνώριζαν για τους σαρκαστικούς του στίχους αλλά και για τις σπουδαίες μελωδίες του. Ο Pat Fish είχε εξαιρετική επιτυχία στην Ιαπωνία, ήδη από εκείνες τις μαγικές εποχές της Creation, έτσι δεν είναι έκπληξη που το μεταθανάτιο «The Highest in the Land» κυκλοφόρησε σε cd, πέρα από την Ευρώπη, και στη χώρα του ανατέλλοντος ηλίου. Παρότι μεταθανάτιο είναι ένα σπουδαίο album, ενδεχομένως να μπορούσε να σταθεί σε λίστα με τα καλύτερα του 2022.

P.S.: Υπάρχουν περισσότερα από ένα πράγματα που μας συνδέουν με τον Νίκο Κουρμούλη, χωρίς να έχουμε ποτέ συναντηθεί. Η συλλογή διηγημάτων του «Απνοια» έφτασε στα χέρια μου την ώρα που γράφονταν αυτές οι γραμμές. Ξεκίνησα ήδη να τη διαβάζω και θα επεκταθώ σε επόμενες σημειώσεις...

CXLXVIII

Alice In Borderland: Κύκλος 2ος

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΛΩΡΑΚΗ

ήπιαμε δύο ποτά και στο παιδί στο μπαρ όλο ζήτηγε φιστίκια. 5 φορές μας το γέμισο το μπολάκι. Του πρότεινα, αν θέλει, να πάμε να πάρουμε κάτι απ' έξω να φάμε, γιατί τον έβλεπα που είχε πείσει με τα μούτρα, αλλά μου είπε ότι δεν πεινάει, απλά τα άτιμα τα φιστίκια είναι εθιστικά. Εκεί που ετοιμαζόμαστε να φύγουμε, τι κάνει ο θεούλης; Παίρνει το μπολάκι και το αδειάζει, όπως είναι, στην τσέπη του. Συγκρατήθηκα και απλά χαμογέλασα και εκείνος εννοείται απότοπος. Έκανα τη βλακεία και πρότεινα να πληρώσω εγώ, ήθελα να φανώ ευγενική, αλλά κι αυτό το μετάνιωσα. Όπως και το ραντεβού μας. Μου ξαναάστειλε να βγούμε. Δεν πάω πουθενά.

Επική ιστορία, για να έχεις να διηγείσαι στις παρέες! Αυτό δεν είναι πρώτο ραντεβού, υλικό για παράσταση stand up είναι! Πάλι καλά που δεν πεινούσε πολύ! Μην πας πουθενά, φίλη μου, γιατί την επόμενη φορά σας βλέπω να πγαίνετε για φαγητό και να παίρνει μαζί του τα πιάτα και τα μαχαροπήρουνα. Χαμένα να πάνε;

Καλή χρονιά, Τζένι μας! Έπιασα δουλειά σχετικά πρόσφατα σε μια εταιρία και είμαι αρκετά χαρούμενη για το νέο μου ξεκίνημα. Όμως, ένας πολύ μεγαλύτερος μου συνάδελφος –ο οποίος btw δεν μου αρέσει καθόλου– μου την έπεσε. Ήρθε δίπλα μου στο διάλειμμα και ενώ μιλούσαμε στο άσχετο, μου ψιθυρίζει στο αυτί «θες να σε βγάλω έξω απόψε, κούκλα μου;». Έμεινα κάγκελο, έκανα μια αμήχανη κίνηση και έφυγα. Ένωσα άσχημα. Εκείνη τη στιγμή δεν μπόρεσα να αρθρώσω λέξη. Είχα φιλοκαταλάβει τη φάση από πριν, βέβαια, γιατί συνέχεια με έκοβε από πάνω μέχρι κάτω. Το πιο άσχημο είναι ότι μου έκανε αίτηση φιλίας στο Facebook, πριν γίνει το σκηνικό, και με έχει γαζώσει στα likes και στα emojis. Έχω έρθει σε δύσκολη θέση και όλο αυτό μου έχει δημιουργήσει μια δυσφορία, είμαι και καινούργια στη δουλειά και νιώθω πολύ άβολα. Θέλω να τον μπλοκάρω, αλλά φοβάμαι μην αρχίσει να λέει άσχημα πράγματα για μένα. Δεν ξέρω τι έχει ο καθένας στο κεφάλι του. Τι μου προτείνεις να κάνω;

Εν αρχή ην το block. Είπαμε, η υπόσχεση μας για το 2023 είναι να μιλάμε ανοιχτά για όσα δεν μας αρέσουν και να θέτουμε απερίφραστα τα όριά μας. Μόνο έτσι θα είμαστε ήρεμοι και ευτυχημένοι. Σιγά μη σκεφτείς τι θα πιστέψει ο κάθε πέφτους, για να το πω ευγενικά. Για μένα, καλό θα ήταν να του πεις καθαρά και ξάστερα ότι δεν ενδιαφέρεσαι, ούτε για να βγει, ούτε για να σε αποκαλεί «κούκλα του». Πιστεύω θα πάρει το μήνυμα και θα το κόψει. Αν συνεχίσει, μιλάς απευθείας στον προϊστάμενο/-η σου. Χωρίς δεύτερη σκέψη.

Γεια σου, αγαπημένη μου Τζένι, και καλή χρονιά! Έκανα μια σχέση πολύ πρόσφατα, ένα μήνα περίπου. Τα πηγαίναμε πολύ καλά. Εγώ ήμουν in love 100% και αυτός το ίδιο. Μέσα στο κλίμα των ημερών που πέρασαν, είχα την ιδέα να κάνουμε ανταλλαγή δώρων, έτσι για το fun του πράγματος. Βρεθήκαμε, λοιπόν, έξω και είχαμε μαζί τα δώρα μας. Είχα αγωνία να δω τι μου είχε πάρει. Βρισκόμαστε, του δίνω εγώ το δικό μου –ένα σκουφάκι–, ανοίγω το δικό του και μου είχε πάρει έναν αποφλοιωτή λαχανικών. Ήμουν σε φάση «Α! πολύ πρωτότυπο» και μου λέει «είχα καταλάβει ότι θα σου άρεσε». Είπα από μέσα μου «βουλωμένο γράμμα διαβάζεις». Συνεχίσαμε τη βόλτα μας, εγώ φουλ ξενερωμένη, αλλά φρόντισα να μην του το δείξω. Τι το ήθελα και εγώ το secret Santa. Την επόμενη μέρα δεν κρατήθηκα και του είπα, με προορίζεις για νοικοκυρά; Και μου απάντησε «πώς σου ήρθε αυτό;» και μετά πρόσθεσε «σίγουρα πιστεύω, όμως, ότι θα είσαι καλή». Ε, μη στα πολυλογώ, του έστειλα ένα ωραίοτατο κατεβατό και τον χώρισα! Μήπως ήμουν υπερβολική;

Καλή χρονιά να έχουμε, μανεκέν μου! Υγεία και ωραίους ανθρώπους δίπλα μας. Πολύ θα ήθελα να ήμουν έτσι λίγο στο μυαλό του, να δω πώς σκέφτηκε κάτι τέτοιο. Τόσα πράγματα μπορεί κανείς να κάνει δίωρο, αλλά αποφλοιωτή λαχανικών, πρώτη φορά το ακούω. Και έκανα μεγάλη έρευνα στους φίλους μου και στο γραφείο, αλλά μάταια. Το δίωρο εντελώς άσχετο, αλλά δεν είμαι μέσα το μυαλό του για να καταλάβω με τι σκεπτικό το πήρε. Είπε να τrolάρει ανεπιτυχώς ο φίλος ή το ζει από 1950; Ποιος ξέρει! Το σίγουρο και το σημαντικό είναι να συμφωνήσουμε, φέτος, να είμαστε φουλ ειλικρινείς με το τι μας αρέσει και τι όχι, να συζητάμε με πραγματική διάθεση να ακούσουμε και να βάζουμε απερίφραστα τα όρια μας. Αν ένιωσες ότι έπρεπε να χωρίσεις, καλώς έπραξες. Στείλε πίσω τον αποφλοιωτή και δυο κιλά πατάτες.

Γνώρισα ένα παιδί σε ένα party ενός φιλικού μου προσώπου και μου άρεσε πολύ! Πιάσαμε την κουβέντα, ανταλλάξαμε τηλέφωνα, social κλπ και κανονίσαμε να βγούμε για χαλαρό ποτάκι. Βγαίνουμε, αλλά αυτός πεινούσε. Διότι

Της ΤΖΕΝΗΣ ΜΕΛΙΤΑ

© JOHN HOLLMES

Ερωτικά αδιέξοδα, sexy απορίες, κρυμμένα μυστικά... και στα fm! Το «Μίλα μου βρόμικα» κάνει τα ερωτικά σας θέματα να ακούγονται σαν παθιαρικό τραγούδι στο Athens Voice Radio 102.5

Μίλα μου βρόμικα. Μίλα μου αληθινά. email: info@athensvoice.gr instagram: @melitajenny

ΚΡΙΟΣ (20 Μαρτίου - 19 Απριλίου)

Τα καλά νέα της εβδομάδας αφορούν στην επιστροφή του κυβερνήτη σου Άρη σε ορθή πορεία στο ζώδιο των Διδύμων (12/1). Είναι πολύ πιθανό αυτό το διάστημα να ένιωθες ένα σωματικό και ψυχολογικό draining, σαν κάποιος να σου «ρουφούσε» την ενέργεια, πράγμα που είχε άμεση επίδραση στη διαχείριση της δουλειάς αλλά και της καθημερινότητάς σου εν γένει. Ως αποτέλεσμα αυτού, αλλά και λόγω διαφόρων εμποδίων και καθυστερήσεων σε σχέδια και plána που έφερε ο ανάδρομος Άρης, προβληματίζοσουν για το αν κάνεις τις σωστές επιλογές, ενώ τα νεύρα και οι έντονες αντιδράσεις ήταν συχνό φαινόμενο, ως αποτέλεσμα του «φρένου» που αισθανόσουν ότι είχε επιβληθεί στη συνολική δράση σου. Από δω και πέρα τα πράγματα παίρνουν άλλους ρυθμούς και θα αρχίσεις να βλέπεις «φως στο τούνελ», προγραμματίζοντας την επάνοδο σου στην κανονικότητα. Φιλοδοξίες για τη νέα χρονιά, νέοι στόχοι, καινούργια ξεκινήματα, σπουδές, αλλά και ταξίδια (ναι και αυτά «κουτσούρεψε» ο ανάδρομος) ξεμπλοκάρουν. Θα πρέπει να δώσεις ένα περιθώριο χρόνου μέχρι και ο Ερμής να γυρίσει σε ορθή φορά next week (18/1). Το Σ/Κ θα έχει έμφαση στις εξόδους και τις κοινωνικότητες, προσοχή όμως στα έξοδα και στις παρεξηγήσεις.

ΤΑΥΡΟΣ (20 Απριλίου - 19 Μαΐου)

Αν τους τελευταίους δύομισι μήνες ένιωθες σαν κάποιος να σου έκανε συνεχή οικονομική «αφαίμαξη» ή πως τα χρήματα τελείωναν πριν προλάβεις να τα βάλεις στην τσέπη σου, έχοντας δυσκολία να ανταποκριθείς στις υποχρεώσεις και στους λογαριασμούς σου που ήταν μάλλον «φρουσκωμένοι», ή στη αντιμετώπιζοντας και μια κάθετη μείωση των εισοδημάτων σου, blame it on Mars Retrograde, δηλαδή στην αναδρομή του Άρη στους Διδύμους και στον 2ο οίκο σου. Από αυτή την εβδομάδα τα πράγματα σταδιακά «ξελασπώνουν», καθώς την Πέμπτη ο Άρης γυρνά σε ορθή πορεία και έτσι θα μπορέσεις να αξιολογήσεις σωστά την κατάσταση που έχει διαμορφωθεί, εντοπίζοντας τα κενά που χρειάζονται «μπάλωμα», δρομολογώντας τις μελλοντικές σου κινήσεις για την ανεύρεση νέας δουλειάς κ.λπ. Έχε στο μυαλό σου πως θα πάρει λίγο καιρό για να ομαλοποιηθεί η όλη φάση, τουλάχιστον μέχρι και ο Ερμής να γυρίσει σε ορθή πορεία από την επόμενη εβδομάδα. Το Σ/Κ φαίνεται να έχει αρκετές πρακτικές απαιτήσεις, με το τετράγωνο της Αφροδίτης με τον Ουρανό από το ζώδιο σου να βγάζει ίσως εντάσεις στα επαγγελματικά.

ΔΙΔΥΜΟΙ (20 Μαΐου - 20 Ιουνίου)

«Σαν ηφαίστειο που ξυπνά απ' όνειρο βαθύ» ή τέλος πάντων κάπως έτσι μπορεί να περιγραφεί η επιστροφή του Άρη στο ζώδιό σου σε ορθή πορεία (12/1). Και ναι, θα είχες δικίο αν έλεγες ότι η χρονιά σου ξεκίνησε λίγο υποτονικά ή «ξενέρωτα», αφού τους τελευταίους δύομισι μήνες της αναδρομής του πλανήτη της δράσης ήρθες αντιμέτωπος με κούραση, σωματική και συναισθηματική, έχοντας μειωμένες αντοχές σε «έκτακα συμβάματα» και ψυχολογικές ταλαιπωρίες. Ουσιαστικά ήταν λες και κάποιος σου είχε πατήσει το φρένο, υποχρεώνοντάς σε όμως να συνεχίσεις τη ζωή και τα business σου as usual, με την πραγματικότητα να είναι τελείως διαφορετική. Σιγά σιγά ξαναβρίσκεις τη δυναμική σου, την σεξουαλικότητά σου, την αισιοδοξία σου για το μέλλον, τη φιλοδοξία σου και τη δυνατότητα να κάνεις νέα ξεκινήματα, πολύ περισσότερο βέβαια μετά και την επιστροφή του κυβερνήτη σου Ερμή σε ορθή φορά, γεγονός που θα συμβεί την επόμενη εβδομάδα. Η κούραση και η ευερεθιστότητα εξισορροπούνται, καθώς όμως ο Άρης θα συνεχίσει το ταξίδι του στο ζώδιό σου ως τις 23/3, απαιτώντας έντονους ρυθμούς, είναι σημαντικό να ενσωματώσεις περισσότερη άσκηση στην καθημερινότητά σου, αλλά και να κοιμηθείς καλύτερα. Αυτό το Σ/Κ θα νιώσεις την ανάγκη να ξεκουραστείς, κάνοντας ένα διάλειμμα από το πολύ «νταβαντούρι».

ΚΑΡΚΙΝΟΣ (21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου)

Με τον Άρη στους Διδύμους και τον 12ο οίκο σου γυρίζει επιτέλους σε ορθή πορεία από αυτή την εβδομάδα (12/1), νιώθεις σαν να ξυπνάς σιγά σιγά από «χειμερία νάρκη». Η αλήθεια είναι ότι οι προηγούμενοι δύομισι μήνες είχαν πολύ εσωτερικευμένο άγχος, δυσκολίες στη διαχείριση της καθημερινότητας και των υποχρεώσεων της δουλειάς, απηλία ή αλλοπρόσαλλα ωράρια ύπνου, αίσθημα σωματικής κόπωσης μέσα στη μέρα, αλλά και μια συναισθηματική αναστάτωση που άλλοτε εκφράζονταν με έντονο θυμό και άλλοτε με πιο καταθλιπτικά «χρώματα». Ωραία πράγματα δηλαδή και όλα αυτά γιατί ουσιαστικά όταν ο πλανήτης της δράσης είναι ανάδρομος και μάλιστα στο προηγούμενο ζώδιο απ' το δικό μας, νιώθουμε σαν κάποιος να βάζει εμπόδια και «τρικλοποδιές» στην πορεία μας – για πολλούς έπαιξε και έντονο παρασκήνιο στα επαγγελματικά ή και φανερό κόντρες με συνεργάτες, συναδέλφους, προϊσταμένους – ενώ η ψυχολογία μας γυρίζει συχνά ακούσια γύρω από άτομα και καταστάσεις του παρελθόντος που μας σημάδεψαν ή που θεωρούμε ότι θα μπορούσαμε να διαχειριστούμε καλύτερα. Σταδιακά βρίσκεις τα πατήματά σου, πολύ περισσότερο δε από next week, όταν και ο Ερμής θα γυρίσει ορθόδρομος στον άξονά σου.

ΛΕΩΝ (22 Ιουλίου - 22 Αυγούστου)

Το σημαντικό γεγονός της δεύτερης εβδομάδας του νέου έτους είναι η επιστροφή του πλανήτη της διεκδίκησης, της αυτοπεποίθησης, αλλά και του πολέμου, του Άρη, σε ορθή πορεία στο ζώδιο των Διδύμων (12/1). Οι προηγούμενοι δύομισι μήνες είχαν αρκετή γκρίνια, «αρρυθμίες» στη συνεννόηση αλλά και κούραση μέσα σε ερωτικές, φιλικές και επαγγελματικές σχέσεις, με αποτέλεσμα να αισθάνεσαι αμφιβολία για τα μνύματα που λαμβάνεις, σύγχυση για το πώς να κινηθείς, αλλά και μια εσωτερική ανασφάλεια για το αν όντως προσπαθείς κι εσύ αρκετά για την ισορροπία στην προσωπική και κοινωνική σου ζωή. Αν είσαι single, μπορεί να ένιωσες πως οι επιλογές σου είναι περιορισμένες, ίσως πάλι υπήρχε η αίσθηση ότι όλα επικοινωνήσαν στους γύρω σου (και μέσω των social media) δεν «πέρασαν» όπως ήλπιζες ή σε απομόνωσαν περισσότερο, ενώ τα εμπόδια στη δουλειά μπορεί να αφορούσαν πρακτικές δυσκολίες. Από τώρα όμως, πολύ παραπάνω όταν και ο Ερμής θα γυρίσει σε ορθή φορά από βδομάδα, θα μπορέσεις να βγεις μπροστά και να λύσεις παρεξηγήσεις με αγαπημένα πρόσωπα.

ΠΑΡΘΕΝΟΣ (23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου)

Η εβδομάδα που ξεκινά σε απαλλάσσει από ένα μεγάλο «βάρος» που ξεκίνησε πριν από δύομισι μήνες και που σε ταλαιπωρούσε αρκετά στον τομέα της καριέρας και της καθημερινότητάς σου, καθώς την Πέμπτη ο Άρης στους Διδύμους γυρίζει σε ορθή πορεία. Πιθανότατα αυτό το διάστημα να χρειάστηκε να διαχειριστείς συνθέτες καταστάσεις στα επαγγελματικά, αντιμετωπίζοντας εντάσεις, επικριτικές και «μίζερρες» συμπεριφορές από προϊστάμενους, συνεργάτες, πελάτες, συναδέλφους, ενώ εμπόδια, καθυστερήσεις και αναβολές σχετικά με σχέδια και πρότζεκτς έφεραν αναστάτωση στον προγραμματισμό σου, αν και για πολλούς τα προβλήματα αφορούσαν κυρίως το σπιτικό περιβάλλον, τις οικογενειακές σχέσεις αλλά και την υγεία κάποιου αγαπημένου προσώπου μεγαλύτερης ηλικίας. Λογικό, λοιπόν, όσο υπομονή κι αν έκανες να κουράστηκες, να βαρυνγώμισες και να έφτασες σε φάσεις «στα όρια σου», το τοπίο όμως ξεδιαλύνει σιγά σιγά, με τα πράγματα να βελτιώνονται περισσότερο όταν και ο κυβερνήτης σου Ερμής θα γυρίσει σε ορθή πορεία από την επόμενη βδομάδα. Αν, επομένως, ψάχνεις για εργασία ή θέλεις να κάνεις μια συζήτηση, μετά τις 20/1 θα έχεις καλύτερες πιθανότητες. Το Σ/Κ με το τετράγωνο Αφροδίτης-Ουρανού βγάζει έντονες τάσεις φυγής, αλλά και μια αίσθηση ανικανοποίητου.

ΖΥΓΟΣ (22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου)

Από το τέλος Οκτωβρίου που ο Άρης γύρισε ανάδρομος στους Διδύμους η καθημερινότητά σου έγινε λίγο πιο σύνθετη και κουραστική, δημιουργώντας σε φάσεις ένα αίσθημα περιορισμένης ικανοποίησης και «στήριξης». Αν και γενικά είσαι ήρεμος άνθρωπος που εκνευρίζεται μάλλον σπάνια, η υπομονή σου δοκιμάστηκε έντονα καθώς επαγγελματικά, σπουδαστικά ή αλλά σχέδια που πιθανώς είχες κατά νου (ακόμα ίσως και plána για ένα ταξίδι μέσα στις γιορτές) καθυστέρησαν ή πήραν αναβολή «επ' αόριστον» λόγω αντικειμενικών πρακτικών δυσκολιών, π.χ. οικονομικών, ενώ νομικά θέματα και δοσοληψίες με το δημόσιο κόλλησαν σε μια ατελείωτη γραφειοκρατία. Add to that και μια επικοινωνιακή «στασιμότητα» με το άμεσο κοινωνικό περιβάλλον σου, με μια εκατέρωθεν τάση η οποία άποψη να καταδικάζεται και να επικρίνεται πριν καν ακουστεί και μάλλον αντιλαμβάνεται τη σημασία της επιστροφής του πλανήτη της δράσης, Άρη, σε ορθή πορεία από αυτή την εβδομάδα (12/1). Από δω και πέρα, λοιπόν, ανεβάζεις διάθεση και ενέργεια, βρίσκοντας ροή στην επικοινωνία, παίρνοντας πρωτοβουλίες χωρίς άλλες αναβολές αναφορικά με τους στόχους σου, ιδιαίτερα όταν και ο Ερμής θα επιστρέψει σε ορθή πορεία next week.

ΣΚΟΡΠΙΟΣ (23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου)

Η επιστροφή του παραδοσιακού κυβερνήτη σου Άρη σε ορθή πορεία από αυτή την εβδομάδα (12/1) σε κάνει να ξεφουδάς με ανακούφιση, επαναφέροντας σταδιακά τις –ομολογουμένως ευθραστες– ψυχολογικές ισορροπίες σου. Κι αυτό γιατί δεν είναι λίγο να ζεις δύομισι μήνες με έναν εσωτερικευμένο θυμό για την κατάσταση στα ερωτικά και τα οικονομικά σου, δηλαδή τους δύο τομείς που σε ενδιαφέρουν όσο τίποτε άλλο σ' αυτή τη ζωή. Ναι, το μέσο σου δοκιμάστηκε αρκετά από τα τέλη Οκτωβρίου, αφού όσο και να το ήθελες, όσο και να το προσπαθούσες, δεν μπορούσες πιθανότατα να βάλεις τα συναισθήματά σου «στο αθόρυβο», προσποιούμενος ότι όλα βαίνουν καλά στην προσωπική σου ζωή, ότι είσαι φουλ ικανοποιημένος σεξουαλικά, ότι ο σύντροφός σου σου δίνει την απαραίτητη προσοχή κ.λπ., με το μέσο σου να θέλει να «εκραγεί» και από άλλες γενικότερες πιέσεις ώρες ώρες. Ζητήματα με τράπεζες, δάνεια, δημόσιους φόρες, φορολογικά, επενδύσεις, ασφάλειες, διατροφές, κληρονομικά, αποζημιώσεις, ρυθμίσεις χρεών κ.λπ. σε απασχόλησαν και βασικά σε κούρασαν επίσης αρκετά, όμως τώρα σιγά σιγά θα «στρώσουν» και θα μπορέσεις να βρεις λύσεις, ξεκολλώντας από τυχόν αδιέξοδα, έτι περαιτέρω από την επόμενη εβδομάδα όταν και ο Ερμής θα επιστρέψει σε ορθή φορά. Το τετράγωνο Αφροδίτης-Ουρανού το Σ/Κ μπορεί να πυροδοτήσει ξεσπάσματα και εντάσεις.

ΤΟΞΟΤΗΣ (22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου)

«Επιτέλους τέλος» αναφωνείς καθώς ο Άρης απέναντί σου στους Διδύμους επιστρέφει σε ορθή πορεία (12/1) ύστερα από αναδρομή δύομισι μηνών. Όλο αυτό το διάστημα, από τα τέλη Οκτωβρίου, μπορεί να ένιωσες πως έχεις χάσει λίγο την μπάλα στην καθημερινότητά σου, παλεύοντας να συντονίσεις τις κινήσεις σου μέσα στη μέρα, ερχόμενος αντιμέτωπος με συνεχιζόμενες «περιπέτειες» στα ερωτικά, στη δουλειά, στις σχέσεις ή τις συνεργασίες σου, ανάλογα την περίπτωση. Προβληματισμοί, διλήμματα και μια προσπάθεια να δρομολογήσεις τους στόχους σου που πιθανόν κολλούσαν, καθυστέρησαν ή αναβλόγγονταν σε έκαναν να νιώθεις λίγο έρμαιο των καταστάσεων, σαν δηλαδή να μην μπορούσες να ασκήσεις κανέναν έλεγχο στη ζωή σου, απλά να αντιδράσεις όσο καλύτερα μπορείς στα γεγονότα και τη συμπεροφορά των άλλων. Και μπορεί φυσικά ο Άρης να συνεχίζει το μακρύ ταξίδι του στον άξονά σου ως τις 23/3, ωστόσο από δω και πέρα, παρά την όποια κούραση, θα μπορέσεις να αναλάβεις δράση αναφορικά με τους στόχους σου και να βελτιώσεις την επικοινωνία με το περιβάλλον σου, λειτουργώντας πιο αρμονικά με ομάδες ανθρώπων, ιδιαίτερα και από την επόμενη βδομάδα όταν και ο Ερμής θα γυρίσει ορθόδρομος. Το Σ/Κ ωστόσο, με το τετράγωνο Αφροδίτης-Ουρανού, η ρουτίνα σου θα χρειαστεί «διαπραγμάτευση».

ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ (21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου)

Αλλαγή ρυθμών στην καθημερινότητά σου από αυτή την εβδομάδα, καθώς την Πέμπτη ο Άρης, ύστερα από δύομισι μήνες αναδρομής, γυρίζει σε ορθή πορεία στο ζώδιο των Διδύμων ως τις 23/3. Αυτήν την περίοδο «τα χρειάστηκες» από την πίεση και τις αυξημένες απαιτήσεις των επαγγελματικών που δεν άφηναν περιθώρια για ξεκούραση ή για ελεύθερο χρόνο. Πιθανόν να υπήρξαν δυσκολίες με συναδέλφους και προϊστάμενους ίσως ένιωσες ότι δέχεσαι άδικη κριτική για τη δουλειά σου ή χρειάστηκε να κάνεις δουλειά για δύο, καλύπτοντας κενά και αλλαγές που έγιναν στα ωράρια και τα πόστα μέσα στην ομάδα. Όσοι βρίσκονταν σε φάση αναζήτησης εργασίας μπορεί να μην κατάφεραν να βρουν κάτι που τους καλύπτει και δημιουργικά, με όλη αυτή την αγχώδη κατάσταση να οδηγεί και σε μια «έκπτωση» των ενεργειακών και ψυχικών αποθεμάτων σου. Ίσως να προέκυψαν και κάποια θεματάκια υγείας ή να ψάχτηκες περισσότερο με ειδικούς, θεραπείες κ.λπ. Πλέον αυτές οι προσπάθειες θα πιάσουν «τόπο» καθώς σταδιακά θα καταφέρεις να ανακτήσεις τις δυνάμεις σου, να υιοθετήσεις πιο υγιεινές συνήθειες και να «ντιλάρεις» το στρες, πολύ περισσότερο δε από την επόμενη βδομάδα που και ο Ερμής θα γυρίσει ορθόδρομος στο ζώδιό σου.

ΥΔΡΟΧΟΟΣ (20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου)

Οι τελευταίοι δύομισι μήνες με την ανάδρομη κίνηση του πλανήτη της δράσης Άρη στους Διδύμους δημιουργήσαν μια ιδιότυπη κατάσταση στην καθημερινότητά σου, «ανακόπτοντας» την ικανότητα ανάληψης πρωτοβουλιών για δημιουργικούς, επιχειρηματικούς ή προσωπικούς στόχους. Ίσως βρέθηκες στην ανάγκη να αναβάλεις σχέδια λόγω πρακτικών προβλημάτων, π.χ. έλλειψης πόρων/ικανότητας χρηματοδότησης, κάποια άλλα μπορεί να καθυστέρησαν ή να κόλλησαν όχι από δίκη σου υπαιτιότητα αλλά από συνθήκες που δεν μπορούσες να επηρεάσεις, ενώ «αρρυθμίες» μπορεί να υπήρξαν και στη σχέση με τα παιδιά, τους φίλους ή τον σύντρόφο σου. Αν π.χ. έκανες προσπάθειες για έναν απόγονο πιθανόν να αντιμετωπίσεις κάποια προβλήματα ή να υπήρξε μια διαφοροποίηση στα θέλωσας με τον άνθρωπό σου, η συνεννόηση με τα παιδιά σου να ήταν πιο ταραχώδης, ενώ στο αισθηματικά μπορεί να έβγαίνει η αίσθηση πως οι ανάγκες σου δεν καλύπτονται/δεν εισακούονται, αντιλαμβανόμενος ίσως ότι μια σχέση έχει ή πρέπει πλέον να ολοκληρώσει τον κύκλο της, για να μπορέσεις να προχωρήσεις μπροστά. Όλα αυτά θα ξεδιαλύνουν από αυτή την εβδομάδα καθώς ο Άρης γυρίζει ορθόδρομος (12/1), με το progress να είναι σταδιακά μεγαλύτερο μετά τις 18/1 και την επιστροφή και του Ερμή σε ορθή πορεία. Το Σ/Κ παρόλ' αυτά μπορεί να βγάλει απρόοπτα μέσα σε προσωπικές/οικογενειακές σχέσεις.

ΙΧΘΥΕΣ (18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου)

Αυτή η εβδομάδα έρχεται να σου προσφέρει μια αίσθηση ανακούφισης από το άγχος και τρέξιμο των τελευταίων δύομισι μηνών λόγω της αναδρομής κίνησης του Άρη στους Διδύμους, αφού από την Πέμπτη γυρίζει πλέον σε ορθή πορεία ως τις 23/3. Αυτό το διάστημα ήταν απαιτητικό από πλευράς υποχρεώσεων και πρακτικών αναγκών της δουλειάς και της καθημερινότητας, με την ισορροπία στο δίπολο σπίτι-οικογένεια να μοιάζει με «σταυρόλεξο για δονατούς λύτες». Προκειμένου να καταφέρεις να ανταποκριθείς στον όγκο της δουλειάς έπρεπε να ξεχάσεις κάθε έννοια ξεκούρασης και προσωπικού χρόνου, με τα πράγματα να είναι σύνθετα και στο σπίτι. Αν π.χ. ήθελες να κάνεις μια ανακίνηση/επισκευή στο εξοχικό τα πράγματα κολλούσαν, αν έψαχνες για σπίτι προκειμένου να συγκατοικήσεις οι επιλογές σου ήταν μάλλον «μίζερρες», σε περίπτωση που ήθελες να κάνεις μια αγοραπωλησία ή να αξιοποιήσεις το ακίνητό σου υπήρχαν δυσκολίες, ενώ θέματα μπορεί να αντιμετωπίσεις και σε σχέση με μέλη της οικογένειας, λόγω συχνών καυγάδων ή και προβλημάτων υγείας. Σταδιακά, όμως, και περισσότερο από την επόμενη βδομάδα που και ο Ερμής γυρίζει σε ορθή πορεία, βρίσκεις την αισιοδοξία σου και τη δυνατότητα να δώσεις λύσεις στα όποια θέματα σε προβληματίζουν. Το Σ/Κ, ωστόσο, βγάζει αρκετή ένταση και νοτική υπερδιέγερση. **A**

NEW!

*Μια άναρχη ιστορία,
όπως είναι όλες
οι ιστορίες μας.*

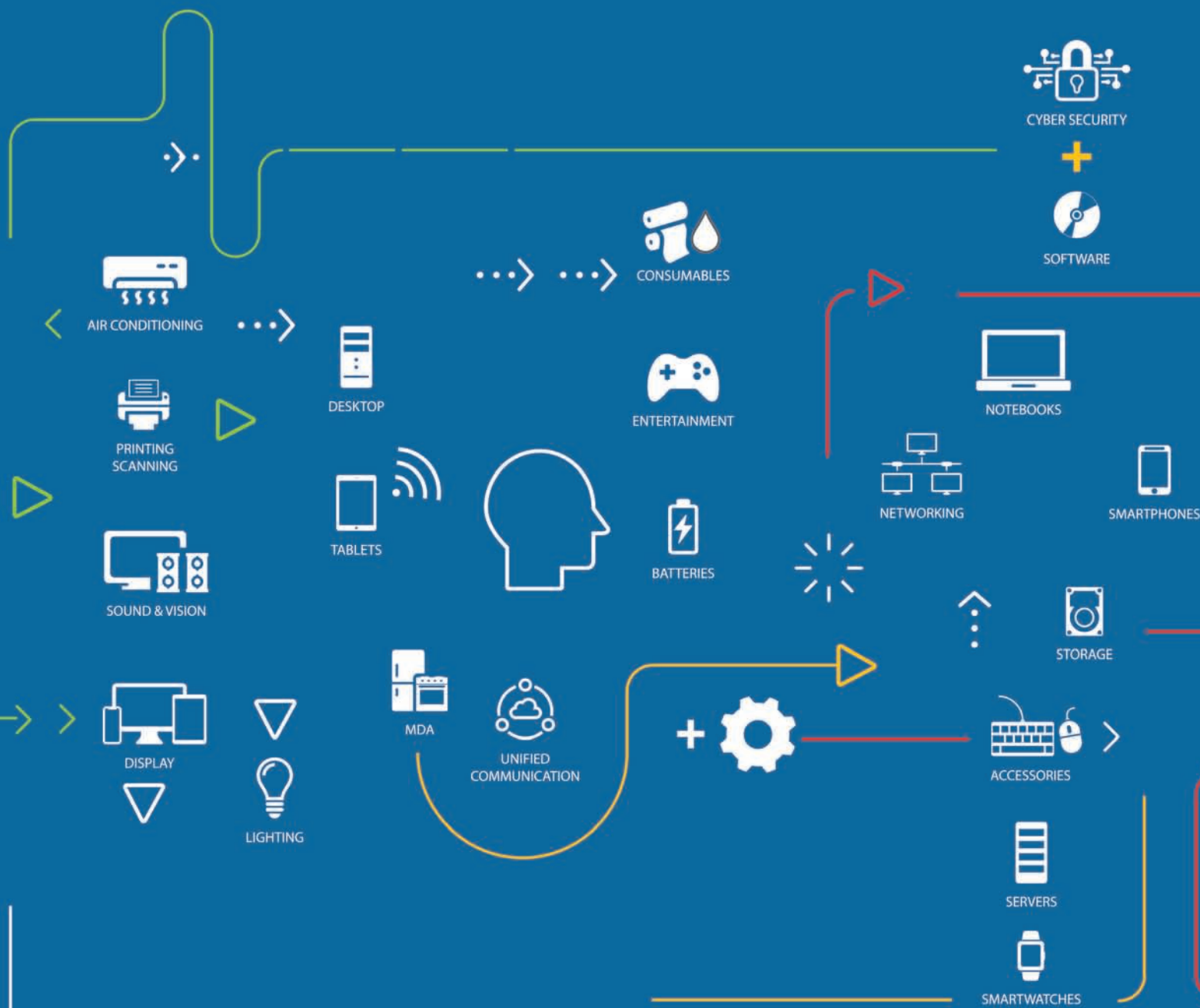
Έπρεπε να είχα φύγει. Πριν με φιλήσει. Ή, έστω, λίγο μετά. Πριν αφεθώ. Αντ' αυτού έφυγα την επόμενη μέρα το πρωί, μετά τον δεύτερο καφέ: η επιθυμία λιγότερη, η σιγουριά να μου χτυπάει τον ώμο. Κατέβασα τα παράθυρα του αυτοκινήτου, παρόλο το κρύο, για να φύγει από πάνω μου. Η ανάγκη ακόμα εκεί. Θα είναι αλλιώς. Ακούς; Θα είναι αλλιώς. Ήταν ήδη το ίδιο.

Δεν ήμουν αθώα. Ήξερα. Δεν ήμουν όμως ούτε ψεύτρα. Μίλησα. Διαλέξαμε και οι δύο από ένα λάθος και το κρύψαμε στον κόρφο μας σαν ευχή. Δεν μπορεί να μην ήξερε. Δεν μπορεί να μην έβλεπε. Πως δεν ενέδιδα το ίδιο, πως επέλεγα τις λέξεις που τροφοδοτούσα με οξυγόνο με την ακρίβεια νευροχειρουργού. Δεν ήθελε να δει και εγώ δεν ήθελα να ακούσω. Και έτσι, αυτός τυφλός και εγώ κωφάλαλη, αφεθήκαμε στην αίσθηση που απαιτεί τη μεγαλύτερη θυσία: το δοχείο της ψυχής σου. Την μεγαλύτερη θυσία όταν το θες πολύ, ή για τους λάθος λόγους.

**Βρείτε το
σε όλα τα
βιβλιοπωλεία**

ATHENS
voicebooks

Χαριλάου Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα, 2103617170 (εσωτ. 114), fax: 2103617310
Παραγγελίες on-line: athensvoice.gr/athens-voice-books

 westnet
distributing the future

Westnet, a member of Olympia Group, has a leading position in the distribution industry for over 15 years, demonstrating a strong business footprint in Greece, Cyprus and Poland. We represent and distribute 40+ top brands with an enlarged product portfolio in Technology, Energy Solutions and Klima & Home Appliances, supported by a rich set of added-value services. At Westnet we never stop evolving. We aspire to be more dynamic, efficient and innovative aiming to constitute a strategic growth driver for our partners in 60+ countries of EMEA region.

www.westnetgroup.com